de BONJO

onafhankelijke krant over strafrecht en detentie

Uitgave van Bonjo, Nieuwe Herengracht 18, 1018 DP Amsterdam. Telefoon 020-665 94 20. Info@bonjo.nl / www.bonjo.nl

Afwijkende laboratoriumresultaten roepen vragen op

Twijfels aan betrouwbaarheid van urinecontroles

Op basis van signalen die de Bonjo bereikten, is het vermoeden gerezen dat er structureel en stelselmatig bij meerdere penitentiaire inrichtingen urinecontroles worden afgenomen, die afwijken van de wettelijke vereisten. Als inderdaad de waarborgen rond juistheid en zuiverheid van de resultaten onvoldoende in acht worden genomen, kan dit leiden tot zeer vervelende gevolgen voor de gecontroleerde gedetineerde. Op basis van laboratoria-uitslagen worden immers vergaande strafmaatregelen voor de betreffende persoon genomen.

Ger van der Veen

Iedere gedetineerde heeft tijdens zijn of haar detentie te maken met urinecontroles (UC's), die bedoeld zijn om te checken op het gebruik van drugs. Op basis van opmerkelijke verschillen in gedocumenteerde metingen die de Bonjo ontving, hebben we de methode van de controles in zijn totaliteit eens tegen het licht gehouden. Juist gezien de vrijwel onvermijdelijke en verstrekkende gevolgen, als dergelijke controles leiden tot een positieve uitkomst, dat wil zeggen tot bevestiging van drugsgebruik in de inrichting. Zo'n uitkomst heeft een directe weerklank op het gehele faserings- en detentietraject van een gedetineerde, voor minimaal een periode van zes weken, maar in de praktijk vaak veel langer.

Informatieplicht

Aan de basis van elke controlecyclus ligt de verplichting van de PI om de gedetineerde te informeren (art 3 lid 2 UC-regeling penitentiaire inrichtingen) over de reden van de afname. Dat deze verplichting in vele gevallen niet of onvoldoende wordt nageleefd, horen wij vaker van in het detentierecht gespecialiseerde advocaten, die frequent te maken hebben met beklagprocedures rond onder andere de urinecontroles.

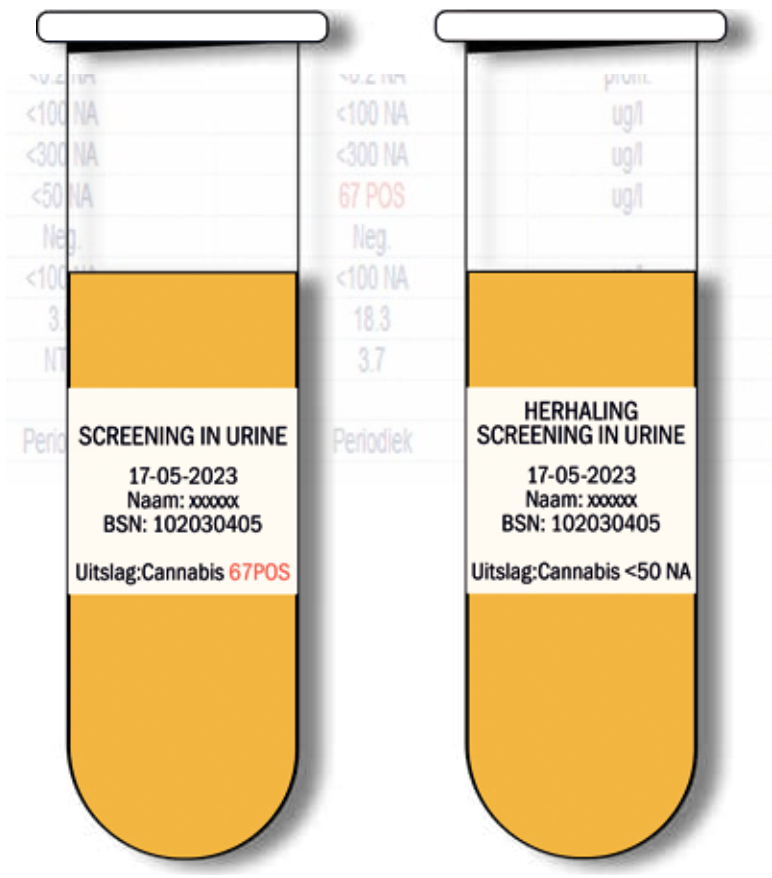

Hoewel de genoemde UC-regeling voor landelijk gebruik is ontwikkeld, blijkt in de praktijk, dat deze niet uniform is verwerkt in de huisregels van de diverse instellingen. Door de grote consequenties die het gevolg kunnen zijn van de UC-uitslagen, is het van essentieel belang dat er nauwkeurig en met een hoge mate van betrouwbaarheid wordt omgegaan met dit controlemiddel.

Gerede twijfel

Toch is juist rond de betrouwbaarheid van de uitkomsten gerede twijfel gerezen, hetgeen ook door het laboratorium dat de urinestalen voor DJI aan een screening onderwerpt aan de Bonjo is bevestigd.

Door de wijze waarop gescreend wordt, blijken er bij de uitslagen verschillen in de uitkomsten te kunnen optreden van 20 tot 25 procent. Dit terwijl gebleken is, dat de screeningsmethode van het eerste urineonderzoek niet verschilt van die welke wordt toegepast bij het herhalingsonderzoek.

Op de illustratie hiernaast (gebaseerd op werkelijk uitgevoerde urinetests met de uitslagen) staat op het eerste monster met urine een uitslag van het eerste laboratoriumonderzoek van een urinecontrole. Het tweede betreft de uitslag van het herhalingsonderzoek waar de waade waarde <50 aangegeven. Dat betekent minder dan 50, waarbij 50 staat voor de normale waarde. De rode waarde 67 is dus in het herhalingsonderzoek bij cannabis op lager dan 50 uitgekomen. Dat betekent dat de opgelegde strafmaatregel moet worden ingetrokken.

Herhalingsonderzoek

Zo'n herhaald onderzoek kan op eigen rekening (kosten rond de 2 euro) door een gedetineerde worden aangevraagd, maar lang niet iedere gedetineerde is op de hoogte van de mogelijkheid een herhalingsonderzoek aan te vragen. Belangrijk is dus, dat gedetineerden die onderzocht zijn, bij twijfel over de uitslag standaard gaan verzoeken om zo'n herhalingsonderzoek.

VERVOLG OP PAG. 4

de Bonjo verschijnt 6x per jaar
Jaargang 18
nummer 2, april 2024

Word voor 10 of 25 euro vriend van Bonjo en ontvang gratis abonnement op de Bonjo

BONJO

Wie wij zijn

Wij komen op voor de belangen van gedetineerden en ex-gedetineerden in Nederland.

Wat wij willen

Bonjo's missie is verbetering van het strafrecht, betere omstandigheden in de bajes en eerlijke kansen voor (ex-)gedetineerden om een menswaardige re-integratie te kunnen realiseren.

Nieuw adres Bonjo:

Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam

Echtscheiding achter tralies 6

Documentaire vrouwenbajes 14

Digitale surveillance 17

Na detentie werk in de sport 22

Strafzaak? Neem geen advocaat, neem een strafrechtadvocaat!

Bel gratis ons team van strafrechtspecialisten: 0800-WEENING (0800-933 6464)

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

strafrechtadvocaten.nl Maastricht • Utrecht • Roermond • Hoensbroek Lees meer op pagina 3 →

de BONJO colofon

Onafhankelijke krant voor het gevangeniswezen

de Bonjo is een uitgave van de vereniging Bonjo en verschijnt zes keer per jaar.
Oplage: 10.000 exemplaren
Abonnementen 25,00 euro per jaar
Losse nummers 4,50 euro incl. porto.

© copyright: de Bonjo
Overnemen van artikelen is alleen toegestaan na overleg met de redactie.
Reacties zijn welkom op:
info@bonjo.nl

de Bonjo wordt via de bibliotheken en de re-integratiecentra in de gevangenissen verstrekt aan alle gemiddeld 10.000 aanwezige gedetineerden.
Geldt ook voor ambtenaren werkzaam in het gevangeniswezen en de talloze medewerkers en vrijwilligers van de organisaties die aangesloten zijn bij Bonjo. Strafrechtadvocaten hebben veelal een abonnement.

Contactadres
Telefoon: 0800-333 44 46 (gratis)
020-665 94 20
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam
info@bonjo.nl | www.bonjo.nl

Advertenties
Informatie over adverteren in deze krant kunt u inwinnen bij marion@bonjo.nl of
020-665 94 20
Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam

Directeur Bonjo
Jaap Brandligt

Bestuur Bonjo
Toine Bakermans
Miep van Diggelen (penningmeester)
Ruud Jansen
Bas Kniphorst
Dennis Lahey
Joop Lambregts
Roselyne Oudenampsen-Joyal, (voorzitter)

Hoofdredactie
Boudewijn Chorus

Redactie
Bedel Bayrak
Ronald Bos
Jaap Brandligt
Megan Jongerius
Jordi L'Homme
Tjitske Perdeck
Violette Steijver van Orselen
Chareese Teunissen
Bregje Veltman

Medewerkers
Ton Bastings
Arthur van der Biezen
Bianca Buzing
Nancy Dekens
Jos van Dijk
Theo Knippenberg
Marion van de Laar
Dini van het Noorden
Bas van der Plas
Hans Stoker
Ger van der Veen
Wolter van der Vlist
Manon Voogt

Vormgeving
Caroline de Roy

Druk
Janssen/Pers, Gennep
Handling & verspreiding:
Janssen/Pers, Gennep
ISSN: 2352-104X

De volgende edities van de Bonjo verschijnen op:
20 juni, 22 augustus,
17 oktober en 12 december.

Oplossing Puzzel van pagina 30

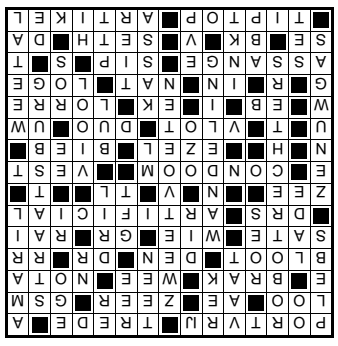

Oplossing Woordzoeker van pagina 30

COMMENTAAR

Meer extra bewaakte cellen

Demissionair minister Franc Weerwind (Rechtsbescherming) wil extra bewaakte cellen in gevangenissen. Het gaat om Afdelingen Intensief Toezicht (AIT) waar zware criminelen worden opgesloten. Hij hoopt zo te voorkomen dat een speciale groep hoog-risico gevangenen vanachter de tralies gewoon doorgaan met het plegen van strafbare feiten. Hij doelt hierbij op leden van misdaadorganisaties zoals de mocromaffia en motorbendes.

Volgens Weerwind is de behoefte aan meer celcapaciteit voor de gevaarlijke categorie gedetineerden zo groot dat hij direct 'ingrijpende maatregelen' neemt. "Het allerbelangrijkste is dat ik gedetineerden die een groot risico zijn voor de samenleving op de juiste manier in de gevangenis kan stoppen".

In de gevangenis van Sittard komen nog dit jaar zeventien zwaarbewaakte cellen beschikbaar. Ook wordt tien miljoen euro uitgetrokken om in vier andere al bestaande afdelingen intensief toezicht extra veiligheidsmaatregelen te nemen. Het zijn kleinschalige afdelingen met een uitgebreid beveiligingsniveau, dat veel verder gaat dan gewone gevangenissen.

Voorschakelen

Eerder al werd bekend dat 's lands zwaarst bewaakte strafinrichting, de EBI in Vught, een dependance krijgt in Vlissingen. Deze nieuw te bouwen Extra Beveiligde Inrichting moet in 2030 klaar zijn. Uiteindelijk moeten er dan ook genoeg plekken zijn om alle zware criminelen goed vast te zetten. Dat Weerwind nu moet ingrijpen, betekent volgens hem niet dat de maatregelen eerder niet streng genoeg waren. "De tijden veranderen, er zijn nieuwe technieken op de markt", zegt Weerwind. "De crimineel zit niet stil, die heeft ongekende technische middelen. Dus wij moeten mee schakelen. Voorschakelen zelfs. En dat doe ik met dit voorstel ook."

Politie en justitie zien het voorgezet crimineel handelen in detentie momenteel als een van de grootste problemen bij misdaadbestrijding. Uit tal van strafonderzoeken blijkt dat veel criminelen vanuit de gevangenis kans zien misdrijven uit te lokken, voor te bereiden of door anderen te laten plegen. Het gaat daarbij om drugshandel maar ook om het laten plegen van liquidaties.

Nog niet genoeg

Kamerlid Ulysse Ellian (VVD), die zich al langere tijd hard maakt voor een strenger detentiebeleid voor zware criminelen, vindt de maatregelen van Weerwind nog niet ver genoeg gaan. "Dat de Afdelingen Intensief Toezicht nu eindelijk beter beveiligd worden is mooi, want ernstige incidenten hebben laten zien hoe hoognodig dit is. Helaas komen er geen andere hoog beveiligde locaties waar je criminele kopstukken kunt plaatsen, zodat figuren als Holleeder en Razzouki bijvoorbeeld niet bij elkaar in een groep zitten. Dit probleem wordt nu dus nog steeds niet opgelost", aldus Ellian. Het is een toekomstbeeld: voor ieder kopstuk een eigen gevangenis of misschien wel situatie waar elk individu wordt afgesloten van elk andere individu. Benieuwd wat mensenrechtenorganisaties van een dergelijke situatie vinden. (JB)

INHOUDSOPGAVE - DE BONJO 2-2024

1 **Twijfels over urinecontroles** – *Ger van der Veen*
2 **Commentaar: Extra bewaakte cellen** – *Jaap Brandligt*
3 **Videotoezicht advocaten: riskante stap** – *Arthur van der Biezen*
5 **Trimbos-rapport SCRA in de bajes** – *Van de redactie*
6 **Echtscheiding achter tralies** – *Manon Voogt* / **Opzegging woning tijdens detentie** – *J.F. Stoker*
7 **Jeugd- of Adolescentierecht?** – *Jordi L'Homme*
8 **Lezersbrieven over Transvrouwen** / **Streekberichten versus wereldnieuws** – *Ton Bastings*
9 **De tragische dood van Navalny** – *Jos van Dijk*
10 **Tweede prijs Schrijfwedstrijd** – *Bregje Veltman* / **Avonturendagen** – *Jong & Geliefd*
11 **Net je leven op orde, toch de cel in** – *Nancy Dekens*
12 **Verdwenen statiegeld en karige porties** – *Ronald Bos*
13 **Wat geweest is** – *Dini van het Noorden*
14 **Interview met Jessica Villerius over 'Zitten en zwijgen'** – *Marion van de Laar*
16 **Gescheiden voor de Belastingdienst** - *Van de redactie*
17 **Interview Marc Schuilenburg over digitale surveillance** – *Boudewijn Chorus*
19 **De problemen met autonomen of soevereinen** – *F.J. Stoker*
20 **Alweer gedoe in PI Alphen aan den Rijn** / **Geen post uit de bajes voor de Bonjo** / **Halt weer eens bekeken** – *Van de redactie*
21 **Als je wilt dat je stem meetelt: Verkiezingen EU-parlement** – *Van de redactie*
22 **Werken in de sport na detentie (FC Utrecht)** – *Jaap Brandligt*
23 **Wordt Julian Assange uitgeleverd aan de VS?** – *Jos van Dijk*
24 **Boekbesprekingen** – *Bregje Veltman, Jaap Brandligt, Boudewijn Chorus*
26 **Misdaadromans van René Appel** – *Theo Knippenberg*
28 **Kort verhaal: Zo vader** – *René Appel*
29 **Sportagenda** – *Caroline de Roy*
30 **Puzzel en woordzoeker** – *Bianca Buzing*
31 **Bonjo Contactbureau** – *Ron*

Videotoezicht tijdens contacten met advocaten vormt een riskante stap

Slaat ons parlement de weg in naar afbraak van de rechtsstaat?

Strafrechtadvocaat Arthur van der Biezen (uitsnede rechtbanktekening van Petra Urban uit de Telegraaf)

In de Tweede Kamer was daags voor het ter perse gaan van deze krant een wetsvoorstel in bespreking betreffende ingrijpende wijzigingen van de Penitentiaire beginselenwet. Tijdens de behandeling van het voorstel bleek dat de voorgestelde wijzigingen (videotoezicht tijdens gesprekken) voor sommige parlementsleden niet ver genoeg gaan. Er ligt nu een amendement voor dat 'auditief toezicht' op gesprekken tussen advocaat en cliënt mogelijk moet maken.

Naast visuele opnamen zouden met de aanname van dat amendement ook geluidsopnamen mogelijk moeten worden tussen advocaten en hun cliënten die onder het zwaarste regime van toezicht vallen zoals in de Extra Beveiligde Inrichtingen. Als de Tweede Kamer en vervolgens ook de Eerste Kamer met deze wetswijzigingen instemmen, kan dit nauwelijks anders gezien worden dan als een riskante stap op weg naar de afbraak van onze rechtsstaat.

Arthur van der Biezen

Het voorgenomen afluisteren en opnemen van gesprekken heeft volgens de huidige voorstellen betrekking op gesprekken tussen advocaten en cliënten in het zwaarste regime van de EBI's. De vraag is echter of deze bevoegdheid, als die wordt aangenomen en ingevoerd, in de toekomst beperkt zal blijven tot deze groep. Het verleden heeft geleerd dat men met iedere nieuwe bevoegdheid de grenzen opzoekt en naar verruiming streeft. Op het voorstel – het afluisteren van advocaten tijdens hun bezoek aan cliënten en het opnemen en bewaren van hun gesprekken voor de duur van maar liefst vijf jaren – komt vanuit meerdere richtingen forse kritiek.

Reactie NOvA

Zo schrijft de Nederlandse Orde van Advocaten in een advies aan de Tweede Kamer dat het amendement in strijd is met hogere wet- en regelgeving én in strijd is met mensenrechten. Citaat:

"De vertrouwelijkheid van het contact tussen advocaat en cliënt wordt beschermd door wetten en verdragen, onder meer door artikel 6 en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en door artikel 4 van de EU-Richtlijn betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures. Gedetineerden hebben recht op vertrouwelijke communicatie met hun advocaat, ook in een detentiesituatie. Het gaat hierbij om een met het recht op effectieve bijstand en een eerlijk proces samenhangend fundamenteel recht waarover het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) zich regelmatig heeft uitgesproken. Wanneer een advocaat niet vertrouwelijk met zijn of haar cliënt kan communiceren kan geen effectieve bijstand worden verleend en handelt de staat in strijd met wetten en verdragen."

Recht op eerlijk proces staat op het spel

Strijdig met hoger recht

Het parlement dient als er als medewetgever zorg voor te dragen dat wetgeving bijdraagt aan de samenleving. Artikel 94 van de Grondwet bepaalt bovendien dat binnen het Koninkrijk geldende wettelijke voorschriften geen toepassing vinden, indien deze niet verenigbaar zijn met eenieder verbindende bepalingen van verdragen en van besluiten van volkenrechtelijke organisaties.

Van voorliggend wetsvoorstel is op voorhand duidelijk dat dit op onderdelen strijd oplevert met hoger recht. Om die reden zou de Volksvertegenwoordiging niet met het voorstel in de huidige vorm moeten instemmen.

Duidelijke taal, – de wetgever mag niet instemmen met een wetswijziging die evident in strijd is met het recht op vertrouwelijke communicatie met een advocaat. Het betreft hier immers een fundamenteel recht dat raakt aan een effectieve bijstand en aan het recht op een eerlijk proces.

Praktische gevolgen

Stelt u zich als cliënt eens voor dat ieder gesprek met uw advocaat wordt opgenomen en uitgeluisterd kan worden. Kunt u dan nog vrij praten? Durft u nog iets te vertellen over uw rol en die van anderen? Gaat dat de rechtsvinding helpen?

Als het in Nederland zover komt dat er niet meer in vertrouwelijkheid met een advocaat gesproken kan worden, komt het einde van onze rechtsstaat snel in zicht en glijden we af naar een systeem dat we kennen van landen waar onze overheid altijd forse kritiek op heeft gehad: China, het Rusland van Poetin, maar ook EU-landen als Polen (onder de vorige regering), Hongarije, Slowakije.

Dit staat haaks op de mensenrechten

Wellicht wordt het tijd dat onze wetgevende macht eens goed in de 'rechtsstatelijke spiegel' gaat kijken, voordat we afglijden tot een land waar de mensenrechten daadwerkelijk met voeten worden getreden.

Arthur van der Biezen is strafrechtadvocaat en medewerker van deze krant.

Strafzaak? Neem geen advocaat, neem een strafrechtadvocaat!

Vrijheid van advocaatkeuze is een belangrijk recht.
U bent niet verplicht zich bij te laten staan door de advocaat die u op het politiebureau bezocht heeft. Deze 'piketadvocaat' hoeft helaas geen deskundige te zijn op het gebied van strafrecht.

Sommige advocaten doen maar een paar strafzaken per jaar. Natuurlijk volstrekt onvoldoende om deskundig te worden en te blijven op strafrechtelijk gebied. Zo kan het gebeuren dat de advocaat die u bijstaat in uw strafzaak zich voornamelijk bezighoudt met familierecht. Wij vinden dit een onwenselijke situatie. Regelmatig nemen wij zaken over van andere advocaten. Vaak zijn wij daarbij geconfronteerd met dossiers waarin men steken had laten vallen.

Ons kantoor behandelt uitsluitend strafzaken. Uw dossier wordt bij ons niet door één advocaat, maar door een team van specialisten zorgvuldig onder de loep genomen. Wij verdiepen ons voortdurend in de laatste ontwikkelingen op strafrecht gebied. Wij beseffen dat onze gedetineerde cliënten regelmatig bezocht willen worden om de voortgang van hun zaak te bespreken. Wij voldoen aan die behoefte!

Ons kantoor is betrokken bij grote strafzaken, maar of u nu verdacht wordt van fietsendiefstal of van moord; wij zien in elke zaak het belang van een goede verdediging.

Wij treden op in het hele land en doen dat ook op basis van toevoeging (pro deo). Goede rechtsbijstand hoeft dus niet duur te zijn! Neem vrijblijvend contact met ons op:

Bel gratis: 0800-WEENING (0800-933 64 64).

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

Postbus 3084, 6202 NB Maastricht **strafrechtadvocaten.nl** Maastricht • Utrecht • Roermond • Hoensbroek

VERVOLG VAN PAG. 1

Uit het verschil tussen de afgebeelde voorbeelden blijkt dat de eerder genoemde 20 tot 25 procent afwijking al bij een gemeten waarde van 66 procent leidt tot terugval onder de normaalwaarde, waarbij dus geen sprake is geweest van cannabisgebruik.

Bevestigingsonderzoek

Bovendien is ons gebleken dat alleen een bevestigingsonderzoek dat volgens een andere methode wordt gedaan, een zuivere weergave oplevert van de werkelijke waarden. Een bevestigingsonderzoek is echter wel kostbaar (van 50-90 euro) en voor veel gedetineerden onhaalbaar om uit te laten voeren, áls zij al geïnformeerd zijn over de toegevoegde waarde van dit bevestigingsonderzoek en de daarbij gehanteerde methode. Velen gaan ervan uit dat een eerste controle en het normale herhalingsonderzoek een betrouwbare uitkomst zouden moeten opleveren.

Standaard deviatie

Aan de beschreven gang van zaken bij de metingen kan worden toegevoegd, dat rekening gehouden moet worden met de zogeheten standaard deviatie, hetgeen inhoudt dat 5 procent van alle onderzoeken te maken heeft met een vals positief/negatieve uitkomst. Dan kun je je afvragen of het – zeker in die gevallen waarbij de uitslagen van een controle dicht liggen bij de afkapwaarden (de minimale waarden waaronder geen verder onderzoek wordt gedaan en waarbij er geen consequenties zijn) – het juridisch wel houdbaar is om er dermate vergaande consequenties aan te verbinden, als dat thans het geval is.

Juist voor de groep gedetineerden die dicht tegen de normaalwaarden aan scoren, lijkt het daarom volgens advocaat penitentiair recht Mr. Ruben Kool van belang dat er een onderscheid gemaakt wordt in de gevolgen van een positieve test, waarbij deze groep bijvoorbeeld niet automatisch degradeert in regime.

Een procedure waarvan de uitkomst ingrijpende gevolgen kan opleveren die tot een *chain of custody* kunnen leiden, behoeft een nauwkeurige wijze van onderzoek, een adequate en transparante rapportage en een strikte controle. Alleen dan kan er sprake zijn van een juridisch houdbaar resultaat op basis borging en integriteit.

Hoe gaat dat zo'n UC?

*De afname van urine gebeurt bij voorkeur 's morgens. De ambtenaar (of medewerker) controleert of het aanvraagformulier en de benodigde materialen aanwezig zijn.

*Voordat de urine wordt afgenomen behoort de reden van de urinecontrole aan de gedetineerde te worden medegedeeld uitleg gegeven over de procedure.

*De gedetineerde urineert onder direct visueel toezicht van de ambtenaar in een daartoe aan hem verstrekte opvangbeker.

*Indien de gedetineerde niet direct tot afgifte van urine in staat is, wordt hij of zij gedurende een periode van vier uur alsnog in de gelegenheid gesteld onder direct visueel toezicht urine af te staan. De gedetineerde verblijft gedurende deze periode bij voorkeur in een ruimte waarin geen mogelijkheden aanwezig zijn de resultaten van de analyse te beïnvloeden.

*De gedetineerde verdeelt onder toezicht van een ambtenaar of medewerker de urine over twee aan hem verstrekte buizen. De gedetineerde sluit de buizen af, waarna de ambtenaar of medewerker controleert of de buizen goed zijn afgesloten.

*De gedetineerde plakt vervolgens stickers met een uniek registratienummer of code op de twee buizen.

*In het bijzijn van de gedetineerde controleert de ambtenaar of medewerker of het aanvraagformulier goed en volledig is ingevuld en of het nummer/de code op de buizen overeenstemt met het nummer op het aanvraagformulier.

*Het aanvraagformulier dient in ieder geval een opgave van de volledige naam en voorletters van de gedetineerde, het registratienummer van de gedetineerde, de afnamedatum, het tijdstip van afname, de stoffen waarop gecontroleerd dient te worden evenals gegevens over medicatiegebruik en relevante pathologie te bevatten.

*Zowel de gedetineerde als het personeelslid plaatsen een handtekening op het aanvraagformulier ter bevestiging dat de procedure correct is verlopen. *(Ons advies: Heb je reden tot twijfel, onderteken dan met boven je handtekening vermelding van 'Getekend onder protest').*

*Eén buis wordt met het aanvraagformulier zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk de eerstvolgende werkdag, naar een laboratorium verstuurd dan wel binnen drie werkdagen bij het laboratorium afgegeven. Een kopie van het formulier wordt in de inrichting bewaard.

*De andere buis wordt, gedurende ten hoogste twee weken na afname , ten behoeve van een eventueel herhalingsonderzoek in een voor onbevoegden niet toegankelijke diepvries of koelkast bewaard.

Mogelijk onbetrouwbaar

Behalve aan Mr. Kool hebben wij de onderzoeksresultaten voorgelegd aan Mr. Kenneth Moors van het advocatenkantoor Külcü. Hij bevestigt dat op basis hiervan het vermoeden gerechtvaardigd is, dat de UC-screeningsuitslagen (volgens de onderzoeksmethode zoals thans toegepast binnen de onder de DJI vallende inrichtingen), onbetrouwbaar kunnen zijn. Op grond hiervan stelt Mr. Moors dat het aanbeveling verdient om gevolgen (zoals strafmaatregelen) niet langer aan slechts één positieve UC te verbinden.

Voor het opleggen van een disciplinaire straf en/of degradatie dienen er meerdere omstandigheden aanwezig te zijn, die een dergelijke sanctie kunnen rechtvaardigen.

Verontreiniging

Een aspect dat nog nader onderzoek behoeft – en dat als zodanig ook door het laboratorium aangevoerd werd als een van de oorzaken voor een onjuiste uitslag – is mogelijke verontreiniging, manipulatie en/of verwisseling van het monster.

Met nadruk vermelden we hierbij, dat wij geen geval van manipulatie hebben geconstateerd. Over het algemeen worden uitslagen digitaal ingezien door het personeel van de inrichting en vervolgens mondeling medegedeeld. Alleen op zeer nadrukkelijk verzoek van een gedetineerde wordt overgegaan tot een print van de onderzoeksresultaten. Tussen verzoek a. en uitgifte van de print b. staat theoretisch echter wel de deur open voor manipulatie, bijvoorbeeld voor de digitale aanpassing van cijfers op de uitslagen. Hopelijk is dat ver gezocht, omdat dan opzet in het spel zou zijn, maar administratieve fouten kunnen ook onopzettelijk gemaakt worden.

Beperking bij beklagzaken

Bij beklagzaken in beroep over de resultaten van de UC-controles wordt er door de Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming van uitgegaan dat het niet noodzakelijk is om een gewaarmerkt schriftelijk document met de laboratoriumuitslagen te verstrekken. In het licht van de hiervoor genoemde mogelijke oorzaken voor een onjuiste uitslag mag dat bepaald merkwaardig worden genoemd. Volgens het Kenniscentrum voor de Commissies van Toezicht stelt de RSJ dat de huidige UC-regeling penitentiaire inrichtingen voldoende geborgd is, maar de Bonjo heeft in de onderzochte zaken nergens een document aangetroffen van enige controle en/of borging door een onafhankelijke organisatie. Vandaar dat wij nu de aan de commissies van toezicht verbonden beklagcommissies oproepen om meer onderzoek te doen naar met name de wijze van informatieverstrekking over de UC-controles aan de gedetineerden door de penitentiaire inrichtingen en tevens naar de vraag of de verstrekte informatie voldoet aan de landelijke wet- en regelgeving.

Teken protest aan!

Het is dan ook zeer belangrijk dat gedetineerden het proces vanaf de aanzegging tot een urinecontrole en de afname plus alles daar omheen nauwlettend volgen. Teken bij twijfel reeds bij de afname protest aan op het UC-formulier. Vermeld dat uitdrukkelijk boven je handtekening onder het formulier. En bij elk vermoeden van een onjuiste handelswijze is uiteraard de onmiddellijke inschakeling van een advocaat geen overbodige luxe.

In de komende tijd zal de Bonjo aanvullend onderzoek doen en staan we uiteraard ook open voor informatie, die – zoals gebruikelijk – vertrouwelijk zal worden behandeld.

Op diverse vragen en verzoeken om nadere informatie aan onder meer de DJI waren wij bij het ter perse gaan van deze editie van de Bonjo nog in afwachting van antwoorden.

Trimbos-rapport over SCRA-gebruik achter de tralies

Drugs in de bajes: onbekend terrein

Wat weten we eigenlijk over het gebruik van drugs in onze bajesen? Weinig. We weten dat er gebruikt wordt. We weten dat dat niet toegestaan is. Verder zijn het vooral verhalen. Verhalen van medewerkers die het om zich heen zien gebeuren, verhalen van gedetineerden en ex-gedetineerden. Dat is het wel zo'n beetje. Maar nu heeft Bonjobaas Jaap Brandligt het rapport 'SCRA-gebruik in een gevangenissetting' gelezen, onderzoek van het Trimbos-instituut.

Jaap Brandligt

Het onderzoek is gefinancierd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) – dus niet door Justitie en Veiligheid – en uitgevoerd onder leiding van Daan van der Gouwe van Trimbos. In samenwerking met *Correlation - European Harm Reduction Network*. DJI werkte in zoverre mee dat het onderzoek gedaan kon worden in de PI Ter Apel, een wat atypische PI, omdat daar gedetineerden zitten die geacht worden na hun detentie Nederland te verlaten, uitgezet te worden. Helemaal representatief voor de situatie in de PI's hoeft dit onderzoek dus niet te zijn.

Urinecontrole werkt niet bij SCRA's

Nieuwsgierig geworden en op zoek naar meer kennis over drugsgebruik in de PI's ging ik dus naar het Trimbos Instituut. Daar sprak ik met Daan van der Gouwe en ook met Thomas Martinelli. Daan kende ik min of meer uit zijn Amsterdamse periode bij de MDHG, de belangenorganisatie van drugsgebruikers aldaar.

Wat zijn SCRA's?
SCRA is de afkorting van Synthetische Cannabis Receptor Agonisten, oftewel cannabinoiden, zogeheten designer drugs. Ter Apel ervoer een probleem met – toen nog – vermeend gebruik. De medewerkers in Ter Apel hadden er last van dat gedetineerden onder invloed waren, gebruikt hadden, en daardoor verward, soms agressief, lusteloos of anderszins onvoorspelbaar gedrag vertoonden. Urinecontroles, de standaard manier om gebruik vast te stellen, werken niet bij de SCRA's. Dat is lastig. Bovendien kwam het spul de bajes in door bijvoorbeeld geïmpregneerde briefpost. Moeiteloos dus.

Trimbos weet alles van middelen. Ook van nieuwe drugs. Dus werd het instituut gevraagd de kennis van de medewerkers te vergroten. Mooi meegenomen was dat zo de omvang van het probleem in Ter Apel in beeld kon komen.

Ongezien gebruik
We weten natuurlijk al lang dat cannabis, oneigenlijke medicatie, alcohol, poedercocaïne en dus ook SCRA's de gevangenis in komen. De onderzoekers vonden in Ter Apel vooral SCRA's. Urinecontroles vonden vooral cannabis en voorgeschreven medicatie. Geen SCRA's. Dat werd ook niet verwacht, want die waren niet goed achterhaalbaar en juist populair door de lage prijs en het eenvoudige binnen brengen. De bulk van de medewerkers denkt dat SCRA dagelijks wordt gebruikt. Niemand heeft het zien gebruiken. Dat is toch bijzonder. Men denkt dat het via kleding, via drones, via bezoek en via personeel binnen komt. Papier is ook een bekend vervoermiddel. Dan gaat het dus om *spice*, waar de Bonjo al eerder over berichtte.

Poster van de Belangenvereniging Drugsgebruikers MDHG

Zorg ontbreekt
VWS wil, dat – zeker in het licht van preventie en gezondheid – er voldoende zorg in de PI is. Dat valt de onderzoekers niet mee. Er is onvoldoende kennis bij de medewerkers en gedetineerden weten niet weten of de nodige zorg aanwezig of hoe die bereikbaar is. Er is in de PI Ter Apel geen verslavingsarts en er is ook geen contact met een instelling voor verslavingszorg in de buurt.

Papier als vervoermiddel voor spice

Dat allemaal gelezen hebbend, werd het tijd met Van der Gouwe en Martinelli in gesprek te gaan. De belangrijke vraag ook aan hen is hoe het nu verder moet met het gebruik van middelen in de PI's. Want dat er middelen worden gebruikt, is onmiskenbaar en je krijgt ze er ook niet zo maar uit. Waar de samenleving discussieert over legitimering van bijvoorbeeld cocaïne wordt in de PI's het gebruik van cannabis nog steeds verboden en bestreden. Met het bekende weinig succes.

De grote focus van wat er in Ter Apel moest komen, was deskundigheidsbevordering van de medewerkers.

Training en gereguleerd gebruik
Opvallend is dat geen gebruikers zijn geïnterviewd. Van Daan van der Gouwe horen we dat – als follow up van Ter Apel – met DJI gepraat wordt om training aan medewerkers te geven. Van der Gouwe en Martinelli zouden het spul als het even kan ook aan gedetineerden willen geven. Trainingen in gebruik. In veilig gebruik. Dat is nog niet aan de orde, want het taboe op gebruik is er simpelweg nog steeds. Van der Gouwe: "we krijgen steeds meer signalen dat er gebruikt wordt. Sta sommige middelen toe". Te vaak worden gebruikers in de bajes "rauw wakker uit een trip". Dat is voor de medewerkers lastig, en ook niet goed voor de gebruiker.

Onder het tapijt
Van der Gouwe: 'drugs in gevangenissen wordt onder het tapijt geveegd'. We hebben geen idee wat zich qua drugs in de gevangenissen afspeelt. Bij het Trimbos zouden ze "liefst een representatieve steekproef over gebruik doen. Wat wordt er gebruikt en hoe ziet het zorgaanbod eruit?" Als er dan ook nog elke twee jaar een follow-up zou zijn, neemt in ieder geval het kennisniveau toe. En daarmee wellicht de afweging van beleidsprioriteiten. Voorlopig wil DJI onder het motto 'drugs = contrabande dus is repressie nodig' vooral de medewerkers van de PI's scholen in repressievaardigheden en niet in zorgvaardigheden. En dat is dan toch weer zorgelijk.

RUIM 35 JAAR DESKUNDIGE JURIDISCHE BIJSTAND

ADVOCATENKANTOOR VAN DER BIEZEN

ERVAREN - SCHERP - GEDREVEN - 'OOK PRO-DEO'

Tel: 073 610 20 05, GSM: 06 53 37 07 93
Stationsweg 6, 5211 TW 's-Hertogenbosch, E-mail: info@vanderbiezenadvocaat.nl

vdB

Een onverwachte realiteit met mogelijkheden

Echtscheiding achter de tralies

Echtscheiding is een onderwerp dat al decennialang mensen verdeelt en raakt, maar wat gebeurt er als een van de partners achter de tralies belandt? Het is een scenario dat vaak over het hoofd wordt gezien, maar toch realiteit is voor velen. Het idee van echtscheiding achter de tralies roept vragen op over de complexiteit van relaties, de gevolgen van detentie en de rechten van mensen die zich in deze situatie bevinden.

Manon Voogt

Ja, het is waar: zelfs in gevangenschap is het mogelijk om een echtscheidingsprocedure te starten. In sommige gevallen kan detentie zelfs de oorzaak zijn van een relatiebreuk, vooral vanwege de fysieke afstand en de emotionele uitdagingen die ermee gepaard gaan. Maar het is belangrijk om te onthouden dat detentie geen belemmering hoeft te zijn voor het recht op een nieuwe start.

Een echtscheiding achter de tralies brengt wel eigen unieke uitdagingen met zich mee. De beperkingen van een gevangenisomgeving kunnen de scheiding gecompliceerd maken. Toch is er hoop. Met de hulp van een competente advocaat kunnen mensen die zich in detentie bevinden door dit proces worden geleid, hun rechten worden beschermd en hun stem worden gehoord, zelfs binnen de beperkingen van de gevangenismuren.

Ga voor ervaring

Het vinden van de juiste juridische vertegenwoordiging is cruciaal. Een ervaren advocaat kan een wereld van verschil maken bij het starten van een echtscheidingsprocedure achter de tralies. Een ervaren raadsvrouw of –man kan niet alleen juridisch advies en begeleiding bieden, maar ook emotionele steun tijdens deze moeilijke tijd.

Omgangsregeling

Een van de belangrijkste aspecten van een echtscheiding achter de tralies is het vaststellen van een passende omgangsregeling, vooral als er kinderen bij betrokken zijn. Communicatie tussen de ex-partners, zelfs als die bemiddeld moet worden door advocaten, is essentieel om tot oplossingen te komen die het beste zijn voor de kinderen. Het is van vitaal belang dat de belangen van de kinderen altijd voorop staan, zelfs in deze complexe situatie.

Als advocaat in dit specifieke vakgebied, sta ik klaar om mensen te helpen die zich in deze situatie bevinden. Mijn doel is om ervoor te zorgen dat mijn cliënten eerlijk worden behandeld en dat hun rechten te allen tijde worden gerespecteerd, zelfs als ze achter de tralies zitten. Ik begrijp de complexiteit van het proces en zal er alles aan doen om mijn cliënten door deze uitdagende tijd heen te helpen.

Impact op gezin

Het concept van echtscheiding achter de tralies is misschien niet alledaags, maar het is een realiteit voor velen. Het roept belangrijke vragen op over rechtvaardigheid, menselijke relaties en de impact van detentie op gezinnen. Door middel van deskundige juridische bijstand en empathische begeleiding kunnen mensen die zich in deze situatie bevinden de eerste stappen zetten naar een nieuwe toekomst, zelfs te midden van de uitdagingen van detentie.

Manon Voogt is advocaat met specialisatie familierecht bij Gimbrere Legal, Breda / Barcelona

Misbruik maken van onfortuinlijke omstandigheden

Huur woning tijdens detentie opgezegd

Na de detentieperiode hebben de meeste mensen grote moeite om het dagelijks leven weer op te pakken. Je kunt daarbij voor een zeer onaangename verassing komen te staan. Je woning is leeggehaald en de sloten zijn door de eigenaar/verhuurder veranderd. Het beschikken over eigen woonruimte is essentieel.

F.J. Stoker

Een verhuurder in het zuiden van ons land maakte het wel erg bont. Deze verhuurder constateerde een (geringe) huurschuld en liet de huurovereenkomst schriftelijk opzeggen tijdens de detentieperiode van de huurder. Hij gaf daarbij de huurder nog de mogelijkheid om binnen vijf dagen na opzegging van de huurovereenkomst – die voor onbepaalde tijd was overeengekomen – zelf voor ontruiming zorg te dragen. Omdat daaraan wegens detentie geen uitvoering werd gegeven, ging de verhuurder zelf over tot de ontruiming. Hij sloeg de inboedel op en liet het huis schoonmaken. Hij rechtvaardigde zijn actie onder meer met het argument dat de huurder tijdens zijn detentie voor een korte periode iemand anders de woning had laten bewonen.

Kort geding

Omdat de huurovereenkomst in tegenstelling tot hetgeen de verhuurder stelde niet rechtmatig was geëindigd heeft de huurder na terugkeer uit de gevangenis een kort geding aanhangig gemaakt. In deze procedure vorderde hij dat de verhuurder de woning weer ter algehele en vrije beschikking diende te stellen onder gelijktijdige afgifte van de inboedel.

De rechter in kort geding was snel klaar met de verweren van de verhuurder. Deze stelde namelijk dat er sprake was van een huurachterstand en dat tijdens de detentie een derde partij de woning in gebruik had genomen. De huurder was inmiddels weer op vrije voeten en zelf bij de zitting aanwezig. De mogelijk illegale bewoning was hieraan van ondergeschikt belang.

Dwangsom

De uitspraak viel in het voordeel van de huurder uit. De kort geding rechter veroordeelde de huurbaas om de exgedetineerde weer in de woning te laten en de sleutels aan hem te overhandigen. Mocht de verhuurder dat niet doen dan is deze ten behoeve van de huurder een dwangsom verschuldigd van 25.000 euro. Ook het huisraad moest weer teruggegeven worden. Gebeurde dat niet, dan zou de huurder recht krijgen op een vergoeding van de schade (20.000 euro). De verhuurder werd bovendien ook tot betaling van de proceskosten veroordeeld, inclusief een deel van de gemaakte kosten voor rechtsbijstand van de huurder.

Rand van de kudde

Een verhuurder mag niet zonder uitdrukkelijke toestemming van de huurder het gehuurde betreden. De huurovereenkomst werd wel door de verhuurder opgezegd maar daarmee is de overeenkomst nog niet ontbonden. Alleen de rechter kan de huurovereenkomst rechtsgeldig ontbinden. Deze verhuurder zocht kennelijk een prooi aan de rand van de kudde, maar dat is voor hem geen succesverhaal geworden.

Neem altijd contact op met een rechtshulpverlener als zoiets jou ook overkomt.

(Uitspraak kort geding dd. 7 december 2023 Rechtbank Limburg ECLI: NL: RBLIM:2023;7171)

F.J. Stoker is redacteur van deze krant en medewerker van Eurolawyers Associates te Amsterdam en Den Haag

Wij, mr. Claartje van Keulen en mr. Claudia Dirkzwager, zijn ervaren strafrechtadvocaten en oprichters van het kantoor Van Keulen & Dirkzwager Advocaten. Wij zijn gespecialiseerd in het strafrecht. Ook voor pro deo bijstand kunt u bij ons terecht.

- Alle strafzaken
- TBS-zaken
- Jeugd(straf)zaken
- Zorgmachtiging (Wvggz)

MR. MW.
CLAARTJE
VAN KEULEN
+31(0)640279383
VANKEULEN@VKD-ADVOCATEN.NL

VAN KEULEN & DIRKZWAGER
ADVOCATEN

MR. MW.
CLAUDIA
DIRKZWAGER
+31(0)633003848
DIRKZWAGER@VKD-ADVOCATEN.NL

WWW.VANKEULENDIRKZWAGER.NL
NIEUWE UILENBURGERSTRAAT 14, 1011 LP, AMSTERDAM

Oók volwassenen kunnen op basis van het jeugdstrafrecht worden berecht

Volwassen, maar toch berecht via het jeugdstrafrecht

'Worden Mallorca-hoofdverdachten veroordeeld als volwassenen? Dubbeltje op z'n kant', zo luidde recent de kop van een mediabericht. Grote vraag was: moesten de verdachten van het uitgaansgeweld op Mallorca worden berecht als volwassenen of als minderjarigen? De advocaten van de verdachten pleitten ervoor om de verdachten via het jeugdstrafrecht te berechten, met lagere straffen tot gevolg. Het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden ging hier echter niet in mee en veroordeelde de verdachten volgens het volwassenenstrafrecht. Dit kan een flink verschil in de strafmaat betekenen.

Jordi L'Homme en Emma de Weers

In veel P.I.'s bevinden zich verdachten voor wie het spannend is of zij via het volwassenenstrafrecht of via het jeugdstrafrecht worden berecht. Het kan een groot verschil in straf opleveren. Wat is het verschil tussen het volwassenenstrafrecht en het jeugdstrafrecht? Hoe bepaalt een rechter of een volwassene wordt berecht volgens het jeugdstrafrecht? In dit artikel vertellen mr. J.L. (Jordi) L'Homme en Emma de Weers (LL.B*) over hun 21-jarige cliënt Steven (gefingeerde naam), die verdacht wordt van een overval.

Adolescentenstrafrecht

Steven is door de politie aangehouden en wordt ervan verdacht een overval te hebben gepleegd. In Nederland wordt er een onderscheid gemaakt tussen het volwassenenstrafrecht en het jeugdstrafrecht. In het jeugdstrafrecht gelden andere straffen (zoals bijvoorbeeld een Halt-afdoening) en lagere straffen. Als Steven op basis van het volwassenenstrafrecht wordt vervolgd, dan hangt hem een maximale gevangenisstraf van negen jaar boven het hoofd. Wanneer de 21-jarige Steven volgens het jeugdstrafrecht wordt vervolgd, dan is de maximale gevangenisstraf twee jaar.

Normaal gesproken worden verdachten van 18 jaar en ouder berecht volgens het volwassenenstrafrecht. Vanaf 1 april 2014 is het echter mogelijk om (op basis van artikel 77c Wetboek van Strafrecht) het jeugdstrafrecht toe te passen op verdachten in de leeftijd van 18 tot 23 jaar. Dit wordt ook wel het adolescentenstrafrecht genoemd.

Geestelijke ontwikkeling stopt niet bij 18

Geestelijke ontwikkeling

Steven wil een zo kort mogelijke straf krijgen, reden waarom hij graag volgens het adolescentenstrafrecht zou willen worden berecht. Dit is echter geen keuze die aan Steven is, nu niet in iedere zaak het adolescentenstrafrecht wordt toegepast. Om het adolescentenstrafrecht toe te kunnen passen, moeten de persoonlijkheid van een verdachte of de omstandigheden waaronder de feiten zijn begaan daarvoor aanleiding geven.

De wetgever vond het van belang dat in de leeftijd van 15 tot 23 jaar specifiek risicogedrag voorkomt en dat dit gedrag mede kan worden verklaard door een onvoltooide ontwikkeling van de belangrijke hersenfuncties. De geestelijke ontwikkeling stopt dus niet bij 18 jaar, maar gaat door tot het 23e levensjaar, wat voor de wetgever een belangrijke reden vormde om het mogelijk te maken om het jeugdstrafrecht ook toe te passen bij verdachten ouder dan 18 jaar.

Positieve beïnvloeding

Door het gebruik van het jeugdstrafrecht bij verdachten in de leeftijd 18 tot 23 jaar streeft de wetgever ernaar om het gedrag van de jongvolwassene op de meeste effectieve manier positief te beïnvloeden. Er wordt daarbij voornamelijk gedacht aan jongvolwassen verdachten van ernstige misdrijven, die als veelpleger te boek staan en die bijzonder kwetsbaar zijn. Steven is zo iemand.

Wanneer Steven volgens het adolescentenstrafrecht wordt berecht, betekent dit dat hij in een justitiële jeugdinrichting (JJI) wordt geplaatst, waar een pedagogische aanpak mogelijk is.

PIJ-maatregel (Jeugd-tbs)

Ook kan er in het jeugdstrafrecht eerder sprake zijn van oplegging van een maatregel met behandeling, waarvoor het jeugdrecht andere mogelijkheden biedt dan het volwassenenstrafrecht. Eén van de maatregelen is de PIJ-maatregel (plaatsing in jeugdinrichting), die in de volksmond ook wel de jeugd-tbs wordt genoemd. Dit is iets wat Steven niet graag wil, want in de praktijk wordt deze PIJ-maatregel soms na enkele jaren omgezet in tbs met dwangverpleging. De gedachte hierachter is dat het mogelijk moet zijn om jongvolwassenen langer te behandelen dan de opgelegde PIJ-maatregel indien er nog risico van recidive (herhaling) is.

Jeugd-tbs kan dwangverpleging worden

Rol van de advocaat

Het is belangrijk dat een advocaat al heel vroeg in het strafproces aan de bel trekt, als hij meent dat het adolescentenstrafrecht moet worden toegepast. Zo kan de advocaat voorafgaand aan de voorgeleiding contact opnemen met de officier van justitie en de mogelijkheid bespreken. De reclassering brengt een advies uit aan de officier over het mogelijk toepassen van het adolescentenstrafrecht, soms met hulp van de Raad voor de Kinderbescherming.

Een advocaat speelt een belangrijke rol bij het overtuigen van de rechter om het adolescentenstrafrecht toe te passen. In de zaak van Steven kan de advocaat er op wijzen dat er noodzaak bestaat voor pedagogische beïnvloeding van Steven. Daarnaast is er in het geval van Steven sprake van een achterblijvende sociaal-emotionele ontwikkeling, wat reden kan vormen voor toepassing van het adolescentenstrafrecht. Wat ook van belang is, is het gegeven dat Steven impulsief handelde.

De rechtbank gaat uiteindelijk mee in het verhaal van de verdediging van Steven en legt een jeugddetentie van 265 dagen op, waarvan de helft voorwaardelijk. Daarnaast wordt een werkstraf van 35 uur opgelegd.

**) LL.B betekent dat de betreffende persoon een bachelor in rechten heeft behaald.*

Jordi L'Homme is strafrechtadvocaat bij Plasman cs advocaten. Emma de Weers werkt in de juridische ondersteuning bij Plasman cs advocaten.

LEZERSPOST

Transvrouwen (1)

Hallo redactie,
Ik heb de nieuwe Bonjo vandaag onder ogen gekregen. Daarin hebben jullie op de voorpagina een stuk geschreven over een transvrouw. Nu werk ik iedere dag met deze vrouwen. De manier van schrijven over deze vrouwen is *not done*, mijns inziens. Deze vrouwen hebben namelijk ook gevoelens, en hebben het al moeilijk genoeg binnen de muren.
Ook schrijven jullie over een vrouw die 22 jaar heeft. Deze vrouw is geheel door haar transitie (geslachtsaanpassende operatie) heen en heeft zelfs een paspoort met vrouw erin. Dus dat is een vrouw en geen transvrouw meer.
Jullie wijzen nu met een vingertje naar deze vrouwen, die krijgen het nu nog moeilijker door deze berichten. Ook dit zijn mensen met rechten en verdienen een normale detentie tijd zonder extra moeilijk gedoe over hun wel of niet hebben van een geslachtsdeel.
In de media hebben ze het over identificeren als, dus voor de medemens betekent dat accepteren. Ik zou zeggen niet te kortzichtig zijn. Ik hoop dat jullie hier over gaan nadenken, want dit is de nieuwe wereld waarin wij allemaal leven.
Geert Reijnders, Medewerker Arbeid P.I. Zuid-Oost, Locatie Ter Peel.

Beste Geert,
Dank voor je reactie op de publicatie in de Bonjo 1-2024 over transvrouwen in de vrouwenbajes. Ik begrijp – en waardeer ook – dat je je het lot van deze gedetineerden aantrekt. Ik ben het echter niet met je eens, dat het artikel van Sybilla Claus 'not done' is. Je suggereert daarmee dat wij geen oog zouden hebben voor de problemen die (kunnen) ontstaan als transvrouwen in vrouwenbajesen tussen de andere gedetineerden worden geplaatst. Dit is naar mijn mening een onterechte suggestie.
Wij hebben dit artikel juist opgenomen om aandacht te vragen voor de belangen van *alle* gedetineerden in de vrouwenbajesen. Het leek ons juist goed om mogelijke problemen te signaleren die voortvloeien uit ongenuanceerd plaatsingsbeleid als het gaat om transvrouwen. Daarbij heeft de auteur van het artikel gewezen op problemen zoals die in Engeland zijn voorgevallen. Zulke incidenten kun je niet zomaar afdoen alsof die hier niet zouden kunnen voorvallen. Het lijkt me evident dat zowel de vrouwelijke gedetineerden als de transvrouwen gebaat zijn bij adequate berichtgeving hierover. (Dit antwoord is een ingekorte versie.)
Boudewijn Chorus, Hoofdredacteur van de Bonjo

Transvrouwen (2)

Beste redactie,
Ik schrijf namens de PI Ter Peel en als voorzitter Gedeco Ter Peel deze brief. De Chileense dame in kwestie is en was volledig geaccepteerd in de groep. Net als ik werkt ze in de wasserij van Ter Peel.
Ook ik word in het artikel genoemd. Ik ben de vrouw die 22 jaar en 11 maanden heeft gehad in Den Bosch. Echter jullie hebben niet de moeite genomen het goed uit te zoeken en bovendien hebben jullie niet aan wederhoor gedaan, want dan hadden jullie er vrij simpel achter kunnen komen dat ik al meer dan 10 jaar voor de wet en fysiek een trotse vrouw ben. Ik heb in 2014 in het VUmc de geslacht veranderende operatie gehad. Verder vind ik het ongepast herleidbare informatie om de zaak van de Chileense dame op de voorpagina te zetten met als doel angst en onrust aan te jagen. En dat door een krant die zegt voor ons belang op te komen. Ik vind het ronduit walgelijk en discriminerend! Het onrust stoken in de PI is niet gelukt. De hele afdeling en de wasserij zijn om haar en mij heen gaan staan! Werkelijk hartverwarmend.

Ik heb jaren gevochten voor wie ik ben een vrouw en laat mij niet in drie regels door jullie 10 jaar terug in de tijd schrijven!! Het klopt dat de Chileense dame nog niet volledig klaar is met het traject om volledig vrouw te worden. Dat maakt haar niet minder onderdeel van de groep en dat zeg ik namens alle dames als Gedeco voorzitter van Ter Peel.
Jullie hebben door die zogenaamde feministen die hebben staan demonstreren bij de zaak van de Chileense dame de bel horen luiden maar weten niet waar de klepel hangt en dat is jammer. Als jullie wat meer onderzoek en wederhoor hadden gepleegd was dit artikel overbodig geweest. Of denken jullie dat wij de eerste zijn? Nou echt niet en ook niet de laatste! Jullie hebben een probleem aangekaart dat niet bestaat! Wij weten hoe het hier echt is en gaat!
Sharona Samantha Maria de Jonge, Gedeco-voorzitter Ter Peel

Beste Sharona,
Dank voor je reactie. Bijzonder dat je als transvrouw gekozen bent tot voorzitter van de Gedeco in Ter Peel. Goed dus ook, dat je opkomt voor je medegedetineerden. Je aanname dat wij geen wederhoor zouden hebben gedaan, klopt echter niet. Bij het artikel op pagina 4 in de Bonjo van februari is een kader opgenomen met als kop 'Reactie DJI'. Daarin zie je, dat de DJI na ons verzoek om informatie niet eens wilde bevestigen, dat jij in Ter Peel zit. Sowieso houdt de Dienst onze verzoeken om informatie vrijwel altijd af, doet men standaard moeilijk als we iets bevestigd willen zien, wordt gezegd dat er wordt teruggebeld, maar gebeurt dat niet, enz. Toch proberen wij het altijd en geven we dat ook niet op. Elders in deze krant kun je lezen, dat een P.I.-directeur brieven van een gedetineerde aan mij onderschepte, zonder dat aan de briefschrijver mede te delen. Zo wordt hoor en wederhoor ons lastig gemaakt. Wat ons echter niet weerhoudt om kwesties die ons ter ore komen aan te kaarten in de krant.
Je veronderstelling dat wij het artikel op de voorpagina hebben geplaatst om angst en onrust aan te jagen, is niet alleen absurd, maar ook uit de lucht gegrepen. Het doel van de publicatie heeft de auteur duidelijk aangegeven: *voor plaatsing van transgenders in een vrouwengevangenis is een heldere richtlijn nodig.* Daar zijn wij het van harte mee eens.
Minder fraai is, dat je naar aanleiding van de foto met het spandoek 'Geen pik in de vrouwenlik' spreekt over 'zogenaamde feministen'. Ik zou zeggen: typisch een opmerking van een ongeemancipeerde man.
Boudewijn Chorus, Hoofdredacteur van de Bonjo

COLUMN — TON BASTINGS

Streekberichten versus wereldnieuws

Een Siberische gevangenis beheerste de afgelopen maand het wereldnieuws. Een troosteloze aanblik van een betonblok in de sneeuw waar Aleksej Navalny zijn laatste dagen sleet. En hoewel we niet precies weten wat zich achter die muren heeft afgespeeld (43 landen vragen om een onafhankelijk onderzoek), laat onze verbeelding en fantasie aan duidelijkheid niets te wensen over. Het slachtoffer wordt uiteindelijk mondiaal 'heilig verklaard'.

Daarbij steekt de berichtgeving over wat zich in de Nederlandse gevangenissen afspeelt schril af. Het is maar klein bier en doet enigszins kolderiek aan. Het is geenszins mijn bedoeling het wel en wee in Nederlandse gevangenissen te bagatelliseren, maar een beetje relativeren kan geen kwaad. Vooral als we kijken naar de manier waarop dat 'nieuws' wordt gebracht.

In een uitgebreide reportage over de enkelband (NRC 28-12), delen voormalige dragers hun ervaringen. Vooral mentaal valt het niet mee: 'Je draagt justitie met je mee', 'hij gaat tussen je oren zitten' en 'het zijn mentale handboeien'. Al deze ongemakken ten spijt, zou de enkelband voor Navalny een hemel op aarde hebben betekend.

Kwart klaslokaal

Charlotte Colman, hoogleraar criminologie aan de Universiteit van Gent, schreef vorige maand het kinderboek *Wie zit in de gevangenis?* Het boek gaat over 'bijzondere weetjes' en is bedoeld voor kinderen vanaf 8 jaar. Het moet ze juist informeren over het gevangeniswezen en afrekenen met stereotiepe beelden. Zo komt er een tekening van een cel in voor die qua oppervlakte een vierde deel van een klaslokaal beslaat. Een deel gaat over het leven van mensen die uit de gevangenis komen. Al met al een nobel streven, maar dus alleen voor België. In het Rusland van Navalny zou het gecategoriseerd worden als sciencefiction.

Wijktiran

Over stereotiepe beelden gesproken. Helemaal bont maakt het Brabants Dagblad van 21 februari het met een eigen reportage over Siberië. Het betreft hier Daan C., 'een kind van de Siep'. Dat is de afkorting voor Siberië, de Bossche arbeiderswijk waar Daan C. werd geboren. De vetgedrukte kop 'Tiran van de Graafsewijk wacht weer rit naar de bajes' belooft weer veel nieuws om van te smullen. De opmaak van de pagina doet de rest. Hier is weinig verbeelding bij nodig. Op een afbeelding van een halve pagina staat het reuzegrote silhouet van Daan C. met getrokken pistool midden in de Graafsewijk. Wijktiran nummer 1 staat eronder. Tendentieuze koppen en citaten doen de rest. 'Kogel in zijn hoofd'. De Bosschenaar loopt met een kogel in zijn hoofd rond die operatief niet kan worden verwijderd. 'Daan de onaantastbare is voor altijd bulletproof', lezen we verder en 'zijn eerste strafbare wapenfeit stamt uit 1982, kleine Daan was toen elf'. 'Met een bestelbusje reden ze rond en jatten ze overal spullen weg', schreeuwt het uitvergrote dikgedrukt citaat. Daan doet ook nog in het zwart bij vrouwen aan lipvergroting en botoxbehandelingen, 'zegt een bron'. Gelukkig, dus wel een bronvermelding. Anders had ik het allemaal niet geloofd. Maar niet heus...

Innerlijk vrij

Terug naar het echte nieuws. De laatste beelden van Navalny laten een mild glimlachende man achter glas zien die immuun blijkt te zijn voor de gruwelijkheden om hem heen. Herhaaldelijk verklaarde Navalny innerlijk geheel vrij te zijn. Mentaal konden ze hem niet opsluiten. Hoe zit dat met zijn beulen? Zij zijn de slaven van een barbaars systeem, niet bepaald een vrij leven. Gewetenloze schurken glimlachen immers nooit en hebben 'innerlijk' levenslang.

Waarom Poetin van zijn belangrijkste oppositieleider af wilde

De tragische dood van Alexei Navalny

Bas van der Plas

De dood van de Russische oppositiepoliticus Alexei Navalny in een gevangenis in het Noordpoolgebied op vrijdag 16 februari 2024 heeft de westerse wereld geschokt. De Amerikaanse president Joe Biden verklaarde dat "er geen twijfel over bestaat dat de dood van Navalny een gevolg is van iets dat Poetin en zijn misdadigers hebben gedaan." De Franse president Emmanuel Macron benadrukte zijn "woede" en "verontwaardiging" over de dood van Navalny. Dat Navalny een politieke tegenstander was van de Russische dictator Poetin, weten we. Maar waarom zag Poetin zo'n gevaar in hem, dat hij uit de weg moest worden geruimd?

Bij de opening van de Veiligheids-conferentie in München werd de vrouw van Navalny, Julia Navalnaya, uitgenodigd om te spreken nadat het nieuws bekend werd. Ze kreeg een staande ovatie van de verzamelde politici en militaire officieren uit de NAVO-landen toen ze verklaarde dat, als het nieuws over de dood van Navalny waar zou zijn: "Ik wil dat Poetin, zijn hele entourage, Poetins vrienden en zijn regering verantwoordelijkheid zullen dragen voor wat ze ons land, mijn familie en mijn man hebben aangedaan."

De Russische Federale Penitentiaire Dienst (de gevangenisautoriteiten) meldde dat Navalny "na een wandeling" het bewustzijn verloor en dat pogingen om hem weer tot leven te wekken geen succes hadden. Volgens deze rapporten is Navalny mogelijk overleden aan een bloedstolsel. Dit zou de Russische regering niet van haar schuld ontslaan. Navalny stierf in een Russische gevangenis en het regime van Poetin was verantwoordelijk voor zijn welzijn en veiligheid.

Zenuwgas

Navalny was al meerdere keren gearresteerd en in de gevangenis terechtgekomen. In juli 2019 werd Navalny, terwijl hij in de gevangenis zat na een veroordeling voor het aanzetten tot protest, in een ziekenhuis in Moskou opgenomen wegens schade aan ogen en huid. Zelf ging hij ervan uit dat hij het slachtoffer was geworden van vergiftiging. Op 20 augustus 2020 werd Navalny, aan boord van een vliegtuig onderweg van Tomsk in Siberië naar Moskou, opnieuw onwel. Het vliegtuig moest een tussenlanding maken, zodat Navalny opgenomen kon worden in een ziekenhuis in Omsk. Ook nu was het vermoeden dat hij was vergiftigd.

De Finse premier Sanna Marin bemiddelde bij Poetin en er kwam toestemming dat Navalny op 22 augustus naar een ziekenhuis in Berlijn werd overgebracht. Daar bleek dat er sporen van het zenuwgas novitsjok in Navalny's bloed en urine werden aangetroffen.

Strafkamp Siberië

Navalny keerde op 17 januari 2021 terug naar Rusland, waar de Russische autoriteiten hem bij aankomst meteen oppakten. Hij zou de voorwaarden van een voorwaardelijke gevangenisstraf die hem in 2014 was opgelegd hebben geschonden en kreeg een celstraf van tweeënhalf jaar. Tijdens zijn verblijf in een strafkamp in Pokrovsk (Siberië) ging hij in hongerstaking, omdat hij door zijn eigen artsen onderzocht wilde worden. Deze eis werd niet ingewilligd, waarop hij na 24 dagen zijn hongerstaking beëindigde nadat hij onderzocht was door andere artsen die hij wel vertrouwde.

Opvallend is de hypocrisie van Biden

In maart 2022 kreeg Navalny een celstraf van nog eens negen jaar opgelegd wegens minachting van het hof tijdens eerdere zittingen en verduistering van donaties. Dit gebeurde tijdens een proces dat niet in een officiele rechtbank, maar in het strafkamp zelf plaatsvond.

In augustus 2023 werd Navalny opnieuw veroordeeld, nu tot 19 jaar cel. De uitspraak werd gedaan in een rechtbank honderden kilometers buiten Moskou om die zaak en Navalny zo min mogelijk publiciteit te geven. Hij werd onder meer aangeklaagd vanwege het oprichten van een extremistische beweging.

Foto: Jonathan Brady (PA Wire) / The Independent

Martelingen

Hij bevond zich tot begin december 2023 in de gevangenis IK-6 in Melechovo, 150 kilometer ten oosten van Moskou, een zwaarbeveiligde inrichting waar volgens een ex-gedetineerde geregeld martelingen en seksueel misbruik plaatsvinden. Op 11 december 2023 maakten medewerkers van Navalny bekend dat ze al zes dagen geen contact meer hadden met hem. Op 25 december werd bekend dat hij was overgebracht naar de strafkolonie IK-3 in het plaatsje Tsjarp, in het hoge noorden van Rusland. Op 16 februari 2024 deelde de directie van de strafkolonie mee dat Navalny was overleden.

Wat volgde was een internationale golf van verontwaardiging, waarin Alexei Navalny een 'kampioen van de democratie' werd genoemd, aldus de redactie van de *Washington Post*. "De grootste pleitbezorger voor de Russische democratie is dood", stond in een opiniestuk in de Engelse krant *Telegraph*. De Atlantic Council, die nauw verbonden is met het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken, verklaarde dat Navalny's 'martelaarschap' zijn morele leiderschap onmetelijk zal vergroten'.

Tegen corruptie

Navalny was echter geen vertegenwoordiger van een 'democratische' factie van het Russische politieke systeem. Hij ging de extreemrechtse politiek in en was in 2007 medeoprichter van de Nationale Russische Bevrijdingsbeweging, een chauvinistische (nationalistische) anti-immigrantengroep. In 2021 ontnam Amnesty International Navalny tijdelijk de kwalificatie die het hem had gegeven als 'gewetensgevangene', omdat hij pleitte voor racistische moorden op mensen uit Centraal-Azië en de Kaukasus, die hij ooit 'kakkerlakken' noemde.

Pas nadat hij zich tegen Poetin verzette besloot Navalny – om politieke redenen – om een andere, politiek meer aanvaardbare basis te vinden, de algemene vlag van 'anti-corruptie' te kiezen. In de context van de bittere conflicten binnen de Russische oligarchie vertegenwoordigde Navalny een factie van de Russische kapitalistische oligarchie die nauwere betrekkingen met de Verenigde Staten wilde. Zelfs in de gevangenis oefende Navalny nog steeds voldoende steun uit binnen de oligarchie om hem regelmatig toegang te geven tot sociale media.

Meerdere verdachten

Als Navalny werd vermoord, zijn er veel mogelijke verdachten, waaronder een of andere instantie van de Russische staat, die met of zonder medeweten van Poetin handelt. De afgelopen maanden heeft het Kremlin veel oppositieleden aangevallen, ook al hadden ze geen vooruitzichten op korte termijn bij de presidentsverkiezingen van maart 2024. Het heeft de journalist Boris Kagarlitsky en de stalinistische kandidaat Sergei Udaltsov gearresteerd en de pro-NAVO liberaal Boris Nadezjdin uitgesloten van deelname.

Je zou je echter moeten afvragen: waarom zou Poetin nu actie ondernemen tegen Navalny? De Russische president heeft geprobeerd in de gunst te komen bij een fractie van het politieke establishment in de Verenigde Staten. Zijn recente interview met voormalig Fox News-presentator Tucker Carlson was grotendeels gewijd aan het pleiten voor een onderhandelde oplossing voor de oorlog in Oekraïne. In de nasleep van het interview deed Poetin zijn uiterste best om Biden te prijzen en zei dat hij zijn verkiezing zou verkiezen boven die van Trump. Dit alles is echter volkomen speculatief. Belangrijker is hoe het wordt gebruikt door de VS en de NAVO, vooral de regering-Biden, om de campagne tegen Rusland te intensiveren.

Julian Assange

De onmiddellijke eis van de regering-Biden, de Democraten en delen van de Republikeinse Partij betreft de goedkeuring door het Congres van een wetsvoorstel dat tientallen miljarden dollars aan militaire hulp aan Oekraïne omvat. De Oekraïense president Volodymyr Zelenski zelf heeft de dood van Navalny aangegrepen om op te roepen tot meer militaire hulp.

Wat hier het meest opvalt is de hypocrisie van de imperialistische machten. Biden en zijn NAVO-bondgenoten hekelen woedend de behandeling van Navalny door het Poetin-regime, terwijl ze Julian Assange, een echte voorvechter van de mensenrechten, onderwerpen aan de meest wrede en levensbedreigende omstandigheden (zie het artikel van Jos van Dijk op pag. 23 van deze krant). Assange wordt vastgehouden in de Belmarsh-gevangenis, in het zuidoosten van Londen, onder omstandigheden die de speciale VN-rapporteur voor foltering omschreef als 'mishandeling, willekeurige detentie en wat zou kunnen neerkomen op psychologische marteling'. Hij was het onderwerp van moordcomplotten georkestreerd door de CIA. Hem wordt systematisch medische zorg en de mogelijkheid om te communiceren ontzegd, zelfs met zijn advocaten.

Poetin heeft de complete oppositie uitgeschakeld

Bas van de Plas is journalist en schreef boeken over o.a. propaganda en desinformatie in Rusland (2023), over 25 jaar onafhankelijkheid van Oekraïne en over de oppositie tegen Poetin in Rusland. Twee weken geleden verscheen zijn nieuwe boek 'Vrouwen in Rusland' over de verkwanseling van de rechten van vrouwen sinds Poetin aan de macht kwam.

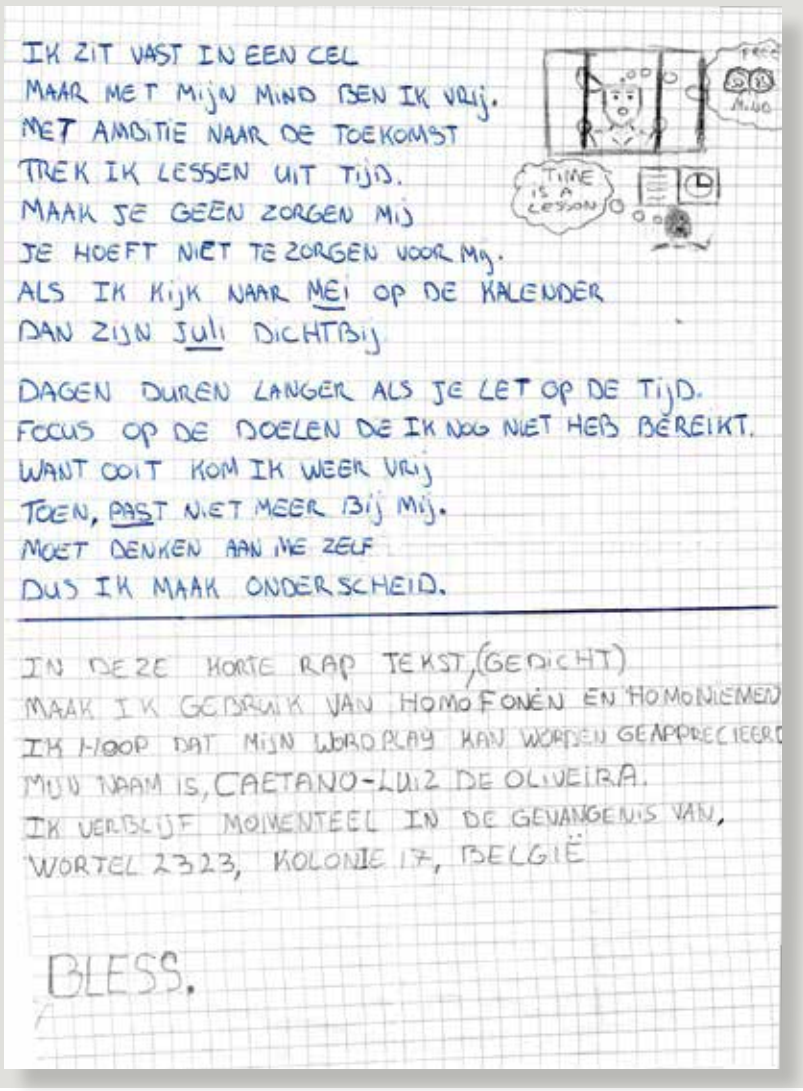
IK ZIT VAST IN EEN CEL
MAAR MET MIJN MIND BEN IK VRIJ.
MET AMBITIE NAAR DE TOEKOMST
TREK IK LESSEN UIT TIJD.
MAAK JE GEEN ZORGEN MIJ
JE HOEFT NIET TE ZORGEN VOOR MIJ.
ALS IK KIJK NAAR MEI OP DE KALENDER
DAN ZIJN JULI DICHTBIJ

DAGEN DUREN LANGER ALS JE LET OP DE TIJD.
FOCUS OP DE DOELEN DE IK NOG NIET HEB BEREIKT.
WANT OOIT KOM IK WEER VRIJ
TOEN, PAST NIET MEER BIJ MIJ.
MOET DENKEN AAN ME ZELF
DUS IK MAAK ONDERSCHEID.

IN DEZE KORTE RAP TEKST (GEDICHT)
MAAK IK GEBRUIK VAN HOMOFONEN EN HOMONIEMEN
IK HOOP DAT MIJN WORDPLAY KAN WORDEN GEAPPRECIEERD
MIJN NAAM IS, CAETANO-LUIZ DE OLIVEIRA.
IK VERBLIJF MOMENTEEL IN DE GEVANGENIS VAN,
WORTEL 2323, KOLONIE 17, BELGIË

BLESS.

Rap / gedicht van Nederlandse gedetineerde in België

Tweede bekroonde inzending schrijfwedstrijd EABT

Bregje Veltman

In het najaar van 2023 organiseerde Stichting Educatie Achter Buitenlandse Tralies (EABT) de tweede editie van de jaarlijkse schrijfwedstrijd getiteld 'Ik laat van me horen'. Na het succes van de eerste editie in 2022 met prachtige inzendingen, stond buiten kijf dat dit in het daaropvolgende jaar weer georganiseerd zou worden. Met ditmaal als thema: 'Mijn toekomst'. In elke editie van de Bonjo nemen we een of meer van de bekroonde inzendingen op, inclusief de beoordeling van de jury.

Voor deelname aan de schrijfwedstrijd konden zowel verhalen als raps en gedichten ingezonden worden door Nederlandse gedetineerden in het buitenland.

Jurybeoordeling Tweede prijs

Rap/gedicht – Caetano-Luiz de Oliveira (gedetineerd in Wortel, België)

Deze gedetineerde heeft niet veel woorden nodig om op rake wijze te omschrijven hoe zijn tijd in detentie voelt. Hij beschrijft dat hij met zijn geest vrij is, ongeacht het feit dat hij vastzit in een cel. Ambitieus focust hij zich op zijn toekomst en trekt hij lering uit zijn tijd in detentie.

Caetano-Luiz maakt gebruik van homofonen en homoniemen. Neem bijvoorbeeld de volgende zin: *"Als ik kijk naar mei op de kalender, dan zijn juli dichtbij."* En: *"Toen, past niet meer bij mij."*, waarbij zowel de Nederlandse als de Engelse betekenis gelezen kan worden. Het is een creatieve wijze van taalgebruik die allesbehalve eenvoudig is, maar hij weet hier op uitstekende wijze vorm aan te geven.

'Deze gedetineerde maakt op creatieve wijze gebruik van taal. Het is zowel vernieuwend als inspirerend. Ik vind het knap hoe hij met zo weinig woorden zo veel kan zeggen.'

Avonturendagen van Stichting Jong & Geliefd

Gaat jouw kind mee op avontuur?

Wordt jouw kind enthousiast van een dag vol sport en spel, gezelligheid en avontuur? Geef je kind dan op voor de Avonturendagen van Jong & Geliefd. We bieden deze dagen helemaal gratis aan, omdat we vinden dat ieder kind een fantastisch dagje uit verdient!

Detentie heeft een grote impact, niet alleen voor jezelf maar ook voor je partner en kinderen. Zo komt een groot deel van de verantwoordelijkheid voor het huis en gezin bij je partner te liggen. Daarnaast kan het zijn dat je kind niet altijd met leeftijdsgenootjes durft te praten over thuis, of voelt hij of zij zich misschien wat alleen. Een veilige plek waar je kind met leeftijdsgenootjes zijn of haar verhaal kan delen, is daarom heel belangrijk. Wist je dat deze plek bestaat? Stichting Jong & Geliefd organiseert namelijk leuke activiteiten speciaal voor kinderen die opgroeien met een ouder in detentie.

Avonturendagen

In 2024 organiseren we meerdere Avonturendagen. Deze vinden allemaal in verschillende regio's, verspreid door heel Nederland, plaats. Daardoor is er altijd wel eentje in de buurt. De exacte tijden en locaties volgen later, maar hieronder vind je alvast een lijst met alle data en regio's:

Avonturendagen, Verspreid door het hele land

* 2 mei 2024, regio midden-oost
* 6 juli 2024, regio zuid
* 17 augustus 2024, regio midden
* 12 oktober 2024, regio noord
* 21 december 2024, regio midden

Elke dag krijgt een andere invulling. Zo gaan we op de ene dag gezellig samen koken op een kampvuur en op een andere dag een sportieve activiteit, zoals klimmen. Maar één ding staat vast: op alle dagen staat jouw kind centraal. Bovendien is er naast avontuur ook tijd voor gesprek met ouders én kinderen.

Wat kun jij doen?

Momenteel zijn we druk bezig met het werven van kinderen voor onze activiteiten. Of anders gezegd, we zijn op zoek naar jouw kind! Wil je graag iets vanuit de gevangenis voor jouw kind of gezin betekenen? Vertel je kind en/of (ex-)partner over onze Avonturendagen. Wanneer je kind graag mee wil met onze activiteiten, kun je hem of haar ook zelf opgeven.

Hoe aanmelden?

We kunnen ons voorstellen dat je nog steeds vragen hebt over onze stichting en onze activiteiten. Als je vragen hebt of als je jouw kind wilt aanmelden voor een van onze activiteiten, kun je contact opnemen met Thekla (zie foto). Zij is onze contactpersoon en je kunt haar bereiken via 06-534 095 41 of deelnemen@jong-geliefd.nl.

Contactpersoon Thekla van Jong & Geliefd

Uit de praktijk van een strafrechtadvocaat

Net je leven weer op orde, toch de cel in

Eerlijk is eerlijk, ik vroeg echt veel van het gerechtshof Den Haag. Toen ik pleitte voor een straf gelijk aan voorarrest in combinatie met een taakstraf van 480 uur en een voorwaardelijk strafdeel. Max – niet zijn echte naam overigens - is dan al ruim drie en half jaar geleden door de rechtbank Rotterdam uit voorlopige hechtenis geschorst om voor zijn zieke vader te kunnen zorgen. Hij heeft ruim 13 maanden vast gezeten.

Nancy Dekens

De verdenking liegt er niet om: langdurige drugshandel via het *darkweb* en grootschalig witwassen gedurende twee jaar. Bewijstechnisch zit er geen licht in de zaak. Kort na zijn schorsing krijgt Max van de rechtbank een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van vijf jaar opgelegd. De schorsing laat de rechtbank in stand. Max blijft in afwachting van het hoger beroep vrij man.

De zitting in hoger beroep laat maar liefst drie en half jaar op zich wachten. Intussen woont Max samen, heeft een kind gekregen, en woont met zijn gezin in een gecombineerde zorgwoning met zijn schoonmoeder. Max is inmiddels mantelzorger van zijn vader én schoonmoeder.

Max is nu mantelzorger én heeft een baan

Daarnaast heeft hij een goed betaalde fulltime functie in de ICT. Hij heeft een legale vaste baan gevonden waar hij goed mee verdient.

Gelet op al deze gewijzigde, positieve, persoonlijke omstandigheden en de forse overschrijding van de redelijke termijn, heb ik goede hoop op een passende straf voor Max. Iemand zoals Max zou ik niet meer naar de gevangenis sturen.

O.M. bikkelhard

De Hoge Raad heeft dan nog niet zo lang geleden in een uitspraak uiteengezet dat de maximale taakstraf van 240 uur niet per hele dagvaarding geldt, maar per ten laste gelegd feit. Dit houdt in dat als iemand wordt vervolgd voor meerdere strafbare feiten op dezelfde dagvaarding, er in wezen per tenlastegelegd feit 240 uur werkstraf kan volgen.

Vol goede moed gaan Max en ik op de dag van de zitting naar het hof.

Het Openbaar Ministerie stelt zich bikkelhard op. En er moet gewoon worden 'afgerekend'. Dat vraagt de samenleving. Er wordt maar liefst zeven jaar gevangenisstraf onvoorwaardelijk geëist. Het wordt een zware dobber om het hof naar het door ons gewenste resultaat te pleiten.

In spanning wachten we op de uitspraak.

Toch de cel in

Intussen slaagt dit verweer in een andere zaak in mijn praktijk wel bij het hof Arnhem-Leeuwarden. In een omvangrijke fraudezaak, waarin de omstandigheden van die cliënt vergelijkbaar zijn met die van Max. In die zaak volgt onder meer 480 uur werkstraf, in plaats van de 36 maanden gevangenisstraf waarvan er nog geen vier zijn uitgezeten. Hierdoor krijg ik hoop op een goede uitkomst voor Max.

Strafrechtadvocaat Nancy Dekens

Maximum 240 uur per bewezen strafbaar feit

De uitspraak die enkele dagen later volgt voor Max, is een grote deceptie. Het hof legt vier jaar onvoorwaardelijk op. Onder de huidige VI-regeling (voorwaardelijke invrijheidstelling) moet Max nog ruim anderhalf jaar effectief zitten.

De Hoge Raad heeft begin dit jaar besloten dat de uitspraak van het hof overeind blijft. Voor Max betekent dit terug naar af. Hij raakt alles wat hij maatschappelijk sinds zijn vrijlating heeft opgebouwd kwijt als hij moet gaan zitten.

Leven gebeterd…

Nu is Max vast en zeker niet de enige verdachte die zijn berechting in vrijheid heeft mogen afwachten. Van veel verdachten, ook in grote zaken, wordt als het voorarrest lang duurt en de zaak nog niet inhoudelijk kan worden behandeld, de voorlopige hechtenis geschorst. 'Geen zicht op inhoudelijke behandeling' is de toverformule.

Als het voorarrest wordt geschorst, is de druk van de ketel in het strafproces en kan het soms wel jaren duren voordat de zaak een keer op zitting staat. Je hebt je leven intussen weer opgepakt. Je bent niet opnieuw in aanraking met justitie gekomen. Je hebt werk, woonruimte, etc. Als er dan sprake is van een omvangrijke verdenking kan de tijd die je dan hebt vastgezeten niet genoeg zijn.

Tegengaan recidive belangrijker dan vergelding

Je (advocaat) moet van sterke huize komen om rechters er dan van te overtuigen creatief te zijn in de strafoplegging.

Beloon rehabilitatie!

Strafpleiters moeten en zullen daarvoor blijven strijden. Ondanks teleurstellende uitspraken, zoals bijvoorbeeld die van Max. Een persoon die zijn leven goed op de rit heeft, is immers nuttiger voor de samenleving wanneer dat zo blijft dan wanneer het allemaal weer te gronde wordt gericht. Daar ben ik van overtuigd. Het voorkomen van recidive is belangrijker dan vergelding. Rehabilitatie moet worden beloond!

Nancy Dekens is strafrechtadvocaat in Amsterdam.

DE PREE ADVOCATUUR
DÉ SPECIALIST IN MOORDZAKEN

030 - 22 71 821
www.advocaatinmoordzaken.nl

Moordzaken waarin De Pree Advocatuur een verdachte heeft bijgestaan:

→ Het liquidatieonderzoek Eris (loopt nog: eerste aanleg vrijspraak)
→ De kliko-moord (lagere straf in hoger beroep)
→ De drugsmoord in Bergen aan Zee (loopt nog: eerste aanleg vrijspraak)
→ De moord op Gosia (lagere straf in hoger beroep)
→ De Friese festivalmoord (ondanks twijfel bij AG, Hoge Raad niet opnieuw)
→ De moord op eigen vader (toepassing jeugdstrafrecht)
→ De (zelf)moord op Freddy Jansen (vrijspraak)
→ De moord op Remon Neervoort (werkstraf)
→ De kettingzaagmoord (loopt nog)
→ Moord binnen drugscircuit in Arnhem (loopt nog)

Maliebaan 57 3581 CE Utrecht 030 - 22 71 821 06 - 52 61 37 95 info@depree-advocatuur.nl www.advocaatinmoordzaken.nl

Meer en minder verontrustende berichten uit de PI's…

Verdwenen statiegeld en als karig ervaren maaltijden

Afgelopen maanden kreeg Bonjo berichten van enkele Gedetineerden Commissies. Er zou statiegeld worden betaald en vervolgens niet worden terugbetaald. Bovendien zouden de statiegeldflessen en -blikjes niet apart meer worden ingezameld. Daarnaast veroorzaakte de kwaliteit van de maaltijden in PI Middelburg 'bijna een opstand' nadat klachten niet serieus werden genomen. Bonjo nam contact op met de gedetineerden en de verantwoordelijken bij DJI.

Ronald Bos

Statiegeld & inzameling

Sinds 1 april vorig jaar kunnen in Nederland blikjes en plastic flessen ingeleverd worden bij innamepunten tegen terugbetaling van het statiegeld. Het doel is 'honderd procent circulair en fossielvrij verpakken in 2030, zonder zwerfafval en microplastics.'

Dat geldt ook voor flessen en blikjes in de PI's. Over het statiegeld stuurde gedetineerde X van de Gedeco Zwolle een brief aan Bonjo. Er zou volgens hem wel statiegeld worden berekend, maar niet terugbetaald na inlevering van de lege flessen en

Gedetineerden betalen geen statiegeld

blikjes. De berekening van het statiegeld stelde hij vast hij na een vergelijking van de prijzen in de gevangeniswinkel met de prijzen voor dezelfde dranken bij een grote supermarkt. Het prijsverschil zou volgens hem in het statiegeld zitten.

Bonjo sprak hierover met Marja ter Horst van *In-Made*, de inkooporganisatie van de Dienst Justitiële Inrichtingen, die ook zo'n dertig eigen productiebedrijven in de gevangenissen runt. Zij vertelt dat de gedetineerden beslist geen statiegeld betalen, dat doet DJI omdat ze dat anders voor iedere gedetineerde apart moeten laten berekenen en later terugbetalen. Dat is ondoenlijk. De gedetineerden moeten wel de flessen en blikjes inleveren, anders zou het de DJI geld kosten.

Hogere prijzen

Dat de prijzen in de gevangeniswinkels hoger zijn dan in de supermarkten buiten klopt, maar dat heeft volgens Marja ter Horst niets met statiegeld te maken maar met andere inkoopvoorwaarden. De inkoopprijzen liggen voor *In-Made* hoger: supermarkten hebben miljoenen klanten, *In-Made* nog geen tienduizend. Daardoor kan DJI minder scherp onderhandelen met de leveranciers over de inkoopprijs. Vandaar het prijsverschil.

Inzameling gestopt?

Daarnaast schreef de gedetineerde aan Bonjo dat de gescheiden inzameling van de flessen en blikjes in de PI Zwolle zou zijn gestopt, wat wettelijk niet is toegestaan. *In-Made* woordvoerder Ter Horst zegt, dat het niet inleveren door gedetineerden zou betekenen dat *In-Made* het betaalde statiegeld niet terug kan krijgen. Bovendien zou dat gedetineerden op extra kosten kunnen jagen. In de leveringsvoorwaarden voor gedetineerden staat namelijk: 'Lege statiegeldflessen moeten retour in de aan u geleverde box, deze worden anders in rekening gebracht.'

Plaatsvervangend vestigingsdirecteur Lonneke Hordijk van de PI Zwolle zegt dat die formulering wat ongelukkig is en dat het systeem van flessen terugnemen nog niet perfect is, maar dat er aan wordt gewerkt om dit te verbeteren. Voor gedetineerden is er geen verlies van betaald statiegeld, voor *In-Made* – en dus voor DJI – bij niet inleveren wel.

Wat gebeurt er met het statiegeld in Nederland dat niet is teruggegeven? 'Het statiegeld dat is betaald over de niet-ingeleverde flesjes en blikjes blijft binnen de *Stichting Statiegeld Nederland* en wordt gebruikt om het statiegeldsysteem verder te optimaliseren, nieuwe inname-apparaten aan te schaffen en de uitbreiding van innamepunten.' Aldus de website www.verpact.nl van de wettelijk verantwoordelijke in de verpakkingsketen.

Karige hoeveelheden

Een lid van de Gedeco Middelburg belde met een noodsignaal: sinds de nieuwe leverancier Vitam de ingrediënten levert voor de maaltijden in de keuken, zijn er klachten. De kwaliteit is veel minder en de hoeveelheid is te weinig. En dat terwijl de maaltijden uit Middelburg beroemd waren, – er waren zelfs gedetineerden die daarvoor overplaatsing hebben aangevraagd. Nu zouden zelfs de koks van Vitam in de keuken en de directie wanhopig zijn.

Een telefoontje van Bonjo met Wolter van der Vlist van DJI, de drijvende kracht achter de nieuwe maaltijden, zorgde ervoor dat binnen een week een gesprek in PI Middelburg is georganiseerd met Van der Vlist zelf, de vestigingsdirecteur, Mark Huften van cateraar Vitam en een gedetineerde. Er was door omstandigheden een tussentijds tevredenheidsonderzoek niet doorgegaan en dit gesprek heeft een aantal dingen duidelijk gemaakt.

De porties eten in de PI's zijn in het verleden vaker ter discussie geweest. De maaltijden zijn nu overeenkomstig de richtlijnen van het Voedingscentrum (van 'de schijf van vijf') voor een volwassen man/vrouw (zie kader). Er zijn echter gedetineerden die fanatiek sporten en veel meer calorieën verbruiken dan gemiddeld. Volgens Van der Vlist moeten zij zelf de maaltijden aanvullen in de winkel met wat ze meer nodig hebben.

Kwaliteit ingrediënten

Over de kwaliteit van de maaltijden zijn hier eveneens serieuze klachten, na de overgang naar de nieuwe cateraar. De ingrediënten zijn veranderd. Er zijn vaker niet-Hollandse maaltijden. Er is geen witte rijst meer (maar zilvervliesrijst). Er is minder vlees. Er zijn meer groenten, soms onbekende. Zoals de pastinaken in Heerhugowaard, waarover de Bonjo eerder schreef.

Een opstand lijkt nu niet nodig

Mark Huften van leverancier Vitam zegt dat in hun contract met DJI staat dat het *gezonde* voeding moet zijn, en zij houden zich ook aan de richtlijnen van het Voedingscentrum. Dat betekent dat er voor gedetineerden nu maaltijden met andere, gezondere ingrediënten worden bereid. Bovendien haalt Vitam de groenten uit de streek en er is bij voorbeeld in de winter minder en andere keuze dan in de rest van het jaar. Dat is voor iedereen wennen en dat gaat niet vanzelf. Er is wel een proefpersoon in PI Middelburg die de geschiktheid van de maaltijden beoordeelt. Die had een tijdje geleden *chili con carne* goedgekeurd, maar dat werd door niet alle gedetineerden gewaardeerd. Tsja, smaken verschillen.

Tijdens het gesprek is afgesproken dat er intensiever met gedetineerden over de maaltijden zal worden gecommuniceerd. Een opstand lijkt vooralsnog niet nodig.

Richtlijnen Voedingscentrum

18-50 jaar Vrouwen / Mannen

- 250 gram groente
- 2 porties fruit (200 gram)
- 4-5 / 6-8 bruine / volkoren boterhammen of ander volkorenbrood
- 4-5 opscheplepels volkoren graanproducten of 4-5 aardappelen
- 1 portie vis / peulvruchten / vlees / ei
- 25 gram ongezouten noten
- 2-3 porties zuivel
- 40 gram kaas
- 40 / 65 gram oliën en vetten
- 1,5 -2 liter kraanwater / koffie / thee

BEL BONJO
GRATIS!
0800
3334446

Wat geweest is

Dini van het Noorden

De verzorgster opende de deur van zijn kamer, liep naar zijn bed, en zei: "Kijk eens, je hebt bezoek." Hij glimlachte. "Dini," zei hij. "Ik had al zo'n voorgevoel dat je zou langskomen. Het is mooi wandelweer". Dat was het ook. En het zorgcentrum waar hij woonde is gelegen naast een natuurgebied, wat een mooie combinatie bood voor een wandeling en een bezoek aan hem.

Dini van het Noorden is bezoek- en taalvrijwilligster in een Penitentiaire Inrichting. Ze schrijft over haar vrijwilligerswerk en daaraan verwante onderwerpen.

Jaren geleden leerde ik hem kennen in de P.I. Hij was gedetineerd en kreeg destijds nooit bezoek. Dus regelde de Humanistisch raadsvrouw dat ik, bezoekvrijwilligster, hem ging bezoeken. Die bezoeken duurden een uur, en hij vertelde dan hoe hij de dagen doorbracht. Door zijn hoge leeftijd hoefde hij niet naar arbeid maar hij keek graag televisie, vooral naar sportuitzendingen. Hij las uitgebreid de krant, en legde weleens een kaartje met sommige bewaarders. Hij vertelde ook graag over zijn vroegere reizen, hij had half Europa doorkruist. Wist nog waar destijds goede wegrestaurants waren te vinden, want hij hield van lekker eten. Hij had een klein inkomen en dus kon hij in de P.I. regelmatig iets lekkers bestellen. Als compensatie voor het gevangeniseten, dacht ik weleens. Want nergens werd er in die tijd zoveel voedsel weggegooid als in P.I.'s.

Ik herinner me de bezoekzaal vóórdat de slangentafel was geplaatst. Bezoekers en gedetineerden zaten gewoon gezellig aan tafeltjes. En in de zaal stond een snoepautomaat. Als hij de lunch had overgeslagen omdat het eten weer eens uit 'bagger' bestond, dan probeerden we iets uit die snoepautomaat te scoren. Dat was soms een hels karwei, want dat ding weigerde regelmatig zijn opdracht goed uit te voeren. Tijdens de bezoeken sprak hij ook vaak over al het lekkers dat hij zou kopen als hij vrij was. Onder meer zoute haring, want als hij érgens naar verlangde, dan was het wel naar een Hollandse nieuwe.

Sommigen waren sociaal niet bekwaam

Het is hier prima

Na vier jaar bezoek in de P.I. kwam zijn vrijheid in zicht, en werd er gezocht naar een passende zorginstelling. Door verscheidene lichamelijke kwalen had hij zorg nodig. En omdat hij geen huis had, kwam hij in dit zorgcentrum terecht. Hij paste precies bij de doelgroep: hier woonden thuisloze mensen die medische zorg nodig hadden. Het was goed wonen hier. Hij had een kamer met douche en toilet, en het eten was prima.

Totdat er door bezuinigingen niet meer door een kok werd gekookt maar door een cateringbedrijf. Dat was sneu, maar hij klaagde niet. Want hij haalde nu zelf wel lekkers in huis. Zijn koelkast was altijd gevuld met allerlei eten en drinken. Elke keer als ik op bezoek kwam, ging de koelkast open en liet hij mij de smakelijke inhoud zien. En tot zijn grote geluk was er ook een uitstekende viswinkel in de buurt. Zijn wensen waren vervuld, inclusief de harinkjes. Het is hier prima, zei hij vaak. De verzorgsters waren bekwaam en aardig.

Sneu voor hem, maar hij klaagde niet

Klein rantsoen

De meeste van zijn medebewoners waren ook aardig. Maar vrijwel allemaal waren ze verslaafd aan het een of ander. Hij zelf gebruikte niets, en had dat ook nooit gedaan. Omdat afkicken bij deze verslaafde bewoners nooit was gelukt, was het beleid van dit zorgcentrum dat zij hun middelen onder voorwaarden mochten gebruiken. Met mate, en alleen op hun kamer.

Maar hun drugs- of drankrantsoen was altijd te klein. Daarom gebeurde het weleens dat een bewoner mij op het terrein buiten het zorgcentrum om geld vroeg. Met doorzichtige smoezen, maar niet geschoten is altijd mis zal de gedachte zijn geweest. Dealers waren nooit ver weg, en drank was ook in de buurt te koop. Maar ze kregen nooit geld van me. Dat mocht ook beslist niet van de leiding.

Eerlijk is eerlijk, het gebeurde niet vaak dat men om geld vroeg. Maar dat sommige bewoners sociaal niet bekwaam waren, en hun taalgebruik niet altijd passend, was een feit. De meeste bewoners gedroegen zich echter keurig. De enkele keren dat we met een groepje in de huiskamer of in de tuin zaten, was het altijd gezellig.

De buitenwereld

Maar nu lag hij in bed, niet meer in staat om op te staan en te lopen. Zelfs zijn mobieltje kon hij niet meer gebruiken, zijn handen waren krachteloos. Dat hij geen zin meer had om te eten was ook geen goed teken. Hij keek nog naar sportprogramma's op tv, maar meer uit automatisme. "Het hoeft voor mij niet meer," zei hij. Hij leek het leven zat te zijn. Toch vroeg hij, toen ik weer naar huis ging zoals gewoonlijk of ik wel weer terug kwam. En zoals altijd antwoordde ik: "Dat weet je toch? Ik vergeet je echt niet, hoor." "Dat weet ik," zei hij. "En daar ben ik blij om. Want jij brengt door je bezoeken de wereld van buiten hier even naar binnen."

Toch vroeg hij: "Kom je terug?"

En dat was ons laatste gesprek. Door heftige rugklachten kon ik hem tijdelijk niet bezoeken. Af en toe een telefoongesprek met iemand van de leiding om te vragen hoe het met hem ging, en hem een kaartje sturen, was alles waartoe ik in staat was. En toen ik op een dag weer met het zorgcentrum belde, werd mij verteld dat hij niet lang daarvoor op een ochtend in alle rust was overleden.

Na veertien jaar zijn de bezoeken nu afgelopen. Dat is wennen, want het hoorde er zo bij: die gesprekjes over voedsel, medische toestanden en zijn dagelijkse bezigheden. En het terugblikken op al die bezoekjaren. "Weet je nog, die snoepautomaat in de bajes?" Dan glimlachte hij, dat wist hij nog. En zo deelden we de herinneringen aan een tijd die nooit meer terugkomt. Want wat geweest is, is geweest.

'Scherp en Doordringend'
Mr. MARTIN IWEMA
Strafrecht en Detentierecht
ook pro deo - overal in het land
tel: 06 4640 5371
mail: iwema@fiadvocaten.nl
FeinerIwema Advocaten
Westersingel 50 B
3014 GV Rotterdam
feiner iwema advocaten

Zit uw ISD-maatregel muurvast?
Vraag nu snel een rechtbanktoetsing aan door mr drs F.G.J. Staals, strafrechtadvocaat te Amsterdam
www.advocatenkantoorstaals.nl
Mobiel 06.10913855
Staals Advocaat

Jessica Villerius over haar documentaire 'Zitten en zwijgen'

"Er is verbetering beloofd, maar we horen nog steeds veel klachten"

Na een oproep in o.a. de Bonjo kreeg documentairemaker Jessica Villerius veel reacties. Daar kwamen interviews uit voort waaruit zij fragmenten gebruikte voor haar spraakmakende documentaire 'Zitten en Zwijgen', die vorig jaar in première ging op Videoland. Tientallen vrouwen verklaarden over wantoestanden in de PI's. De timing was bijzonder: net na de publicatie van het veelbesproken rapport van de inspectie, die onderzoek deed in de vrouwengevangenissen en eveneens meerdere misstanden signaleerde. Marion van de Laar sprak met Jessica over de reacties op haar werk.

Marion van de Laar

De misstanden in de vrouwengevangenissen werden bevestigd, in zowel het rapport van de inspectie als de documentaire. Maar is er inmiddels iets veranderd?
"Nou, niet genoeg als je het mij op de man af vraagt. Er is veel over gezegd, het stond in alle kranten en DJI beloofde beterschap, ondanks dat ze veel dingen uit de docu ook bleven ontkennen. Op sommige punten hebben ze zeker stappen gemaakt, zo zijn de beklagprocedures aangepakt en zou er nu eindelijk een dichte brievenbus zijn waar gedetineerden hun klachtenbriefjes mogen deponeren, zijn. Maar veel punten zijn nog onderwerp van discussie, zo horen wij van binnenuit. Het is ook gewoon nog steeds mogelijk om als PIW'er alleen op cel te

Ik zou hebben betaald voor valse verklaringen

kunnen met een gedetineerde en we krijgen nog steeds veel klachten over de medische dienst en medicatieverstrekking."

Hoe waren de reacties op je documentaire?
"Dat ligt eraan wie je het vraagt. Als je het ex-gedetineerden vraagt: die waren er over het algemeen heel blij mee: we hebben zoveel reacties gekregen van mensen die zich eindelijk gehoord voelden. Die de beschreven situaties volledig herkenden maar ook de frustratie over de manier waarop DJI met klachten omging. Ze vonden het volledig herkenbaar en voelden zich gesterkt door de vrouwen die zo moedig waren hun verhaal bij ons te doen. Maar als je het aan DJI vraagt dan hebben we een docu gemaakt met verhalen 'waarin zij zich niet herkennen'."

Journalistieke integriteit

"Ik heb vanuit verschillende bronnen binnen de PI gehoord

Still uit de documentaire 'Zitten en zwijgen'(2023) van Jessica Villerius.

dat er door leidinggevenden werd verteld dat ik die dames betaald zou hebben voor het afleggen van valse verklaringen. Dat is ongeveer het ergste wat je mij maar ook die vrouwen kunt verwijten. Je trekt daarmee hun geloofwaardigheid en mijn journalistieke integriteit in twijfel en dat is op zijn minst heel kwalijk. Als dat daadwerkelijk gezegd is – ik kan dat natuurlijk niet controleren – dan is dat een laffe manier om de aandacht af te leiden van datgene waar het écht om gaat: dat je als leidinggevende niet in staat bent om een veilige omgeving te creëren. Voor gedetineerden, maar laten we niet vergeten: ook voor personeel. Nog even los van het feit dat je daar dan dus geen enkele verantwoordelijkheid voor neemt.
Ik maak me er ook zorgen om dat dit soort dingen wordt gezegd tegen vrouwen die binnen zitten,

Relatie met een PIW'er is strafbaar voor hem/haar

en de documentaire dus niet hebben kunnen zien omdat het op Videoland was, en dat is binnen niet beschikbaar. Ik vraag me af hoe de reacties 'binnen' waren geweest als iedereen het gewoon had kunnen zien."

Onlangs kondigde het OM aan drie PIW'ers te gaan vervolgen

Documentairemaker en filmregisseur Jessica Villerius (Foto Alek).

voor machtsmisbruik en seksueel misbruik en een paar weken geleden stond er een medewerker uit Ter Peel voor de rechter wegens seks met een gedetineerde.
"Ja, dat was een fijne doorbraak. Het gaat om mannen waarover ook wij veel klachten hebben gehoord dus ik ben op zich 'blij' dat ze zich nu tegenover een rechter mogen verantwoorden. Enerzijds omdat dit de juiste weg is, via de rechter, en anderzijds omdat dan misschien eindelijk duidelijk wordt hoe hardnekkig het probleem is. Wat veel gedetineerden bijvoorbeeld niet weten, is dat een relatie tussen een PIW'er en een gedetineerde bij wet gewoon strafbaar is. Dat heeft te maken met de machtsverhouding."

'Vrijwillige' relatie

"Dus ook als een gedetineerde 'vrijwillig' een relatie heeft met een PIW'er, dan is dat strafbaar voor de PIW'er. Sowieso is er van vrijwilligheid eigenlijk geen sprake, want de gedetineerde is in alles afhankelijk van de PIW'er: voor haar eten, slaap, medicatie, privileges, bezoek, veiligheid etc. Dus daarom alleen al goed dat er nu eindelijk vervolging plaatsvindt, hopelijk zorgt dat voor bewustzijn van de machtsverhoudingen én voor de verantwoordelijkheden die zo'n belangrijke baan met zich meebrengt."

Wat gaat er nu gebeuren?
"Dat is een beetje afwachten. Er is verbetering beloofd, daar wil ik ook graag op vertrouwen, maar ik heb nog niet genoeg redenen om daar gerust op te zijn. Wij krijgen nog steeds veel verhalen binnen. Van heel lang geleden, tot iets recenter tot zeer recent. Die lopen we nu allemaal na omdat we de schijnwerper hier op willen houden, nu het OM inderdaad overgaat tot vervolging bij genoeg bewijs. We willen vinger aan de pols houden en hebben ons vizier ook verbreed naar de mannen-en jeugdgevangenissen. Mochten daar dingen gebeuren die echt niet in de haak zijn, of het nu gaat om gedetineerden of medewerkers, dan hoop ik dat mensen dat willen

Niet genoeg reden om gerust te zijn

melden bij ons. Maar net zo belangrijk: we horen heel graag als er verbeteringen zijn aangebracht, of als iemand graag positieve ervaringen wil delen. We nemen alles mee in ons onderzoek en zullen nooit iets publiceren zonder toestemming."

Wil je iets melden? Dat kan via Bonjo, op tel 020-665 94 20 maar je kunt ook bellen met de redactie van Zitten en Zwijgen op 035-544 89 53. Mocht je niet kunnen bellen, vraag een familielid of vriend dan om het namens jou te doen.
Ze kunnen ook mailen naar info@poshproductions.nl

KNOESTER VAN DER HUT & ALBERTS
ADVOCATEN

"Door professionals verkozen tot beste strafrechtkantoor van Zuid Holland".

Specialisten strafrecht met een bijzondere deskundigheid op het gebied van TBS, zowel voor personen die nog verdachte zijn of die reeds TBS hebben.

Telefoon 070 20 59 160

Vreemde uitkomst dankzij onwillige en onredelijke Belastingdienst

In detentie gescheiden, ter wille van vrouw en kinderen

Om zijn gezin te helpen heeft een gedetineerde echtgenoot en vader zich van zijn vrouw laten scheiden. In een uitgebreide brief legt hij Bonjo uit hoe hij zich tot dit voor alle betrokkenen pijnlijke besluit gedwongen zag. De slogan van de Belastingdienst – 'Leuker kunnen we het niet maken, wel makkelijker' bleek voor hem en zijn gezin niet op te gaan. Hieronder zijn relaas.

Van de redactie

Eenmaal in detentie valt je inkomen naar nul. Je leven komt tot stilstand en je zit in de bak. Je gezin, je familie en sociaal netwerk leeft door en vaak in shock en totale onwetendheid over wat er gebeurd is. Het voorarrest in mijn geval duurt ondertussen twaalf maanden. Ik kwam verward van gedrag binnen en na maanden ging het licht pas weer aan.

Zorgtoeslag: 3 euro

Bij binnenkomst in het huis van bewaring zet het systeem zich in werking. Via advocaat of case manager wordt de zorgverzekering bevroren en ontvang je een zorgverzekering via DJI vanaf dat moment. Daarop reageert de belastingdienst. De zorgtoeslag wordt berekend en ging van nul naar maar liefst drie euro per maand voor mijn vrouw en kinderen. Gelukkig maar, want ons gezin moet het plots doen met de helft van het normale verzamelinkomen. Als haar toeslagpartner door ons huwelijk – maar nu in detentie – kan ik niets meer financieel bijdragen.

Door de zware financiële last die nu volledig op haar valt, moet ze fulltime gaan werken om zo het leven te bekostigen, het huis te behouden, voor de kinderen te zorgen en rond te komen. De kinderen gaan zodoende naar de buitenschoolse opvang en ook daarbij springt het toeslagensysteem weer tot leven.

Te vroeg gejuicht

Door mijn detentieverklaring op te sturen samen met het feit van het verwacht jaarinkomen van nul van haar partner, ontvangt ze als moeder die fulltime dagopvang afneemt ook de toeslag daarvoor naar rato van ons gezamenlijk inkomen. Als gedetineerde toeslagpartner ben ik vrijgesteld van arbeidsverplichting, wat gelukkig in haar voordeel werkt. Dank je wel belastingdienst en dat meen ik. Ik ben blij dat ons belastingsysteem toeslagen kent in zulke donkere dagen.

Als eenverdiener met kids kom je niet uit

Maar te vroeg gejuicht. Het leven is duur en rondkomen maandelijks als eenverdiener en ouder die er alleen voor staat om voor twee kinderen te zorgen is zo goed als bijna onmogelijk. Mijn vrouw deed hierom beroep op het kindgebonden budget. Die wordt haar toegedeeld, maar wat blijkt? Omdat ze getrouwd is, heeft ze een 'toeslagpartner' en daarom krijgt ze een laag maandelijks bedrag uitgekeerd.

'Toeslagpartner'

Wederom sturen we een detentieverklaring naar de belastingdienst met een openhartige brief over het beschamende feit dat ik in de bak zit en door mijn verwarde staat niet eerder dan tien maanden na startdatum detentie hierover kon schrijven. Ik verzoek de dienst mijn vrouw en met name mijn kinderen niet te benadelen, nu hun moeder er alleen voor staat. Maar helaas. Na twee maanden wachten komt als reactie dat we zullen moeten scheiden als we ons toeslagpartnerschap willen ontbinden om zo het maandelijkse toeslagenbedrag te ontvangen dat geldt voor een alleenstaande ouder. In andere woorden: de belastingdienst vindt het kennelijk onjuist voor een alleenstaande ouder om gehuwd te blijven met een gedetineerde huwelijkspartner. De dienst vindt het blijkbaar ook normaal om kinderen emotioneel nog verder te schaden door een scheiding uit te lokken, bovenop het feit dat zij al de schade van een ouder in detentie moeten beleven.

Psychische zorg

Wij zouden dus eigenlijk moeten scheiden om financieel deze vreselijke periode te kunnen overleven. Maar scheiden willen we niet. Na het deprimerende vooruitzicht van onze onmogelijkheden om het kindgebonden budget verhoogd te krijgen, vond ik een optie op de website van de belastingdienst die ons mogelijk toch kon helpen. Het toeslagenpartnerschap kan (naast scheiden) nog op een andere manier worden ontbonden, namelijk in het geval van opname in een psychiatrische inrichting. Nu zit ik in detentie en dat is dus niet een psychiatrische inrichting. Maar toch: ik kwam verward en suïcidaal binnen in detentie en werd dus op de afdeling geplaatst met extra zorgvoorziening op gebied van geestelijke, psychologische en psychiatrische zorg. En dat had ik ook zeer nodig.

Gehuwd alleenstaand? Dat kan niet…

Het duurde alleen al vijf maanden voordat ik cognitief weer normaal begon te functioneren, mijzelf en mijn emoties weer leerde te controleren en nog meer maanden aan zorg voordat ik mijn vrouw kon spreken zoals volwassenen dat horen te kunnen.

DJI werkt niet mee

Via een brief legde ik de situatie uit aan de dienst toeslagen. In reactie verzocht ze een verklaring van de zorginstantie die mij de zorg aanbiedt. Maar DJI levert alleen een detentieverklaring. Op welke afdeling ik zit, dat wordt daar niet op benoemd en een andere verklaring dan deze geven ze niet. Daarom leverde ik een getuigschrift van mijn advocaat waar ook in staat dat de rechter heeft verklaard dat ik op een zorgafdeling moet worden geplaatst voor de noodzakelijke zorg die ik nodig had, in afwachting van mijn inhoudelijke zitting. Maar de belastingdienst accepteert ook deze stukken niet als wat ze nodig achten om het toeslagenpartnerschap te ontbinden, want het is geen verklaring van een psychiatrische inrichting. Het systeem wil niet buigen in deze werkingen, ondanks mijn beargumentering.

We geven het op

Na vier maanden poststukken versturen en bellen met de belastingdienst, hebben wij het opgegeven. We zullen scheiden, want het valt niet langer uit te houden. Alles wordt enkel duurder buiten de muren en ondanks het feit dat mijn vrouw er zowel in de dagelijkse praktijk bij het zorgen voor twee jonge kinderen als financieel alleen voor staat, kan de belastingdienst hierbij niet helpen. Een alleenstaande ouder is nu eenmaal niet een gehuwde ouder. Gehuwd blijven met een crimineel die voor zijn fouten een straf uitzit, dat is verder niet gewenst, zo lijkt het. Scheiden is de enige optie als het gaat om het kindgebonden budget. En gaat ook pas in als de scheiding geregistreerd staat. Dus over het afgelopen jaar geen verandering.

Ex-vrouw in wanhoop

Ook het feit dat ik door mijn detentie geen kinderalimentatie of partneralimentatie kan bijdragen, maakt het er niet veel beter op voor mijn ex-vrouw. En ook niet voor onze kinderen als kinderen in een gebroken gezin door scheiding en detentie.

Ik heb geen vrouw en geen kinderen meer. Wel een ex-vrouw in wanhoop rondom financiën. Twee kinderen die hun vader voorgoed zijn verloren als de vader binnen het gezin. Ik heb enkel nog een gebroken gezin nu (en idem familie) door mijn gestoorde daden. En ook al zal ik de straf uitzitten, er is een veel grotere straf uitgedeeld aan de achterblijvers. Hoe menswaardig is dit?

(Naam van de inzender is bij de redactie bekend.)

Hoogleraar Digitale Surveillance waarschuwt voor zelflerende algoritmes

‘De strafrechtketen kan niet meer zonder AI. Democratische controle is hard nodig’

Boudewijn Chorus

Justitiële inrichtingen zitten vol met toezichthoudende technologie. Opsporingsinstanties zoals de politie en het Openbaar Ministerie maken in toenemende mate gebruik van technologische hulpmiddelen om te monitoren, af te luisteren en telefonische chats of online berichten te ontsleutelen. Veel van die hulpmiddelen, zo niet alle, maken gebruik van Artificial Intelligence, AI, technieken die met algoritmes werken. Met de groei van al die digitale surveillance wordt de vraag steeds relevanter hoe betrouwbaar de ingezette middelen zijn. Wie controleert de ontwikkeling van die technologie? Is het wel mogelijk om de wildgroei in de toepassing ervan nog te beheersen? De Bonjo stapte met die vragen naar Marc Schuilenburg, hoogleraar Digitale Surveillance aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Spoiler: zijn antwoorden nemen onze zorgen niet zomaar weg.

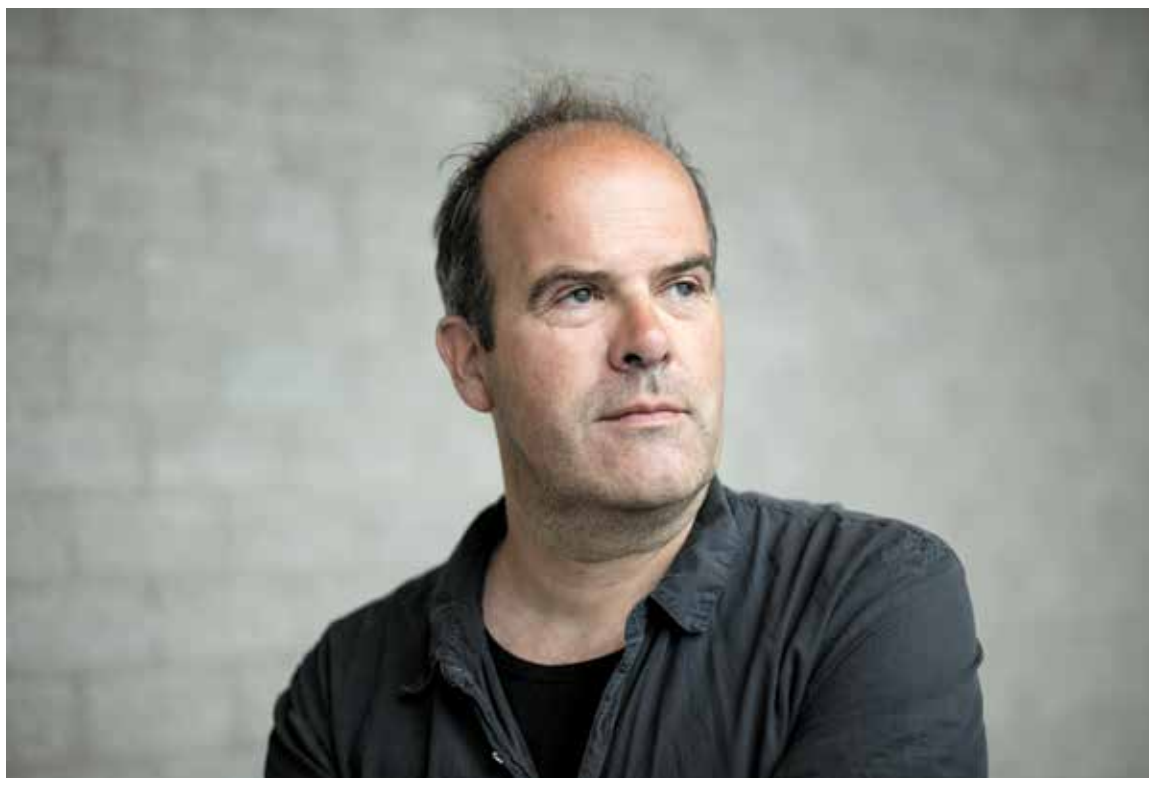

Hoogleraar Digitale Surveillance Marc Schuilenburg

U bent sinds 2021 hoogleraar Digitale Surveillance aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. Wat mogen we verstaan onder de term Digitale Surveillance?

“Surveillance komt uit het Latijn en Frans en betekent ‘waken over’ en ‘toezicht houden’. Dat kijken en bekeken worden is zo oud als de mensheid. Aanvankelijk was surveillance lange tijd fysiek, van mens naar mens en gebeurde met het oog. Dat gebeurt nog steeds, bijvoorbeeld als je je kinderen laat zwemmen in een zwembad, dan vindt surveillance plaats door de badmeester.
Op een gegeven moment wordt surveillance steeds meer technologisch, vooral met de opkomst van de camera. Dat kun je de tweede fase van surveillance noemen. Die camera is dan het fysieke element geworden. Die is technologisch en staat op één plek.
In de jaren negentig zie je dat camera’s in een netwerk worden opgenomen. Dat is de derde grote fase van surveillance. Een beroemd voorbeeld is CCTV in Londen (Closed Circuit TV, besloten tv-netwerk), waar je per dag ruim 400 keer wordt gefilmd door verschillende camera’s, als je door Londen loopt.
Door dit ‘vernetwerken’ – het aan elkaar koppelen van camera’s – kun je over een grotere afstand gevolgd worden, zodat er traject-controle ontstaat en je een of meerdere personen de hele binnenstad door kunt volgen.
In de afgelopen tien jaar zie je dat daar nog een slag overheen komt. Over de digitalisering van de camera en de vernetwerking heen komen nu AI (Artificial Intellicence – kunstmatige intelligentie) en algoritmes. En dat betekent dat de camera opeens wordt uitgerust met gezichtsherkenningstechnologieën, zoals biometrie (het vaststellen van meetbare eigenschappen, zoals gezichtskenmerken). Of de camera kan connecties maken met enorme databases waar foto’s in staan van veroordeelden of van mensen die ontsnapt zijn, een belastingschuld hebben of die voetbalhooligans zijn.”

Focust u in uw onderwijs en onderzoek momenteel vooral op die vierde actuele fase in de ontwikkeling van surveillance?

“Ja, mijn leerstoel Digitale Surveillance richt zich met name op hoe AI en algoritmes die nieuwe slag over het ‘kijken en bekeken worden’ heen leggen. Daarmee komen totaal nieuwe vragen op met betrekking tot publieke waarden, zoals transparantie van een algoritme, betrouwbaarheid van de overheid, de output, kun je die nog wel begrijpen en vertrouwen of gaat het systeem zelf aan de haal, – denk bijvoorbeeld aan het OxRec algoritme, dat op een bepaalde manier voorspelt wat het recidiverisico is van een verdachte of van een gedetineerde. Naar dit soort kwesties wordt nauwelijks empirisch onderzoek gedaan. En dat terwijl we momenteel wel een enorme AI-mateloosheid zien. Alsof AI en algoritmes alle problemen gaan oplossen waar we voor staan. Daarom doe ik – samen met mijn promovendi – onderzoek in Nederland binnen de veiligheidspraktijk. Hoe worden daar AI en algoritmes ingezet en hoe verandert hierdoor bijvoorbeeld het voorkomen en opsporen van criminaliteit?”

We zien momenteel een enorme AI-mateloosheid

Kunt u een voorbeeld noemen over hoe AI wordt ingezet bij veiligheid? Gaat het dan bijvoorbeeld om het vergelijken van actuele camerabeelden van personen met eerder genomen beelden?

“Met gezichtsherkenningstechnologie worden camerabeelden gekoppeld aan big data, grote datasets. Om een match te kunnen maken tussen een beeld van jou en pakweg 1 miljoen mensen die in zo’n dataset zitten, heb je algoritmes nodig die enorm snel het beeld van jou kunnen linken aan beelden in die datasets die vergelijkbaar zijn met jou of daar mee overeen komen.
Dat is dus een flinke stap verder dan de vernetwerkte camera’s van CCTV. Want nu worden die camera’s gekoppeld aan zowel biometrie als aan datasets.
Het hele gebied van AI en algoritmes in de veiligheidspraktijk is natuurlijk veel breder dan dat. De politie voorspelt er ook criminaliteit mee. Het wordt gebruikt in de EncroChat-zaak met de miljoenen onderschepte crypto-communicatie data om terug te kunnen kijken. Daar heb je AI voor nodig, omdat je zelf niet meer in staat bent – of het natuurlijk veel te veel tijd zou kosten – om door al die in beslag genomen telefoongesprekken en chats te gaan.”

Elk algoritme dient transparant te zijn

Uw nieuwe boek komt deze week uit: Making Surveillance Public: Why You Should Be More Woke About AI and Algorithms (Maak surveillance publiek: Waarom men meer woke zou moeten zijn over AI en algoritmes). Voor ons is de vraag natuurlijk interessant of u daarin ook aandacht besteedt aan het digitale toezicht in justitiele inrichtingen.

“Het boek gaat over de hele strafketen, hoe deze – van politie tot rechters, het gevangeniswezen, en de reclassering – verandert door de opkomst van AI en algoritmes. Het gaat dan vaak over simpele algoritmes van het niveau Excel-sheet ‘als A - dan B’ die nog heel veel gebruikt worden, zoals het OxRec-algoritme. Maar je hebt ook ‘robotrechters’, algoritmes die digitaal vonnissen uitspugen. En vergeet niet de politie. De politie maakt gebruik van drie soorten algoritmes. Algoritmes die criminaliteit voorspellen, in het geval van ‘predictive policing’. Algoritmes die in het hier en nu

kijken, zoals gezichtsherkenningstechnologie. En algoritmes die terugkijken in enorme in beslag genomen databestanden. Daar is de EncroChat-zaak een actueel voorbeeld van."

Autoriteit Persoonsgegevens

"In de praktijk is het onderscheid dat ik maak tussen terugkijken, hier en nu kijken en vooruitkijken niet zo scherp te maken. Het terugkijken kan immers weer leiden tot nieuwe opsporingsonderzoeken. Dat gaat allemaal gepaard met juridische kwesties die nu niet goed zijn geregeld in het huidige wetboek. Zo is het verwerken van gegevens geregeld in de Wet Politiegegevens. Met die wet is de AP de belangrijke autoriteit, de Autoriteit Persoonsgegevens.

Maar het verzamelen van gegevens is juist geregeld in Wetboek van Strafvordering met de rechter en de officier van justitie als belangrijkste personen. Dus je ziet verschillende regimes waarbij het steeds lastiger wordt om het verzamelen en verwerken van elkaar te scheiden. Vaak doen die tools namelijk alles in één.

Ik zie dan ook steeds meer dat AI-tools en algoritmes bij de genoemde partijen in de strafrechtsketen – en trouwens ook op het departement – worden gebruikt om zowel de veiligheid te vergroten als om efficiëntiewinsten te behalen. Dat is de dominante benadering, die noem ik technisch-economisch.

Veiligheid en efficiëntie zijn beide publieke waarden. Maar je hebt

De criminologie heeft digitale controle verwaarloosd

ook andere publieke waarden. Bijvoorbeeld publieke waarden als betrouwbaarheid, transparantie, non-discriminatie, privacy. De stelling van het boek is dat die sets van publieke waarden het onderspit delven ten opzichte van de sturende waarden, veiligheid en efficiëntie. Vandaar ook de titel van het boek.

Het boek is een pleidooi om al bij het ontwerp van nieuwe technologie in de veiligheidspraktijk, dus ook in de strafketen, te proberen alle publieke waarden te verdisconteren. Want als je dat niet doet, als die technologie er eenmaal is, dan gaat die alle kanten op en dan wordt het er niet meer beter van. Daarom moet je al in de ontwerpfase andere vormen van kennis en andere personen betrekken, dan alleen de technische kennis van dataprofessionals. Daar is het boek mede een pleidooi voor."

Publieke waarden borgen

"De titel van het boek heeft drie betekenissen. Met ***Making surveillance public*** wil ik laten zien welke vormen van surveillance we vaak niet meer als zodanig herkennen. Van de Apple Watch en de Tesla, die ook alles opneemt, tot de Amazon deurbel Ring en de Fitbit (een activiteiten-tracker die fysieke prestaties meet) tot de locatie-trackers (waar is mijn kind nu?), dat is allemaal surveillance, dat gebeurt allemaal in de veiligheidspraktijk.

De tweede betekenis is dat het debat over publieke waarden beter moet worden gevoerd. Dus niet alleen de publieke waarden veiligheid en efficiëntie, maar ook non-discriminatie, privacy, accountability en transparantie.

En de derde betekenis is dat je al bij het ontwerp van nieuwe technologie een breed publiek verzamelt. Niet alleen een publiek van technici, maar denk ook ethici, juristen, minderheden, gedetineerden, om andere lagen van de bevolking en andere vormen van kennis in de ontwerpfase te betrekken. Want technische kennis alleen is onvoldoende is om die publieke waarden goed te kunnen borgen."

In een online promotietekst van Gary Marx voor uw nieuwe boek stelt hij dat de criminologie het onderwerp digitale controle van mensen heeft verwaarloosd. Geldt dit naar uw mening ook voor de criminologie hier te lande?

"Gary Marx is een grote naam in de criminologie. En wat hij zegt over digitale controle klopt, er is heel weinig aandacht in de criminologie voor surveillance. Ook in Nederland. Onderzoek naar het gebruik van technologie komt nauwelijks voor. Criminologen richten zich vooral op personen. Maar nu zie je dat er zelfs een vorm van AI-criminaliteit gaat ontstaan die de technologie in de hand werkt. Je kunt aan een chatbot (een geautomatiseerde gesprekspartner) als *ChatGPT* vragen: 'Schrijf een code om op onderwerp x of y fraude te plegen'. En die schrijft dat gewoon!

Ik bedoel daarmee te zeggen, dat de technologie zelf een actor wordt. Algoritmes gaan zelf nadenken en zelf verbanden leggen. Zo'n algoritme is wel door iemand gemaakt, maar het bijzondere is, dat dat algoritme vervolgens zelf eigen connecties gaat leggen. Zo'n zelflerend algoritme onttrekt zich na creatie ervan vaak aan het zicht en vermogen van dataprofessionals. Dus je weet niet meer wat onder de motorkap gebeurt.

Maar ook de aandacht die er wel is voor digitalisering, beperkt zich eigenlijk tot vormen van cybercriminaliteit, terwijl AI-criminaliteit de nieuwe grote dreiging wordt. De criminologie onderkent de impact die AI en algoritmes gaan hebben in de volledige strafrechtketen onvoldoende. Intussen zijn we daar al zover dat de systemen zonder AI functioneren niet meer functioneren. De hele samenleving functioneert trouwens niet meer zonder AI."

Dat er geen controle meer kan plaatsvinden op wat zelflerende algoritmes kunnen, klinkt behoorlijk zorgwekkend.

"Daarom houd ik ook een pleidooi om niet zo snel mee te gaan in technologische innovaties. Vanochtend nog heb ik hier aan tafel de directeur-generaal van een ministerie gehad bij wiens enthousiasme voor technologische ontwikkelingen ik toch wat mitsen en maren moest plaatsen. Zo zijn er verschillende onderzoeken geweest naar voorspellende algoritmes. Onder andere bij de politie. Voorspellen waar en door wie criminaliteit wordt begaan en wie slachtoffer van criminaliteit zou worden. Daarbij blijkt dat data die voor de voorspelling gebruikt worden 'vuil' kunnen zijn. Vuile data zijn in dit verband bijvoorbeeld data die komen uit onrechtmatig optreden en/of die gewoon onjuist zijn. Als je je systeem voedt met vuile data, zijn de uitkomsten ook vuil. Garbage in, garbage out wordt dat genoemd. Dat is een van de bekende nadelen van het werken met AI en algoritmes. Als die besmet zijn met vuile data, zijn de uitkomsten ook besmet.

Bij zulke zorgen lijkt me de vraag gerechtvaardigd of u een groot publiek hebt voor uw bevindingen. Zijn er naar uw idee voldoende mensen geïnteresseerd in uw wetenschappelijke publicaties?

"Ik ben een tijdje ook columnist geweest van NRC Handelsblad. Ik kan wel zeggen, dat je als columnist meer impact hebt dan als wetenschapper."

Maakt dat u ontevreden over wat u in uw huidige functie doet?

"Laat ik het zo zeggen: het verbaast mij, hoe justitie in de strafrechtketen allerlei vormen van AI invoert zonder te beschikken over empirisch wetenschappelijk bewijs of het ook werkt. Mijn boek is ook een oproep aan justitie om de band met de wetenschap meer aan te halen. Omdat het zonder empirisch bewijs invoeren van dit soort systemen – waarvan we weten hoe ingewikkeld ze zijn en waarvan de uitkomsten zo diffuus zijn – kan leiden tot veel problemen."

Een van de actuele zorgen op allerlei terreinen waar gebruik van digitale middelen wordt gemaakt, betreft de controle op algoritmes. In dat verband valt onder meer een term als algoracism op. Kunt u voorbeelden noemen van in ons land werkende systemen die van dergelijke algoritmes gebruik maken?

"Kijk naar de Toeslagenaffaire. De Belastingdienst heeft gebruik gemaakt van algoritmes die kennelijk gebaseerd waren op vooroordelen. Mensen uit achterstandswijken, mensen met dubbele nationaliteit, buitenlandse achternamen, etniciteit. Met zulke criteria vol vooronderstellingen werd het algoritme gevoed om 'fraudeurs' onder ontvangers van toeslagen op te sporen. Dit soort algoritmes versterken die vooronderstellingen alleen maar."

Datageweld

"Een ander voorbeeld is *Waze*. Dat is een app waarmee je je route bepaalt in het verkeer. Vergelijkbare apps eerder waren *Ghetto Tracker* waarvan de naam later is veranderd in Good Part of Town. Die apps worden zo gevoed dat bepaalde gebieden rood worden omcirkeld. Dus die raden dan een route aan met omwegen, zodat je niet door die rode gebieden gaat rijden. De vraag is waarom die gebieden rood kleuren.

Je weet niet meer wat er onder de motorkap gebeurt

Idealiter gaat het om criminaliteitscijfers. Dat is nog begrijpelijk en tot op bepaalde hoogte ook toetsbaar.

Dat wordt anders als het om subjectieve indrukken, gevoelens en 'ervaringen' van gebruikers gaat. Want wie toetst of die reëel zijn of dat ze gebaseerd zijn op aannames? Daar zie je dus dat stigmatiserende effecten en ook racistische vooroordelen eenvoudig via de backdoor van technologie binnenkomen. Zulke vormen van algoracisme, wat ik ook wel datageweld noem, worden eigenlijk nooit herkend als geweld. Omdat we al gauw denken dat het hierbij gaat om handige dingen. Als ik mijn studenten vraag of iemand van hen wel eens een algoritme heeft gezien, steekt ook niemand zijn vinger op. Terwijl er op elke telefoon minimaal zo'n 25 zitten. Niemand weet hoe zo'n ding eruitziet. Maar zo'n app kan dankzij de algoritmes waar mee gewerkt wordt een vorm van datageweld opleveren met heel ongewenste consequenties."

VERVOLG OP PAGINA 18

Wie is Marc Schuilenburg?

Marc Schuilenburg (1971) is hoogleraar Digitale Surveillance aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. In 1996 studeerde hij af als jurist, in 1998 behaalde hij tevens een master in de filosofie. In 2012 promoveerde hij in de Sociale Wetenschappen. Voor zijn benoeming tot hoogleraar werkte hij onder meer zes jaar in diverse functies bij het Openbaar Ministerie. Van 2015 tot 2022 was hij online columnist van NRC-Handelsblad. Sinds 2021 is hij redacteur van het Tijdschrift voor de Politie. Hij schreef diverse boeken op zijn vakgebied.

VERVOLG VAN PAG.17

Er moet meer democratische controle op AI komen

Zijn dergelijke algoritmes niet per definitie discriminerend? Zodra je immers gaat onderscheiden, dan ben je al heel snel aan het discrimineren. Oftewel: kunnen zulke apps überhaupt 'schoon' werken?

"Helemaal schone data bestaan vrijwel niet. Je werkt al gauw met data waar je niet zomaar een voorspellende waarde aan kunt geven. Algoritme-ontwerpers moeten zich daarvan bewust zijn. Dat is bij het OxRec-instrument goed gebeurd. Dat werkt met een bepaald aantal 'als-dan'-variabelen. Elke variabele is wetenschappelijk onderbouwd. Er zijn bovendien tests geweest met controlegroepen in Noorse gevangenissen. Dan rolt er een min of meer betrouwbaar algoritme uit. Maar kun je vertekening helemaal uitbannen? Nee. Wel kun je het algoritme veel meer transparant maken, de keuzes die je hebt gemaakt en de gevolgen van die keuzes."

De Nederlandse Orde van Advocaten heeft grote zorgen geuit over nieuwe wetgeving die cameratoezicht mogelijk maakt bij contacten van advocaten met streng beveiligde gedetineerden in de EBI's en AIT's. Dat gaat vooral om aantasting van het beroepsgeheim van advocaten. Ook uit ander oogpunt zijn er opmerkingen te plaatsen bij deze ontwikkeling. Wat vindt u van dit soort beveiliging?

"Allereerst moet je differentiëren en zulke maatregelen alleen bij de zwaarste categorie gevangenen toepassen. Het gaat om visuele registratie, niet om afluisteren. Op basis van ervaringen in het buitenland, maar inmiddels ook in ons land, is het risico van in detentie voortgezette criminaliteit helaas reëel gebleken. Wij moeten dus niet naïef zijn en ervan uitgaan dat de kans groot is dat dit gedrag hier ook gaat toenemen. En als het uitdrukkelijk bij visuele registratie blijft en alleen bij de zwaarste categorieën wordt ingezet, denk ik dat de publieke waarde van veiligheid hierbij voorrang mag hebben boven een lichte inperking van het beroepsgeheim van advocaten."

Is het niet naïef om te veronderstellen dat als door de camera beeld wordt opgenomen dat daarbij geen geluid wordt opgenomen?

"We moeten zeker waakzaam blijven als zich verdere uitbreiding aandient. Mijn ervaring met technologie is – zoals die van de meeste mensen die ermee werken – dat het altijd wordt uitgebreid. Als het kan – en dat is in dit geval heel eenvoudig – om extra toepassingen erbij te schakelen, dan gebeurt het vroeg of laat ook. Tegelijk vind ik ook, dat als de samenleving volledig digitaliseert en kwaadwillende krachten steeds innovatiever te werk gaan, dat je dan je ogen niet moet sluiten voor de baten die nieuwe vormen van technologie kunnen hebben."

Tot slot nog een vraag over de toelaatbaarheid van het bewijs dat afkomstig is van PGP-telefoons. Wat vindt u van de bezwaren van veel mensen in de advocatuur, dat zij niet in staat worden gesteld om het bijvoorbeeld door Franse opsporingsautoriteiten ontsleutelde berichtenverkeer op dergelijke telefoons te controleren?

"Van oudsher – en dat zeg ik als jurist – had je eerst de verdenking (artikel 12 Wetboek van Strafvordering) en dan het nadere onderzoek via surveillance. De verdachte persoon kun je dan afluisteren, schaduwen enzovoort. Nu onze samenleving in toenemende mate gedigitaliseerd raakt, zie je dat die volgorde zich omdraait. We hebben nu eerst de surveillance en dan pas de verdenking. Wat de gevolgen van die verschuiving zijn, wordt nog onvoldoende onderkend. De politie gaat in hard tempo beschikken over immense datasets, zowel publieke als private datasets. Daarmee breekt voor de opsporingsinstanties een heel nieuw tijdperk aan. Het voorspellen van criminaliteit wordt minder belangrijk, het terugkijken en in het hier-en-nu kijken gaan een veel grotere plaats innemen dan voorheen. Dit betekent dat de democratische controle op het gebruik van AI en algoritmes moet worden versterkt. Nu kunnen de politie en de strafrechtsketen vaak autonoom beslissen welke nieuwe tools zij nodig hebben en welke zij willen inzetten, terwijl het eigenlijk aan de politiek zou moeten zijn om te beslissen of die tools wel gewenst zijn en zich voldoende verhouden tot belangrijke publieke waarden en grondrechten. Daarom moet de democratische controle op AI en algoritmes door de overheid worden versterkt, al bij het ontwerp ervan, en moet die controle ook door het parlement worden afgedwongen en niet worden overgelaten aan de uitvoerende partijen zelf."

Schuilenburgs recent verschenen boek 'Making Surveillance Public' wordt besproken op pagina 24.

ADVOCATENKANTOOR **VAN RIJTHOVEN**

- Gespecialiseerd in Strafzaken: o.a. drugs, diefstal, mishandeling, zeden- en levensdelicten.
- Lid Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten.
- Advocaat vanaf 1992 met een ruime ervaring in kleine en grote strafzaken.
- Werkzaam tegen betaling of Pro Deo.
- Direct en laagdrempelig contact.
- Ik treed voor u op. Geen kantoorgenoot.

Nieuwsgierig? Bel 0499 577 579
Of stuur een brief naar Pallande 3,
5688 NH Oirschot

Als aliens uit droomland…

Autonomen of soevereinen

Mensen die zich autonomen noemen zeggen ook wel dat zij soeverein zijn. Wie zijn die mensen die de overheid niet erkennen? Zij stellen dat zij geen onderdanen zijn van de Nederlandse staat en slechts 'burgers van vlees en bloed' zijn. Hoewel in Nederland woonachtig, erkennen zij de overheid niet en stellen zich op het standpunt dat zij geen belasting hoeven te betalen of andere financiële verplichtingen jegens de Nederlandse staat verplicht zijn na te komen.

F.J. Stoker

Sommige van deze autonomen maken formeel bezwaar tegen onder meer aanslagen motorrijtuigenbelasting of parkeerbonnen met het argument dat de staat – lees belastingdienst – helemaal niet bevoegd zou zijn om soevereinen te belasten. Nadat de belastingdienst het bezwaar heeft afgewezen omdat iedereen die in Nederland woont, gevestigd is of verblijft onder de Nederlandse wetgeving valt, gaan enkele van de zelfverklaarde autonomen in beroep bij de belastingrechter. De rechter is dan snel klaar met de klachten van de weigerachtige belastingbetaler.

Kansloze procedures

Dergelijke procedures zijn op voorhand kansloos en hebben geen enkele juridische grondslag. Niet alleen de belastingdienst heeft grote moeite met deze mensen maar ook andere takken van de Nederlandse overheid worden moedeloos van deze zelfverklaarde soevereinen.

Een zekere heer Youri Plate uit het zuiden van Nederland geeft adviezen aan autonomen en stuurt aan deze mensen model-brieven waarin hij op juridisch onjuiste gronden probeert uit te leggen dat mensen die zichzelf autonoom hebben verklaard zich niet hoeven te storen aan wat de belastingdienst of een andere overheidsorganisatie van hen wil. Over de afgelopen jaren heeft Plate meer dan 9000 brieven naar de overheid gezonden waarin hij in pseudo-juridische wartaal probeert uit te leggen dat iemand die zich autonoom heeft verklaard zich van de overheid niks hoeft aan te trekken.

Illustratie: Caroline de Roy

Bedreiging

Ook hebben de meeste autonomen geen geldig identiteitsbewijs, want dat zou dan zijn afgegeven door een overheid die in hun ogen niet bestaat. Maar zoals ook zij moeten weten, bestaat er in ons land in sommige gevallen een verplichting tot identificering. Het aantal mensen dat zich autonoom noemt is zo toegenomen dat op medio vorig jaar de nationale veiligheidsdienst AIVD met een rapport kwam waarin die dienst zorgen uitte over deze mensen en het verschijnsel een "ernstige bedreiging voor de democratische rechtstaat" noemde. Met name de consequenties die het voor de autonomen zelf heeft en voor de Nederlandse overheid. Rekeningen worden niet voldaan, aanmaningen worden niet gelezen en er vinden relatief veel gerechtelijke ontruimingen plaats van autonomen en hun gezinsleden uit hun woning wegens huurschulden. Gerechtsdeurwaarders hebben via hun vakorganisatie bij de overheid aandacht gevraagd voor het toenemend aantal soevereinen.

Autoriteit ontkennen

Vaak hebben deurwaarders te maken met autonomen die hun autoriteit niet erkennen. Het maken van afspraken met schuldenaren die zich autonoom noemen is nagenoeg onmogelijk, waardoor deze mensen steeds verder in de financiële problemen komen. Eigenlijk is het tragisch dat deze groepering zichzelf en anderen zoveel schade toebrengt door zich buiten de maatschappij te plaatsen onder het uiten van juridische drogredenen. Vroeg of laat zullen ze er toch achter moeten komen dat wel zwemmen maar niet nat worden in onze samenleving nu eenmaal onmogelijk is.

F.J. Stoker is redacteur van deze krant en werkzaam bij Eurolawyers & Associates te Amsterdam en Den Haag

Iets te melden? Stuur het naar Bonjo!

Nieuwe Herengracht 18
1018 DP Amsterdam

PENN
ADVOCATEN

"Sinds 2004 gefocust op het strafrecht. Duidelijke advisering en strategiebepaling in alle soorten strafzaken. U kunt ons ook bellen als u vrijblijvend wil kennismaken"

Wij houden deze volgorde voor ogen:

1. Ken het recht
2. Ken het dossier
3. Verplaats je in je cliënt
4. Verplaats je in de rechter
5. Kies de juiste woorden

Wij behandelen alle soorten strafzaken en voeren de verdediging bij alle rechtbanken en hoven in het land. Op betalende basis, maar ook pro deo.

Daarnaast staan wij u graag terzijde in procedures bij:

- De beklagcommissie
- De selectiefunctionaris
- De RSJ
- De rechter in kort geding

Voor meer informatie:
Mr. D.M. Penn
088-2503200/06-29179198
www.pennadvocaten.nl

Strafrechtadvocaat
mr. Mohamed Rafik
Rafik ADVOCATUUR

- Levensdelicten
- Drugszaken
- Terrorisme
- Geweldsdelicten
- Ontnemingszaken
- Uitlevering
- Overlevering
- Vermogensdelicten
- Verkeersdelicten
- Zedenzaken
- Fraude
- TBS
- Beslag
- Detentierecht

Nederlands
English
عربي (Arabisch)
Tamazight (Berbers)

06 18 35 66 29
rafik@kvrzadvocaten.nl

PLASMANADVOCATEN.NL

0206731548

Kwalijke 'grap' met condooms

Wéér gedoe in de PI Alphen

Bezoek zonder toezicht is een van de weinige privileges van een gedetineerde. Hij of zij ontvangt een geliefde in een daartoe bestemde ruimte. Het komt niet altijd tot seks, maar soms wel. Niet dat het in een 'keurig daartoe ingerichte ruimte' gebeurt. Voor de romantici die een soortement bordeel voor zich zien, is er echter nog wel wat te verbeelden. De werkelijkheid is, dat de ontmoeting in een armoedige ruimte plaats vindt. Het feit dat er rust is en privacy is al heel wat. Des te schandelijker dan ook dat een medewerker in de PI Alphen aan den Rijn het lollig gevonden heeft moedwillig een voor gebruik gereed liggend condoom te beschadigen.

Van de redactie

Wellicht droomde die medewerker ervan op de binnenplaats daar grappend over te kunnen vertellen als ware het een heldendaad. Hij beschadigde een condoom. Moet je je voorstellen wat de 'kwaliteit' van de man was en waarschijnlijk nog steeds is. Hoe de preventieve actie van de medewerker naar buiten is gekomen, weten we niet. Heeft de gedetineerde het ontdekt nadat hij seks heeft gehad met zijn lief, waarbij hij ontdekte dat het condoom lekte? Hoe dan ook. De directie besloot de man ter plekke te ontslaan. Dat maakte de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) bekend in een persbericht. Na het ontslag is Bureau Integriteit, onderdeel van DJI, gevraagd om onderzoek te doen naar het voorval. Dat onderzoek loopt nu. Maar als we ons niet vergissen zal de conclusie zonneklaar zijn, tenzij blijkt dat de man een cultuur van grappen ten koste van gedetineerden vertegenwoordigt.

Tweede ontslag

Het is de tweede medewerker van de Alphense gevangenis die in die week op staande voet werd ontslagen. Op vrijdag 19 januari werd namelijk een medewerker tijdens een controle met een drugshond betrapt met 169 gram hasj op zak. De controle gebeurde onder personeel vlak na binnenkomst in de Alphense gevangenis. Bezoekers en personeel moeten altijd piepvrij door een detectiepoortje om hen te kunnen controleren op zaken die in een gevangenis niet zijn toegestaan. Ook worden jassen en tassen gescand en vindt er steekproefsgewijs een tassencontrole plaats. De man had de pech dat er een drugshond aan hem snuffelde want de poortjes discrimineren niet op hasj. Later die dag is de medewerker aangehouden door de politie en is hem volgens DJI ontslag op staande voet aangezegd. De politie verdenkt de man van drugshandel en -bezit. De woordvoerder van DJI: "Wat er verder met hem gebeurt, is niet te zeggen, omdat dit nu een zaak van de politie is. DJI treedt in elk geval streng op tegen medewerkers die niet integer handelen."

PI Heerhugowaard probeert vrije meningsuiting te beknotten

Bajesdirectie houdt post aan de Bonjo achter

Gedetineerden mogen niet over hun bestaan in de bajes aan een krant schrijven. Althans niet zonder toestemming vooraf van de directie. Dat weten we. De directeur van PI Heerhugowaard geeft er door zijn gedrag echter blijk van dat dit ook geldt voor bajeskrant de Bonjo. Dat is opmerkelijk. De vraag is dan uiteraard al snel: wat heeft die man te verbergen? Tien tegen een dat we daar alsnog gauw achter komen.

Van de redactie

Het verhaal begint op 1 juni 2023. Dan schrijft gedetineerde Y een brief aan de directie van PI Heerhugowaard dat hij op enig moment bijdragen wilde leveren aan de Bonjo-krant. Die brief volgde op een brief die hij op 31 mei aan de hoofdredacteur van deze krant had geschreven, waarin Y schreef dat hij in de periode van zijn detentie een aantal zaken had meegemaakt waar hij over wilde schrijven. Volgens hem zouden zijn observaties aan het licht brengen dat op heel wat punten het regime in Heerhugowaard het niet zo nauw neemt met de regels. Die brief is nooit bij de Bonjo aangekomen. En de directeur nam ook niet de moeite om gedetineerde op de hoogte te brengen van zijn kennelijke besluit om de brief in beslag te nemen. Een bedenkelijk karaktertrekje van deze baas, maar een bevestiging temeer van het vermoeden dat regels in de PI Heerhugowaard stelselmatig aan de laars worden gelapt.

'Contact met de media'

Pas toen het een zaak voor de Commissie van Toezicht van PI Heerhugowaard werd, liet de directie aan de commissie van toezicht weten dat het gedetineerden vrij staat met (de) Bonjo te bellen. Dat gebeurt in een brief van 28 september 2023.
'Observaties met betrekking tot detentie' delen wordt gezien als contact met de media en daarvoor is toestemming nodig van de directie. "Klager heeft geen toestemming gekregen voor deze vorm van contact met de media."

Y laat het er niet bij zitten. Hij wil zijn brief terug. Dat als eerste. Het is zijn brief tenslotte en hij heeft er recht op die terug te krijgen, vindt hij. Dan wil hij ook een schriftelijk met redenen omklede en ondertekende brief van de directie. Ook daar heeft hij recht op, vindt hij. Hij bestrijdt bovendien dat het contact met de Bonjo – een door het ministerie gesubsidieerde organisatie – gelijk kan worden gesteld met 'contact met de media', want dat gaat om openbare en algemene pers. De Bonjo echter wordt alleen verspreid in de justitiële inrichtingen en daarnaast uitsluitend aan betrokkenen in en rond de strafrechtsketen. Y merkt in zijn bezwaar ook op dat hij officieel nog nooit iets van de directie gehoord heeft. Dat had conform artikel 58 wel gemoeten.

Gesloten bastion

Het helpt allemaal niet. De commissie van beroep concludeert (ZB-2023-6093) dat ze de Bonjo "gelet op de oplage en het bereik van de krant beschouwt als (behorend tot de) media". Daarom had klager toestemming nodig van de directeur om contact op te nemen met Bonjo. "Deze toestemming heeft de directeur aan de klager geweigerd en dat is hem op 20 juni 2023 meegedeeld. Dat die beslissing niet schriftelijk is meegedeeld, is weliswaar in strijd met artikel 58, tweede lid. Doordat klager op 20 juni 2023 op de hoogte was van der inhoud van de beslissing en omdat klager niet ontvankelijk is, zal de beklagcommissie de klacht niet inhoudelijk beoordelen." Van het gevangeniswezen weten we nu opnieuw dat het liever een gesloten bastion is dan dat er openheid van zaken wordt gegeven waardoor er op kwesties kan worden gereflecteerd.

Halt weer eens bekeken

Halt is de organisatie waar jongeren tussen de 12 en 18 jaar terecht komen als ze strafbare feiten hebben gepleegd. De Halt-afdoening is een buitenstrafrechtelijke afdoening in het jeugdstrafrecht. De RSJ heeft advies uitgebracht over een conceptbesluit van minister Weerwind, die Halt wil actualiseren.
Delictenlijst voor een Halt-afdoening wordt uitgebreid met delicten die in de praktijk doorgaans al door Halt werden afgedaan.
Daarnaast zijn de schadebedragen verhoogd en is de recidiveregeling aangescherpt.

De RSJ benadrukt het belang van Halt in de jeugdstrafrechtsketen. Jeugdigen krijgen zo immers de mogelijkheid om in het geval van het plegen van een licht strafbaar feit buiten de opbouw van een strafblad te blijven. Vanuit kinderrechtenperspectief is dit toe te juichen. Daarnaast is de RSJ positief over de grotere rechtszekerheid en rechtsgelijkheid die ontstaat door het vastleggen van de huidige praktijk.

De RSJ geeft een tweetal overwegingen mee aan de minister. Ten eerste: Onderzoek of een verbreding van de doelgroep haalbaar is door de uitbreiding van delicten zorgvuldig te volgen om vast te stellen of de Halt-afdoening ook voor een bredere doelgroep passend is; Ten tweede: Heroverweeg daarom de recidiveregeling. De minister wil die aanscherpen. Het maximum aantal keren dat een jeugdige naar Halt verwezen kan worden, wordt in het conceptbesluit teruggebracht van maximaal twee of drie naar maximaal één of twee keer. Het bieden van maatwerk wordt hierdoor echter ingeperkt, signaleert de RSJ. Het feit dat een jeugdige niet voor een tweede Halt-verwijzing in aanmerking komt als hij of zij voor de tweede keer verdacht wordt van het plegen van een misdrijf vindt de RSJ vanuit het oogpunt van het voorkomen van stigmatisering en het bevorderen van resocialisatie onwenselijk.

Donderdag 6 juni: Verkiezingen EU-parlement

Als je wilt dat je stem meetelt…

Dat stemmen vanuit de bajes een lastige opgave kan zijn, weten we inmiddels. Daar had intussen eenvoudig verbetering in kunnen zijn gekomen. Nederlanders in het buitenland kunnen simpel per brief hun stem uitbrengen. Dat had de politiek ook kunnen regelen voor gedetineerden. Maar dat wil de politiek niet. Ook de inmiddels grootste partij in de Tweede Kamer, de PVV, had dat met haar 37 zetels voor elkaar kunnen krijgen. Maar nee. Gedetineerden? Ben je gek, die stemmen toch niet. Daar gaan we geen moeite voor doen. Sowieso raar dat die lui stemrecht hebben…

Van de redactie

De reacties van diverse lezers van kranten die schreven over het Kort Geding van Bonjo – voorafgaand aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer in november – om stembureaus in de bajes toe te staan, lieten weinig aan de verbeelding over. Gedetineerden moeten op water en brood zitten en hun kop houden. Hun stemrecht hebben ze verspeeld. Laat ze eerst maar eens nadenken over wat ze de samenleving hebben aangedaan, voordat ze mede mogen bepalen hoe die samenleving bestuurd zou moeten worden.

Gelukkig hebben gedetineerden hier wel degelijk stemrecht, zolang we nog leven in een rechtsstaat. Het kiesrecht is in 1983 als grondrecht opgenomen in artikel 4 van onze Grondwet. Het waarborgt het rechtstreekse actieve kiesrecht voor iedere Nederlander met een stem van gelijk gewicht. De stem van baron van Voorst tot Voorst telt dus evenveel mee als de stem van iedere andere burger die de Nederlandse nationaliteit heeft en 18 jaar of ouder is. De status van gedetineerde is geen wettelijke beperking.

Vastgelegd in de Grondwet

Een gedetineerde mag dus gewoon zijn kiesrecht uitoefenen. Ook dat staat in de Grondwet. Artikel 15 vierde lid Grondwet bepaalt dat een gedetineerde alleen in de uitoefening van grondrechten mag worden beperkt, als dat zich niet met de vrijheidsbeneming verdraagt. Artikel 2 vierde lid van de Penitentiaire beginselenwet bepaalt ongeveer hetzelfde. De uitoefening van het kiesrecht valt niet onder die beperkingen en past ook niet in de bedoeling van de wetgever om een gedetineerde zoveel mogelijk in zijn grondrechten te respecteren. Dat is niet altijd zo vanzelfsprekend geweest. Tot 1986, voordat de 'nieuwe' grondwet werd geïmplementeerd, waren gedetineerden van het kiesrecht verstoken.

Het EU-parlement

Het Europees Parlement (EP) bestaat uit 705 zetels, waarop personen uit 27 lidstaten gekozen worden. Het is de enige democratisch gekozen instelling van de Europese Unie. Samen met de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie heeft het een wetgevende taak binnen de Europese Unie. Dit betekent dat het EP zeggenschap heeft in de besluitvorming over vrijwel alle EU-wetten. Afgevaardigden voor het EP worden per land gekozen, Nederland heeft 29 zetels in het EU-parlement. Zij zijn verkozen voor 5 jaar. In het parlement zitten geen nationale partijen, maar Europese partijen. Alle in het EP gekozen politici sluiten zich bij een van deze partijen aan. De twee grootste fracties zijn de Europese Volkspartij (EVP) en de Progressieve Alliantie van Socialisten en Democraten (S&D). Deze twee fracties hebben het Parlement voor het grootste deel van zijn geschiedenis gedomineerd omdat ze continu samen tussen de 50 en de 70 procent van de zetels in handen hadden. Geen enkele fractie heeft ooit een absolute meerderheid gehad in het Europees Parlement.

Het EP vergadert eens in de maand plenair, gedurende vier dagen in Straatsburg. Een aantal aanvullende voltallige vergaderingen vindt plaats in Brussel. Het EP heeft bevoegdheden op uiteenlopende gebieden zoals landbouw, voedselveiligheid, milieu. Het wordt dan ook beschreven als een van de machtigste parlementen ter wereld.

De stemprocedure

Om je stem uit te brengen heb je in de bajes een stempas en een identiteitsbewijs nodig. De Kieswet bepaalt dat alle stemgerechtigden uiterlijk twee weken voor de verkiezingen hun stempas ontvangen op het adres waar zij staan ingeschreven. Dat kan je huisadres zijn, maar ook het adres van de inrichting waar je verblijft. Zoek dus tijdig tevoren uit waar je staat ingeschreven. Je casemanager moet je daarbij kunnen helpen.

De inrichting waar je zit, hoort je tijdig te informeren hoe je kunt stemmen. Als dit niet uiterlijk medio mei a.s. is gebeurd, moet je aan de bel trekken en vragen waarom je nog niets gehoord hebt over de mogelijkheid om je stem uit te (laten) brengen. Ook behoort de inrichting je in de gelegenheid te stellen om de websites van politieke partijen en de stemwijzer te bezoeken, deze staan op de lijst van websites die justitiabelen op het internet mogen bekijken. Die informatie helpt je bij het maken van een keuze.

Met je stempas kun je iemand machtigen om voor jou te stemmen. Dat moet iemand zijn die in dezelfde gemeente staat ingeschreven als jij en hij/zij moet kiesgerechtigd zijn. Die gemachtigde mag voor maximaal twee andere personen stemmen. Vul de gevraagde gegevens in op de achterkant van je stempas. Vervolgens moet je zorgen dat degene die je machtigt jouw stempas krijgt, plus een kopie van je ID-bewijs. Dat mag ook een goed leesbare foto van je identiteitsbewijs op een mobiele telefoon of tablet zijn. Zorg dus dat een en ander op tijd bij je gemachtigde aankomt.

Een tweede mogelijkheid is om iemand te machtigen via een machtigingsformulier. Dat is omslachtiger, maar de enige mogelijkheid als je iemand moet machtigen die niet in dezelfde plaats woont als jij staat ingeschreven. Daarbij hoeft de gemachtigde geen kopie van jouw ID-bewijs over te leggen. Het formulier kun je meestal (laten) downloaden via de website van de gemeente of laten ophalen bij de gemeente. Deze methode kost doorgaans enkele weken tijd, dus zorg dat je er op tijd aan begint.

Vergeet tot slot niet om aan je gemachtigde te vertellen op wie of op welke partij hij/zij voor jou moet stemmen. Dat is dus gewoon een van de politieke partijen die in Nederland meedoen aan de verkiezingen. Je kunt dus niet rechtstreeks op een Europese partij stemmen.

Zit je in een Nederlandse bajes, maar heb je niet de Nederlandse nationaliteit, dan moet je je bij de Nederlandse gemeente waar je staat ingeschreven (waarschijnlijk die van je PI) als kiezer registreren met een 'Formulier-Y' en dit ingevuld uiterlijk op maandag 22 april (laten) inleveren op het gemeentehuis.

Beperking in Kieswet

Helaas werd in datzelfde jaar in de Kieswet een bepaling opgenomen over de wijze waarop gedetineerden hun kiesrecht kunnen uitoefenen. De toenmalige ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie zagen allerlei bezwaren, zowel bij het onder bewaking stemmen in openbare stembureaus als bij het inrichten van stembureaus in de gevangenissen. Stemmen per brief was ook geen optie. Het gevaar op onregelmatigheden (invulling van de stembiljetten door een ander dan de stemgerechtigde gedetineerde, of beïnvloeding van deze kiezer) werd juist in de penitentiaire inrichtingen het grootst geacht. Wel werd aan de Kamer toegezegd 'te zijner tijd' terug te komen op de mogelijkheid van het stemmen per brief door gedetineerde kiesgerechtigden. De keuze viel uiteindelijk op het stemmen bij volmacht. Niet viel in te zien, aldus de ministers, waarom gedetineerden niet op dezelfde wijze zouden kunnen stemmen zoals vele bedlegerige kiezers, thuis of in ziekenhuizen of verpleeginrichtingen plegen te doen…

Falend parlement

Die ministeriële toezegging van 1986 heeft tot op de dag van vandaag geen enkel lid van de Tweede Kamer ertoe weten aan te zetten om de feitelijke beperking die gedetineerden ondervinden bij het uitoefenen van hun stemrecht ongedaan te maken (zie het redactionele Commentaar in de Bonjo van december). Dat dit ook niet gebeurde toen de Bonjo in oktober de discussie over de beperking van het stemmen bij volmacht voor gedetineerden aankaartte, is gezien de korte termijn tot de verkiezingen in november nog te begrijpen, maar dat dit niet tijdig voor de verkiezing van het EU-parlement alsnog is opgepakt, is een gotspe. En laat trouwens ook zien hoe weinig de rechtse partijen in ons land er inmiddels van bakken.

Stem voor Europa

Ondanks de gebleven beperkingen voor gedetineerden om hun stem uit te

VERVOLG OP PAG. 22

VOOR AL JE STRAFZAKEN, IN HEEL NEDERLAND!

Wij doen veel zaken op het gebied van:

Cassatie
Detentierecht
Jeugdstrafrecht
Ontneming
Overlevering - Uitlevering
TBS - PIJ - ISD

Daamen, advocaten.

CASSATIE: NAAR DE HOGE RAAD IN JE STRAFZAAK?

Ga voor ervaring en kwaliteit! Cassatiespecialist Dirk Daamen heeft sinds 2007 meer dan ***250 Hoge Raad-zaken*** behandeld en is lid van de Vereniging van Cassatieadvocaten in Strafzaken (VCAS). Info over de cassatieprocedure en een actuele lijst met uitspraken vind je op ***cassatie-in-strafzaken.nl***.

BEL VRIJBLIJVEND: 043 - 204 1003

HEEFT JE ADVOCAAT GEEN TIJD VOOR BEKLAGZAKEN?

Ook in beklagzaken staat vaak veel op het spel. Of het nu gaat over detentiefasering, verlof of een disciplinaire straf: we helpen je graag! We hebben veel ervaring in procedures bij de commissies van toezicht, de selectiefunctionaris en in beroep bij de RSJ.

English | Français | Deutsch
Español | Italiano

Meerssenerweg 273 A | 6224 AH MAASTRICHT
www.daamen-advocaten.nl (op whitelist DJI) | info@daamen-advocaten.nl
Mr. Daamen is lid van de specialisatieverenigingen NVSA, VCAS & VNJA

OOK OP TOEVOEGING (PRO DEO)

VERVOLG VAN PAG. 21

brengen – bijvoorbeeld omdat zij niet meer beschikken over een geldig ID-bewijs (wat volgens recent onderzoek voor zeker vijftien procent van de gedetineerden het geval is) – zou de rest van de bajesbevolking met de nodige moeite desondanks een stem voor Europa uit moeten brengen. Er zijn meerdere redenen om dat juist nu toch te doen, zoals de noodzaak om immigratie te reguleren, de klimaatcrisis, de energietransitie, de internationale onwil van de agro-industrie om de vervuilende praktijken van kortzichtige boeren in te binden en noem maar op. Maar de belangrijkste reden om te gaan stemmen is wel het feit dat er in Europa een oorlog aan de gang is. Europa kan het zich niet veroorloven om de Russische inval in Oekraïne te laten uitmonden in een bezetting van dat immense land, om de eenvoudige reden dat het vervolgens niet lang zal duren of de Russische oorlogshitser valt ook andere Europese landen binnen, zoals Polen, Estland, Letland, Litouwen, Finland, Moldavië, Georgië. Zeker nu in de VS ex-president Trump opnieuw aan de macht kan komen, terwijl hij dreigt uit de NAVO te stappen en de instigator is van het maandenlange traineren van belangrijke wapen- en andere steun aan Oekraïne. Europa moet dus zijn knopen tellen en zal zich erop moeten instellen op zichzelf aangewezen te zijn.

Proteststem?

Misschien dat in ons land na de recente verkiezingen de verleiding voor sommigen groot is om een politicus als Geert Wilders na zijn eerdere overwinning in nog grotere getale te steunen. Dat kan je echter in de huidige omstandigheden geen proteststem meer noemen. Niet alleen omdat je juist als gedetineerde kunt weten dat als het op maatregelen in de justitiële en politiële sfeer aankomt, de rechtse partijen (VVD, PVV en FvD) bij uitstek staan voor verscherping van bestaande maatregelen, voor zwaardere straffen, voor meer repressie bij de criminaliteitsbestrijding, voor extra beperkingen niet alleen in de EBI's maar ook in de reguliere gevangenissen. Maar ook omdat je met een blik op de rol van Wilders sinds hij door onze huidige minister van Justitie Dilan Yesilgöz salonfähig werd verklaard en vervolgens door een tsunami aan misleide kiezers in het zadel werd gehesen nog niets maar dan ook helemaal niets voor dit land heeft kunnen betekenen. Groter geklungel bij een kabinetsformatie kunnen zelfs de oudjes onder ons zich niet herinneren. Overigens heeft de PVV de afgelopen jaren geen enkele afgevaardigde in het EU-parlement gehad.

Juist nu desondanks de vrees vrij algemeen is, dat ook in Europa de rechtse partijen flink zullen groeien, zou een nadenkende kiezer beter moeten weten. Stuk voor stuk roepen populisten als Wilders, Meloni, Le Pen dat zij problemen als de migratie richting Europa kunnen oplossen. Niets is echter minder waarschijnlijk. Zodra ze aan de macht zijn, blijken ze nauwelijks iets wezenlijks voor elkaar te kunnen krijgen. Erger is nog, dat hun partijen vrijwel collectief Oekraïne in de steek willen laten. Wie dat wil voorkomen, weet wat hem of haar te doen staat.

Werken in de sport na detentie

FC Utrecht en de PI Nieuwegein

Niet voor alle werk in de sportwereld – zoals bijvoorbeeld (jeugd)trainer – is een verklaring omtrent het gedrag (VOG) nodig. Daarom zijn er voor zowel gedetineerden als ex-gedetineerden heel wat projecten bij of in samenwerking met voetbalclubs waar de verbinding tussen detentie en sport in de praktijk wordt gebracht. Voor een daarvan reisde de Bonjo af naar Utrecht. Dat werd een 'sentimental journey'.

Jaap Brandligt

Soms kom je bij onverwachte cadeautjes die je zomaar in de schoot vallen. Dat was toen ik hoorde van een samenspel tussen de FC Utrecht en de bajes in Nieuwegein. Dus ging ik op stap naar de voetbalclub Utrecht. Heel lang geleden, toen ik nog als jongetje met mijn ouders – voetbalgek zoals ik zelf later ook – kwam ik vaker in het stadion waar nu FC Utrecht zetelt. Toen speelde DOS daar nog. Oude namen flitsten op. Tonny van der Linden, Van Leur, Hans Kraay sr en 'de Zwarte Panter' Frans de Munck. Bij Van Leur heb ik in zijn sigarenzaak in de Nagtegaalstraat nog wel kaarten gekocht voor wedstrijden en ook wel voor sigaren. Nostalgische gedachten, maar daar ging ik niet voor naar het stadion. Ik was een interessant project op het spoor gekomen. Onder de noemer FC Utrecht Inside wordt er intensief gewerkt aan een project dat gedetineerden terug in de samenleving moet brengen.

Voetbal-werkzaal

In de PI Nieuwegein is een heel specifieke werkzaal geopend. De FC Utrecht U4-werkzaal, waar je levensgrote FC Utrecht logo's en logo's van U4U vindt. Ze zijn gemaakt door de Utrechtse graffitikunstenaar Mark Beerenpoot. Ik sprak met coördinator van het project Bram van der Ploeg over wat ze daar zoal uitspoken. Als alles goed gaat worden bedrijven uit het netwerk van FC Utrecht (zoals de leden van de business club) gekoppeld aan de nieuwe werkzaal. Sanne Pater, relatiemanager van U4U zegt in FC Utrecht Nieuws daarover: "We denken aan partners die werk kunnen aanbieden of expertise kunnen delen. Van lokale bedrijven tot grotere organisaties die hun sociaal-maatschappelijke betrokkenheid tonen door bij te dragen aan de re-integratie van gedetineerden". De uitstroom gaat – als het allemaal goed gaat – primair naar een van die werkgevers. Lukt dat niet, dan wordt er soms werk gevonden bij FC Utrecht zelf.

De kernwaarden van FC Utrecht staan centraal

Voorbereiding op terugkeer

Gedetineerden worden met uiteenlopende (sport)activiteiten ondersteund in het zichzelf voorbereiden op hun terugkeer. Dat gebeurt als volgt: gedurende een twaalf weken durend programma krijgen de deelnemers een keer per week voetbaltraining van een FC Utrecht-trainer. Naast deze voetbaltrainingen zijn er wekelijks workshops, een inspiratiesessie en er worden groepsgesprekken georganiseerd. Samen met een ervaringsdeskundige wordt daarin gesproken over de gevolgen van detentie en hoe terugval in crimineel gedrag te voorkomen is.

Tijdens workshops gaan deelnemers aan de slag met sollicitatievaardigheden, werknemersvaardigheden en komt een ex-gedetineerde zijn succesverhaal vertellen. Hierbij staan de (kern) waarden van FC Utrecht Inside te allen tijde centraal: Trots, Prestatief, Maatschappelijk en Strijdlustig.

Re-integratie via FC Utrecht, een reële optie

Op naar een baan

Een belangrijk onderdeel van succesvol re-integreren is het vinden van een baan, dat weten we. Om dat te kunnen bereiken, zet FC Utrecht dus haar zakelijke netwerk in en de hulp van USG-Restart. Via dit netwerk wordt per individu een match gezocht met een werkgever. Voor de één betekent dat, dat hij of zij nog een opleiding moet volgen, een ander kan direct aan het werk of er is een mogelijkheid tot een verlengd traject na detentie bij FC Utrecht U4U.

Als afsluiting van het project staat een voetbalwedstrijd tegen een bijzondere selectie van FC Utrecht U4U stakeholders en betrokken partners op het programma. Tijdens dit moment krijgen de deelnemers ook de kans om hun geleerde vaardigheden toe te passen in de praktijk, door met diverse aanwezigen te gaan netwerken. Als de gevangenen met succes het traject van FC Utrecht Inside doorlopen, zijn ze beter voorbereid op hun re-integratieproces en worden ze geholpen in het vinden van werk via het netwerk van FC Utrecht.

'Social return'

In de werkzaal zijn twaalf gedetineerden onder leiding dus van een werkmeester bezig. Dat kan bijvoorbeeld zijn dat ze pakketten samenstellen voor een leasemaatschappij die toekomstige gebruikers van de auto's bij hun wagens krijgen. Aldus Linda, het plaatsvervangend hoofd arbeid bij de PI in het bericht dat FC Utrecht over het project verspreidt. Het eerste bedrijf overigens dat werkgelegenheid aanbod was *Renewi*, een bedrijf op het gebied van afvalverzameling en recycling. Op die manier wil *Renewi* bewust bijdragen een wat heet *social return*.

Een in de nieuwbrief van FC Utrecht aangehaalde gedetineerd reageert enthousiast. "Deze aanpak helpt ons bij het re-integreren." Maar hij is wel voorzichtig: "Het is natuurlijk afwachten hoe het in de praktijk zal uitwerken, maar het ziet er goed uit."

Er is wel een beperking om deel te mogen nemen. Je moet groen zijn (gedragsregistratie in de PI). En uiteraard moet je in de eindfase van je detentie zitten. Met die beperkingen is wel te leven. Mooi is dan weer – en daar kunnen veel gemeentelijke nazorgplekken nog van leren – dat de gemeenten Utrecht, Amersfoort en Zeist voor de financiering zorgen. Zij hebben er natuurlijk ook belang bij dat hun dan ex-gedetineerden goed terecht komen.

Landelijk Staffunctionaris Sport DJI

Gerko Brink, Landelijk Staffunctionaris Sport DJI licht zijn werk als volgt toe: "Sinds acht jaar maak ik de verbinding tussen sport en detentie. Belangrijkste doel is om sport te gebruiken voor werk na detentie (Werk via Sport). De eerste jaren gingen vele gedetineerden dagbesteding doen in een stadion of bij een amateurclub. De voetbalvereniging zorgde ervoor dat iemand bij goed functioneren via het netwerk (businessclub) doorstroomde richting betaald werk.

Het idee voor een Inside-project ontstond ongeveer vijf jaar geleden toen ik met enkele (voetbal) collega's een project bezocht van voetbalclub Fulham in de Brixton gevangenis te Londen. Daar waren Fulham coaches bezig om gevangenen op te leiden tot voetbaltrainer. De aanwezige collega van Ajax vertelde ons ook over de elf kernwaarden van het 'Ajax-Challenge' project. Samen met de collega van FC Emmen bedachten we 'FC Emmen Inside'. Niet gericht op het opleiden tot trainer – je krijgt in Nederland als (ex)gedetineerde bijna geen VOG (verklaring over het gedrag) in de sportwereld – maar gericht op de elf kernwaarden en werk na detentie voor de deelnemers.

Na enkele 'FC Emmen Inside'-projecten in de PI Veenhuizen volgden meerdere gevangenissen dit voorbeeld. Naast FC Utrecht Inside en FC Emmen Inside is er nu ook een ADO Den Haag Inside (PI Alphen), Stans en Goals Inside (PI Krimpen), Heracles Almelo Inside (PI Almelo), Street Kings Inside (PI Lelystad), FC Dordrecht Inside (PI Dordrecht), De Graafschap Inside (PI Achterhoek), SC Cambuur Inside (PI Leeuwarden) en voor vrouwen Life Goals Inside (PI ter Peel).

Daarnaast worden alle teams elk jaar uitgenodigd voor het (internationale) Football Works toernooi. Dit jaar op 23 mei in de PI Krimpen aan den IJssel.

Wordt onthuller van Amerikaanse oorlogsmisdaden uitgeleverd aan de VS?

'Julian Assange richtte geen schade aan met WikiLeaks, maar diende publiek belang'

Jos van Dijk

In de Bonjo van mei vorig jaar hebben we uitgebreid aandacht besteed aan het tragische lot van Julian Assange, de klokkenluider die al meer dan twaalf jaar van zijn vrijheid is beroofd omdat de VS hem willen berechten voor zijn onthullingen via de website WikiLeaks van de oorlogsmisdaden die dit land in Irak en Afghanistan beging. Assange dreigt nog steeds uitgeleverd te worden aan de Amerikanen.

Eind februari dit jaar hield het Britse Hooggerechtshof een tweedaagse hoorzitting over het beroep van Julian Assange tegen zijn uitlevering aan de Verenigde Staten. Assange was er zelf niet bij. Hij is ziek en heeft naar verluidt per video slechts een deel van het proces gevolgd in de cel van de Belmarsh gevangenis waar hij nu al bijna vijf jaar vastzit. De conclusies van de rechters laten bij verschijning van deze krant nog op zich wachten. Als zij het beroep verwerpen kan hij direct worden overdragen aan de Amerikaanse autoriteiten. Uitstel voor een toets aan het Europese Hof voor de Rechten van de Mens zit er waarschijnlijk niet in. Hoe zwaar zullen de mensenrechten in deze zaak meewegen voor de Britten?

Foto: Tom Nicholson (Reuters).

De rechters hebben eind maart laten weten dat ze hun conclusie hebben uitgesteld in afwachting van een antwoord uit de VS op enkele vragen. Volgens de rechter is onduidelijk wat er met Assange gaat gebeuren in de VS en of hem een eerlijk proces wacht. Zolang dat land geen garanties geeft over een eerlijke behandeling, wordt hij niet uitgeleverd.

De advocaten van Assange, Mark Summers and Edward Fitzgerald, hebben tijdens de hoorzitting hun best gedaan het mensenrechtenperspectief aan de rechters mee te geven, tegen alle pogingen van Amerikaanse zijde om hen daar zo ver mogelijk van af te houden. Er waren veel herhalingen van zetten in de betogen van de advocaten. Zo herhaalde Claire Dobbin, advocaat voor de Amerikanen, de inmiddels ontkrachte bewering dat Assange anderen had opgedragen zich bezig te houden met computerinbraak. Zoals de IJslandse krant *Stundin* meldde, werden deze beweringen gedaan door een voormalige WikiLeaks-vrijwilliger, die later toegaf de beweringen te hebben verzonnen in ruil voor een belofte van immuniteit door de FBI met betrekking tot beschuldigingen van fraude waarmee hij in IJsland te maken kreeg.

Wel / niet gelekt

Raadsvrouw Dobbin hield Assange opnieuw als enige verantwoordelijk voor de schadelijke gevolgen van de publicaties van Wikileaks. Zij ging volledig voorbij aan het feit dat de gelekte documenten voordat ze op Wikileaks verschenen al openbaar waren gemaakt door de websites Cryptome (waarvan de eigenaar zich inmiddels zelf heeft aangeboden als medeverdachte in het proces tegen Assange) en Freitag (het resultaat van een conflict tussen Assange en een van zijn directe medewerkers). En deze mensen worden niet vervolgd.

Publiek belang

Wat betreft de ernst van de schadelijke gevolgen wees de verdediging van Assange op een rapport van het Pentagon uit 2011 waarin staat dat er geen significante persoonlijke gevolgen voor Amerikaanse burgers of militairen te melden waren na de publicaties van vertrouwelijke documenten over de oorlogen in Afghanistan en Irak. Er is nadien ook geen enkel geval aan het licht gekomen. Maar, zo voegde advocaat Mark Summers er aan toe, de schadelijke gevolgen van de oorlogen voor de bevolking van deze landen zijn eens te meer duidelijk vastgesteld. Hiermee was ook een publiek belang gediend. Het is immers de taak van de journalistiek om het publiek in te lichten over ontspoord gedrag van zijn overheid. De overheid in de VS die Assange voor het gerecht wil hebben heeft echter geen boodschap aan burgerrechten en publieke belangen.

'Schade van de staat'

Advocaat Dobbin, die namens de VS optreedt, bestreed de politieke betekenis van de publicaties van WikiLeaks. Volgens haar is Assange geen journalist, maar een crimineel. Hij wordt vervolgd op grond van een meer dan honderd jaar oude *Espionage Act* waarin schadelijke gevolgen van de spionage voor personen buiten beoordeling van de strafbaarheid blijven. Het gaat enkel en alleen om 'schade toegebracht aan de staat'. Domineert het staatsbelang misschien ook aan Britse zijde?

Verdediging

De advocaten van Assange hebben zich geconcentreerd op een zevental punten. Het eerste punt is de uitsluiting van uitlevering op politieke gronden, zoals dat is vastgelegd in een Brits-Amerikaans Verdrag over hun onderlinge betrekkingen. In eerdere episoden van proces hadden zij hier al op gewezen. De Amerikaanse aanklagers ontdekten echter dat in de Britse wet die het Verdrag ratificeerde de uitsluiting op politieke gronden ontbrak. Ook deze week is veel tijd over en weer aan deze kwestie besteed.

Een andere uitsluitingsgrond is het risico op de doodstraf. De Britten hebben de doodstraf afgeschaft, de Amerikanen niet. De *Espionage Act* noemt de doodstraf in uitzonderingssituaties, zoals tijd van oorlog. De advocaat die de Britse regering vertegenwoordigde kon geen garanties geven dat Assange nooit ter dood veroordeeld zou kunnen worden.

Onthullingen WikiLeaks richtten géén schade aan

Erfenis van Trump

Het lijkt wat ver gezocht dat het zover zou kunnen komen, al leeft onder Assanges naasten, zijn vrouw en zijn halfbroer, het bange vermoeden dat Julian een proces in de VS niet gaat overleven. Over dat proces in Virginia en over de omstandigheden waarin Assange gevangen zal worden gehouden bestaat nog veel onzekerheid. Zijn vervolging door de Amerikaanse justitie is meer dan zes jaar na de publicatie van de geheime documenten in gang gezet onder president Trump. De toenmalige CIA-directeur Mike Pompeo kwalificeerde WikiLeaks als een vijandige, niet-statelijke inlichtingendienst. Er werden op verzoek van Trump plannen gemaakt om Assange te vermoorden of uitgeleverd te krijgen.

Volgens advocaat Mark Summers gingen de uitleveringsplannen vooraf aan de uitwerking van de juridische strafvervolging op basis van computerinbraak en spionage. Het vermoeden van de verdediging is dat de openbaarmaking via WikiLeaks van geheime codes van de CIA in 2017 (Vault 7– over inbraakmethoden van de geheime dienst) de doorslag heeft gegeven voor de dienst om meer druk te zetten op de uitleveringszaak.

First Amendment

Deze nieuwe onthullingen zijn vooralsnog niet meegenomen in de aanklacht tegen Assange zoals die nu is geformuleerd in het uitleveringsproces. Maar blijft dat zo als hij eenmaal in de VS voor de rechter staat? De aanklager in Virginia heeft al laten weten dat Assange als Australiër in elk geval geen beroep zal kunnen doen op het *First Amendment,* waarin onder meer de vrijheid van meningsuiting is geregeld. Dit is een van de redenen waarom zijn verdedigers in Londen hebben geprobeerd de rechters van het Hooggerechtshof ervan te overtuigen dat Assange in de VS geen eerlijk proces krijgt. En daarom niet uitgeleverd zou mogen worden. Journalist Joe Lauria die het proces ook volgde, vond dat de rechters Johnson en Sharp geïntrigeerd leken door de ernstige politieke, juridische en persvrijheidskwesties. "Het zijn senior rechters die mogelijk minder gevoelig zijn voor politieke druk." Een juiste inschatting, zo blijkt nu zij hun conclusies laten afhangen van nadere garanties van de VS. Een sprankje hoop voor Assange. En voor de journalistiek in het algemeen.

Gevaarlijk precedent

De uitlevering van Assange aan de VS en het daarop volgende proces bij de rechtbank in Virginia vormen een grote bedreiging voor de vrijheid van de meer diepgravende onderzoeksjournalistiek. Journalisten en hun organisaties hebben zich solidair verklaard met Assange naast mensenrechtenorganisaties als Amnesty International en Human Rights Watch. Zo publiceerden vijf grote kwaliteitskranten (*The Guardian, De New York Times, Le Monde, Der Spiegel, El País*) eind 2022 een steunbetuiging onder de titel 'Publiceren is geen misdaad'. Huib Modderkolk, onderzoeksjournalist, weet wat er op het spel staat. Hier is sprake van een 'gevaarlijk precedent'. Je kunt van alles over Assange zeggen, schreef hij recent in *De Volkskrant*, maar waar het uiteindelijk om gaat is dat "zijn zaak een bedreiging vormt voor journalisten die over de hele wereld over geheime zaken willen berichten." Hij wijst op de onthullingen over Amerikaanse oorlogsmisdaden. Maar er was zoveel meer, zoals de 'honderdduizenden diplomatieke stukken die onder meer aantonen dat Shell diep geïnfiltreerd was in de Nigeriaanse politiek.'

Afschrikking

Als journalisten door een veroordeling van Assange wordt voorgehouden dat ze strafbaar zijn en vervolgd kunnen worden voor publicaties uit gelekte documenten of informatie van klokkenluiders, zal hen dat zonder twijfel doen terugschrikken voor een vrijelijke omgang met deze informatie, ook als er een publiek belang mee gemoeid is: de afschrikkende werking van een strafmaatregel. Burgers kan zo relevante informatie worden onthouden. Hun rechten delven dan het onderspit ten gunste van het staatsbelang.

Jos van Dijk is publicist bij o.a. Vredesmagazine en op sargasso.nl. In 2022 kwam van hem het boek 'De BVD in de politiek' uit. Eerder schreef hij onder meer over de vrijheid van meningsuiting.
Dit artikel verscheen deels eerder op sargasso.nl

Nu ben ik mijn kinderen kwijt

Een kind dat zijn ouders verloren is, heet een wees, iemand die zijn of haar partner verliest een weduwnaar dan wel weduwe. Voor een ouder die zijn kind verliest bestaat in het Nederlands geen woord. Ouders behouden hun titel, ook na het verlies van hun kinderen. Zo ook Jack en Jolanda Keijzer die hun beide zoons verloren. Jack Keijzer deelt zijn inspirerende en indrukwekkende verhaal op openhartige wijze in zijn boek.

Jack en Jolanda Keijzer zijn de trotse ouders van hun twee zoons Pascal en Remy. Het vierkoppige gezin is woonachtig in het Noord-Hollandse Hoogkarspel. In 2007 wordt de 16-jarige Pascal op gewelddadige wijze vermoord door twee drugsdealers. Zijn broer Remy raakt hierdoor zwaar getraumatiseerd. In 2016 pleegt Remy op 22-jarige leeftijd suïcide. Vader Jack realiseert zich ten zeerste: “Nu ben ik allebei mijn kinderen kwijt.”

Jack beschrijft in zijn boek op chronologische volgorde zijn gezinsleven, startend met de geboorte van Pascal (1991) en later Remy (1993). De twee broers zijn onafscheidelijk en vormen samen met hun ouders een hecht gezin. Dit in schril contrast tot de rest van het aangrijpende verhaal waarin Jack en Jolanda hun grootste bezit verliezen: hun twee dierbare zoons.

Emoties

De onnatuurlijke dood van zoon Pascal in 2007 slaat bij de familie Keijzer in als een bom. Jack en Jolanda gaan gebukt onder verdriet en hun destijds 13-jarige zoon Remy ziet dit met lede ogen aan. Remy zegt tegen zijn ouders dat zij weer moeten leven. Ondanks verwoede pogingen van Jack en Jolanda slagen zij hier niet geheel in. Ook zoon Remy heeft het ontzettend zwaar met het verlies van zijn grote broer Pascal, maar hij wil zijn ouders niet ook nog met zijn eigen verdriet opzadelen. Remy ontwikkelt als gevolg van het traumatische verlies psychische klachten waaronder PTSS en schizofrenie. Hij hoort stemmen in zijn hoofd die hem opdracht geven tot onnavolgbare handelingen. Vermoedelijk wordt het Remy te veel zodra hij zich realiseert dat hij niet meer beter zal worden. Remy bevrijdt zichzelf van zijn geestelijke pijn door in 2016 een einde aan zijn leven te maken. Een dramatisch slotakkoord.

Alle emoties passeren de revue, van intense vreugde tot aan diep verdriet. Jack en Jolanda gaan op verschillende wijze om met hun verdriet. Waar Jack graag praat over hetgeen hen overkomen is, bijvoorbeeld op scholen, gevangenissen en tijdens ouderavonden, verwerkt Jolanda haar verdriet liever in stilte. Ondanks hun verschillende coping strategieën, slepen Jack en Jolanda elkaar door het verdriet heen. Samen staan ze sterk, nog steeds.

Verdriet ombuigen

Het aangrijpende verhaal van Jack is zeer bewonderenswaardig. Je moet van goeden huize komen om je verdriet op dergelijke wijze om buigen naar iets functioneels, namelijk het voorlichten van scholieren over de gevaren van drugs. Daarnaast is Jack voorzitter van de Federatie Nabestaanden Geweldsslachtoffers.

Het verhaal van Jack werkt inspirerend, want hoe ga je als ouders samen liefdevol verder na het verlies van je twee kinderen? Hier bestaat geen handleiding voor, maar Jack slaagt erin om helder uiteen te zetten hoe hij ondanks donkere wolken blijft zoeken naar lichtpuntjes. Het tragische verhaal toont veerkracht in de breedste zin van het woord. Jack beschrijft hoe hij en Jolanda verscheurd zijn door verdriet, maar verbonden worden door liefde voor elkaar en voor hun twee zoons. (BV)

Jack Keijzer, Nu ben ik mijn kinderen kwijt.
Uitgeverij Boekscout, Soest 2024.

Ongebreidelde wildgroei van surveillance

Overal camera’s, zowel in het publieke domein als in het particuliere, - in de bel van je voordeur, in de Tesla’s op straat, in je mobiele telefoon. Plus de surveillance via diverse apps. Wie checkt de algoritmes waarmee ze werken ?

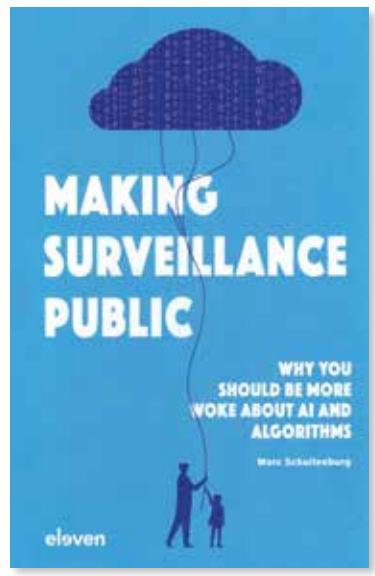

Het nieuwe boek van Marc Schuilenburg (interview elders in deze krant) is niet opgezet als studieboek, al doet de verantwoording in bronnen niet onder voor een wetenschappelijk werk. Het onderwerp is niet gemakkelijk, maar raakt ons allemaal, zeker voor wie met justitie in aanraking is gekomen. De auteur blijkt gelukkig een geboren verteller. In vijf korte hoofdstukken beschrijft hij wat we zouden moeten weten over de wereld van de surveillance, afgewisseld met meer persoonlijke intermezzo’s waarin hij zich bijvoorbeeld verbaast over het achteloze gemak waarmee wij allemaal data delen die terecht komen op de servers van grote bedrijven, ook als die zich in de VS bevinden. Of hij beschrijft zijn ervaringen met de Tesla die hij rijdt en die vol zit met camera’s, niet alleen in de aanloop naar automatische navigatie en chauffeurloos sturen, maar ook om een profiel te maken van de chauffeur wat betreft zijn rijgedrag (wordt allemaal opgeslagen in de servers van Tesla) en om inbrekers in de wagen al te filmen voor ze binnen zijn, – en die beelden meteen met behulp van AI in tig datasets te vergelijken met opgeslagen boeventronies. Zoals ook gebeurt met de steeds talrijker voorkomende deurbelcamera’s RING van Amazon, die in sommige gevallen de halve straat in beeld krijgen.

Ethische vragen

Schuilenburg constateert terecht dat naast het hierdoor toegenomen gevoel van veiligheid achter de voordeur allerlei praktische, juridische en ethische vragen rijzen over dit soort surveillance, zoals dat trouwens ook geldt voor de steeds massievere controle van de overheid op haar eigen burgers. Zeker nu de verdergaande digitalisering van de samenleving samengaat met de opkomst van AI en dan vooral met *big data* en algoritmes kan dat leiden tot een eindeloos uit te breiden zucht naar digitale registratie. Daar hoort dus adequate regelgeving bij en bovendien frequente toetsing van de gebruikte algoritmes. Nog beter: betrek bij het ontwerp van die broncode ethici, juristen en criminologen. Tot slot pleit de auteur voor meer onderzoek door criminologen naar de effecten van AI in de forensische zorg, de strafrechtsketen en de beveiligingsbranche, kortom voor een meer kwalitatieve ‘digital criminology’. Daartoe moet meer focus komen op onderwijs in digitale kennis, om jonge mensen in staat te stellen relevante research te doen en hun digitale vaardigheden te verbeteren. Daarvoor zouden technische opleidingen nauwer moeten samenwerken met criminologische en filosofische disciplines.

Al met al een informatief boek, met aansprekende voorbeelden en een helder pleidooi voor strengere controle op de digitale controleurs die ons omringen. Nu nog een Nederlandstalige editie. (BCh)

Mark Schuilenburg, Making Surveillance Public. Why You Should Be More Woke About AI and Algorithms. Uitgeverij Eleven/ Boom, Den Haag 2024.

Van brave burger tot tbs’er

We mogen niet weten wie Johan S is. Hij heeft wel een boek geschreven dat de uitgever een fascinerend waargebeurd verhaal noemt. Het is vast fascinerend voor wie geen idee heeft over het gevangenis- en tbs-wezen. Voor de mensen die de wereld van binnen kennen, is het vooral veel: o ja, zo gaat dat.

Het is een uitgebreid verhaal van de man die ooit een goede echtgenoot was. Typisch huisje-boompje-beestje. Een lekkere barbecue op zondag in het tuintje. Een glaasje witte wijn erbij. Klein geluk zogezegd. Je moet van zo’n leven houden, S. doet dat, blijkt uit alles. Tot er heel veel verkeerd gaat. Ontslag, afwijkend gedrag, volgens S verkeerde medicijnen, depressies, gek in het hoofd. Uiteindelijk vermoordt hij zijn vrouw, de liefde van zijn leven.

S neemt verantwoordelijkheid op zich, maar blijft wel herhalen dat als hij andere medicijnen gekregen had, dat dan wellicht alles anders gelopen was. Het was de schuld van de medicijnen…

Eerst een paar jaar de bajes in en dan tbs. Een jaar Vught. Dat jaar met al zijn ups en ook zijn downs beschrijft S voor de insider heel herkenbaar. Voor de man of vrouw die nog steeds denkt dat de bajes een veredeld hotel is, kan het een *eyeopener* zijn. Op de flap heet het ‘een rauwe inkijk’. Maar dat valt wel mee. Wel een inkijk, dat is onmiskenbaar. Dat geldt ook voor zijn tbs-tijd. S doet het goed, werkt goed mee met zijn behandeling en staat dus eigenlijk in minder dan geen tijd weer buiten. Ook voor dat deel van het boek geldt: het maakt het voor buitenstaanders inzichtelijk. Zoals recentelijk de documentaire over de Van der Hoevekliniek dat ook deed. Er is veel voor te zeggen dat mensen buiten deze wereld leren te begrijpen wat er in die wereld gebeurt. En zeker wat betreft de tbs - meestal een goed circuit.

Terugkeer lastig

JS blijft ook bij de werkelijkheid als hij beschrijft hoe moeilijk het hem gemaakt wordt om als normaal burger terug te keren in de wereld van huisje-boompje-beestje waar hij vandaan gekomen is. Helemaal hetzelfde wordt het nooit meer. Wat hij heeft gedaan, heeft zijn leven voor goed veranderd. Het levert de insider niet zo veel nieuws op, maar voor outsiders geeft het een behoorlijk inzicht in het strafrechtelijke systeem. En het kan de opmerkelijke lezer bewust maken dat het hem of haar ook zomaar kan overkomen. (JB)

Johan S., Niemand zit hier voor zijn zweetvoeten. Van brave burger tot tbs’er. Just Publishers, 2023.

De opbrengsten van het boek zijn voor het Fonds Slachtofferhulp.

“Doordat andere vrouwen iets in mij zagen, merkte ik dat ik mezelf onderschatte.”

Samen zitten

Verhalen van vrouwen uit de gevangenis

Criminologe Jasmin Eweg is begaan met het leven van mensen in de gevangenissen. In dit boek gaat het over het leven van vrouwen die al buiten zijn. Negen vrouwen vertellen hoe ze in de gevangenis zijn beland, hoe ze het leven daar hebben ervaren en hoe het ook na detentie hun leven nog beïnvloedt.

Het gesprek dat Eweg met ze heeft gevoerd was aan de hand van collages die in het boek te vinden zijn. Opvallend is wel dat al de negen vrouwen het vertrouwen in het Nederlandse rechtssysteem hebben verloren. Ook het gevangenispersoneel komt er niet goed uit evenmin als de vrouwen onder elkaar. De kopjes in de inleiding zijn veelzeggend: de gevangenis als vijandige omgeving, wantrouwen naar andere vrouwen, veel geroddel, telkens afscheid nemen. Maar ook kleren en boeken delen, samen huilen over de kinderen, koffie-ochtenden om andere vrouwen te leren kennen, voor elkaar opkomen, gevoel van vrijheid creëren, creatief met eten, zwerfkatten verzorgen. En als laatste: onvoldoende voorbereiding op de toekomst. Uit de verhalen wordt duidelijk dat het belangrijk is dat de vrouwen hun ervaringen in de gevangenis kunnen delen.

Zoals zo vaak bij mensen die binnen zitten, is het min of meer toeval dat ze binnen geraakt zijn. Dat is wel een mooie les voor de lezers die denken niet het hen niet kan overkomen. Ilonka bijvoorbeeld die een drugs smokkelende ex-vriend had die drugs in haar koffer deed. Herkenbaar.

Esmee die meewerkte aan een moord om haar zoontje te beschermen tegen haar toenmalige vriend. Als de omgeving beter had opgelet, was haar dit niet overkomen. En wat een toeval dat deze man nu juist haar vriend werd.

Een paar citaten: “In de gevangenis kon ik alleen maar huilen. Ik was mijn vertrouwen kwijt, mijn dochter, alles”. “Ik maakte me enorme zorgen over mijn schulden.” “Wat ik ook doe, het eerste waar ik aan denk zijn mijn kinderen.” Maar ook: “doordat andere vrouwen iets in mij zagen, merkte ik dat ik mezelf onderschatte.”

Het zijn inderdaad mooie verhalen. De moeite van het lezen waard. We weten eigenlijk veel te weinig van vrouwelijke gevangenen. Het gaat steeds over mannen. De verhalen die nu naar buiten komen over de moeizame verhouding tussen mannelijke bewakers en de vrouwen in de vrouwenbajesen zijn schokkend. Hoewel de verhalen in dit boek daar niet rechtstreeks over gaan, valt tussen de regels door wel het een en ander op te maken over hoe het met relaties zit in de bajesen waar deze vrouwen gezeten hebben. Een boek voor zeker de bibliotheken in de vrouwengevangenissen. Ter lering ende troost van de binnen zittende vrouwen en wellicht ook voor de bewakers in die gevangenissen. (JB)

Jasmin Eweg, Samen zitten. Verhalen en collages van vrouwen uit de gevangenissen. Uitgeverij Mooi Portret, 2024

“Ik maakte me enorme zorgen over mijn schulden.”

WASSENAAR
STRAFRECHTADVOCATUUR
FIGHT FOR FREEDOM
TEL: 073 - 302 00 05
WASSENAARSTRAFRECHT.NL

Strafcassatie
Mr. M.W. Stoet
Cassatie specialist
- 25 jaar ervaring -
Lid vcas/nvsa - Toevoeging/ ‘pro deo’ mogelijk - persoonlijke benadering
Stoet en Krijger advocaten - tel: 070-3463839 - stoet@stoet-krijger.nl

Succesvolle Nederlandse auteur van misdaadromans

De ‘GOUDEN APPELS’ van René Appel

Theo Knippenberg

René Appel is een van Nederlands meest succesvolle schrijvers van misdaadromans.

Dat hij daarnaast ook taalwetenschapper is en jarenlang professor was aan de Universiteit van Amsterdam, hoef je niet te weten. Belangrijker voor jou als lezer is dat René Appel tientallen thrillers heeft geschreven, waarvan honderdduizenden exemplaren zijn verkocht. Om aan al zijn boeken aandacht te besteden zou ik deze hele Bonjo nodig hebben, maar ik krijg slechts één pagina van onze hoofdredacteur. Dus ik beperk me tot acht van zijn vele ‘GOUDEN APPELS’.

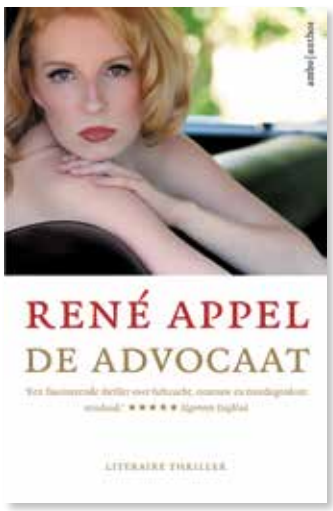

Thema 1: De corrupte advocaat

Heel actueel is ‘De advocaat’ (verzonnen in 2013 maar nu ook bewezen in de praktijk). Vorig jaar verscheen deze thriller ook in vertaling als ‘The Amsterdam Lawyer’ bij een vooraanstaande Amerikaanse uitgever.

David Driessen is strafpleiter bij een groot advocatenkantoor in Amsterdam. Als junior krijgt hij vooral kleine zaken toegewezen, maar zijn ambitie ligt bij het grotere werk. Zijn wens lijkt te worden vervuld als hij Hein Wesseling - een verdachte uit de vastgoedwereld - juridisch moet bijstaan.

Een mooie carrière lonkt, hij krijgt een hechte band met Hein, maar de vraag is of die niet té hecht wordt. Als Davids aandacht dan ook nog wordt afgeleid door de huwelijkse ontrouw waarvan hij zijn vrouw verdenkt, wordt zijn situatie hopeloos gecompliceerd en begeeft hij zich op een hellend vlak.

In deze weergaloze thriller laat René Appel op subtiele wijze zien hoe smal de grens is tussen goed en kwaad en hoe verleidelijk het geld en de glamour van de onderwereld zijn. Ook voor advocaten.

Thema 2: Crimineel geld

Ook nog heel actueel is het in 2015 verfilmde succesvolle bioscoopfilm ‘Schone handen’ met in de hoofdrollen Jeroen van Koningsbrugge en Thekla Reuten:

Sylvia en Eddie hebben samen twee kinderen. Ze wonen in een groot pand in Amsterdam- Zuid en het ontbreekt hen aan niets. Er is één levensgroot probleem: het vele geld dat Eddie binnenbrengt is crimineel geld. Sylvia heeft zijn activiteiten altijd geaccepteerd, maar haar geweten begint te knagen. Na enkele bedreigende confrontaties is het haar duidelijk dat ze met haar kinderen bij Eddie weg moet. Maar ze beseft ook dat hij haar niet zomaar zal laten gaan. Ze weet immers te veel.

Schone handen is een huiveringwekkend spannend verhaal over een vrouw die het heft in eigen hand wil nemen. Als haar leven daarvoor op het spel komt te staan, moet zij willens en wetens beslissingen nemen met levensgrote consequenties.

Thema 3: Gouden-Strop-Winnaar: ‘De derde persoon’

Twee van René Appels boeken zijn onderscheiden met de Gouden Strop, dat is de jaarlijkse literatuurprijs voor de beste Nederlandstalige spannende roman, in het leven geroepen door het Genootschap van Nederlandstalige Misdaadauteurs.

Elke dag staat hij er weer: Freek Witteveen. Als Magda uit het raam kijkt kan ze hem zien, de man met wie ze een tijdje een verhouding heeft gehad. Hij blijft volhouden dat ze voor elkaar bestemd zijn, ook al gelooft zij daar absoluut niet in. Freek is er altijd, hij belt haar op, fietst haar na, loopt de apotheek binnen waar ze werkt. En hoe hardnekkiger hij haar volgt, des te groter worden haar afkeer en haar angst. Magda lijkt psychisch te gronde te gaan aan Witteveens amoureuze belangstelling. Gelukkig krijgt ze tijdig steun van de aardige Cees Berkelder. Maar is die hulp wel zo onbaatzuchtig als Magda denkt? Wat wil Berkelder?

Thema 4: Gouden-Strop-Winnaar: ‘Zinloos geweld’

Martin Hogeveen, organisatieadviseur, licht een grote gemeentelijke dienst door en stuit daarbij op blunders, onkunde en fraude. Bij een reorganisatie moet de directeur van de dienst op non-actief worden gezet, maar die accepteert dat niet. Hij ziet Hogeveen als de kwade genius die zijn prachtige ambtelijke carrière heeft vernietigd. Ondertussen wordt Hogeveen beheerst door de angst dat zijn veel jongere vriendin hem zal verlaten. Felix Nieberg is student journalistiek. Zijn oudere broer Richard is opgenomen in een psychiatrische inrichting. Felix zoekt naar de oorzaak van Richards ziekte en hij komt uit bij de man die ooit met hun moeder heeft samengeleefd.

Dit zijn de basis ingrediënten van een spannende en intrigerende thriller over wraak en jaloezie, over oude en nieuwe rekeningen die vereffend moeten worden, en over de manier waarop het verleden zo dramatisch doorwerkt in het heden dat slachtoffers onvermijdelijk zijn.

De Meesterprijs

Sommige auteurs verzanden na zoveel jaren in een ‘manier-tje’. Maar René Appel blijft ‘bij de tijd’. Drie jaar geleden ontving hij de ‘Meesterprijs’ uit handen van het bestuur van de Misdaadauteurs van de Auteursbond. Appel is de vierde winnaar van deze prijs voor auteurs die een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de ontwikkeling van het thrillergenre in het Nederlands taalgebied. Appie Baantjer (2003), Saskia Noort (2013) en Tomas Ross (2018) gingen hem voor.

Ter illustratie twee recente misdaadthrillers van René Appel:

Thema 5: ‘Waarom niet’

Waarom niet is zijn nieuwe psychologische thriller. Tara Ellink viert met vrienden haar eenendertigste verjaardag in een café. Daar raakt ze in gesprek met een voor haar onbekende man. Na een glas en nog een glas loopt hij mee naar haar huis, waar hij zich naar binnen weet te praten. ‘Waarom niet,’ zegt hij. De consequenties zijn verschrikkelijk en leiden uiteindelijk tot een moord. De grote vraag is: wie wordt het slachtoffer en wie ontpopt zich als de dader? Waarom niet van René Appel is een spannend en verrassend verhaal over een actueel thema.

Thema 6: ‘Overschot’

In Overschot van René Appel krijgt Arend Meulenhoek een dreigtelefoontje van een man die claimt dat zijn stiefzoon Ferry hem duizenden euro’s schuldig is. Wanneer hij Ferry hierop aanspreekt, wuift die de kwestie gemakzuchtig weg. De problemen met de obscure, criminele schuldeiser en de onhandelbare Ferry maken het dagelijks leven zo moeilijk dat Arend en zijn vrouw Maud het nauwelijks meer aankunnen. Tot overmaat van ramp raakt Arend betrokken bij een ernstig verkeersongeluk met een tienermeisje als slachtoffer. Zijn werk als makelaar raakt in de verdrukking, terwijl Ferry zich verder in de nesten werkt, de vriend van het meisje hem op zijn huid zit en de pressie uit het criminele circuit toeneemt. Hoe redden Arend en Maud zich hieruit? ‘Overschot’ is alweer René Appels 25e titel. En opnieuw ijzersterk.

Een kijkje in de keuken van de misdaadroman

René Appel geeft lezingen over eigen werk, vooral over de manier waarop zijn eigen boeken tot stand komen, het zogenoemde ‚kijkje in de keuken‘. Deze lezingen kunnen ook de vorm van een ‚masterclass‘ voor beginnende schrijvers krijgen.

Als jij droomt van een nieuwe carrière als misdaadauteur, als jij daarvoor de juiste achtergrond en ideeën hebt, maar als jij – door omstandigheden – vooralsnog niet in staat bent om aan zo’n masterclass deel te nemen, dan kan je je alvast op je nieuwe loopbaan voorbereiden met dit boek van René Appel. Jij hebt daarbij één enorme voorsprong op veel concurrenten; je hebt tijd!

Thema 7: ‘René Appel - Spannende verhalen schrijven’

Spanning is een van de sleutelingrediënten van het schrijven. Het bepaalt of een lezer verder leest dan de eerste alinea’s, pagina’s of hoofdstukken. Maar hoe doe je dat: een verhaal onder spanning zetten? René Appel laat zien welke inzichten, technieken en instrumenten de schrijver kan gebruiken om de aandacht en nieuwsgierigheid op te wekken, vast te houden en te verhogen. Met interviews, voorbeelden en veel verrassende inzichten.

Thema 8: ‘Joyride & andere spannende verhalen’

Behalve thriller-auteur (en hoogleraar Neerlandistiek natuurlijk) is René Appel een van Nederlands meest succesvolle schrijvers van korte verhalen. Ik heb hier een half dozijn bundels in de kast staan, en andere las ik in kranten en tijdschriften, maar mijn aanrader is toch wel ‘Joyride’ waarin zijn allerbeste spannende verhalen zijn samengebracht. Een aantal daarvan is in vertaling verschenen bij gerenommeerde Amerikaanse thrillermagazines. In deze bundel draait het om mensen die zich op een allesbepalend keerpunt bevinden: gaat het goed of gaat het fout? Bestsellerauteur René Appel laat zien dat hij de meester is van het spannende genre en toont zich ook ijzersterk op de korte baan.

Een mooi voorbeeld is het volgende korte verhaal hier in de Bonjo: ‘Zo vader’.

KORT VERHAAL

Zo vader

René Appel

Diep zuchtend haalde Yoram de pet van zijn hoofd. Het was bijna onbegonnen werk om sommige afspraken te handhaven, zoals die over het verbod op het dragen van petten in de klas. Enkele van Gerards collega’s vonden het verspilling van energie om op dit soort dingen te letten, zodat degenen die dit wel deden, bij de leerlingen bekend stonden als fanatieke, kommaneukende uitslovers. Hetzelfde probleem was er met het al of niet aanhouden van jassen. Bij Joris, voorheen boventallig gymnastiekleraar en nu inrichtingsmanager, had Gerard al een paar keer gepleit voor een rij kapstokken aan de achterkant van de klaslokalen. De leerlingen die niet over een kluisje beschikten, konden daaraan dan hun jas ophangen. Joris had pseudo-belangstellend naar zijn argumenten geluisterd, maar Gerard wist dat zijn aandacht veel meer uitging naar meer spectaculaire projecten als de nieuwe inrichting van de computerlokalen (‘honderd procent een must’), de renovatie van de entree van de school (‘leerlingen moeten denken van: ja, hier wil ik zijn, hier begint de weg naar mijn toekomst!’) en de verbouwing van de praktijklokalen (‘absoluut noodzakelijk om het Nieuwe Leren gestalte te geven’).

‘Gewoon lezen, Rico, dat kan je toch nog wel?’

Als antwoord ging Rico nog iets meer onderuit hangen. Nog even en hij schoof volledig onder het tafeltje. Soms wenste Gerard dat die uiterst trage, maar onstuitbaar lijkende beweging zich door zou zetten: een leerling, die langzaam weggleed en onder de vloer verdween. Als hij maar lang genoeg wachtte, zou de klas uiteindelijk leeg zijn. Priscilla was bezig een sms’je te versturen.

‘Geen mobieltjes,’ zei Gerard, ‘weg met dat ding, Priscilla.’

‘Maar het is voor m’n moeder.’

‘Na de les. Dan heb je tijd genoeg.’

‘Ja, maar ik heb…’

Gerard stak zijn hand uit naar het mobieltje. Dat eeuwige ge-jamaar, daar werd hij af en toe horendol van.

‘Effe versturen.’ Ze drukte nog een paar toetsen in, stopte de gsm in de zak van haar jas die over de leuning van haar stoel hing en keek Gerard aan met de verleidelijkste glimlach waar ze over beschikte. ‘Zo goed, meneer?’

Gerard bleef door de klas lopen. Sommige leerlingen zaten te lezen, bij anderen vroeg hij het zich af, maar ze hadden in ieder geval de krant voor zich. Fouad leek te slapen; waarschijnlijk tot gisteravond laat als pizzakoerier gewerkt.

Vanmorgen op het station had Gerard een stapel Metro’s meegenomen. Dat deed hij wel vaker. Het was een aardige afwisseling van de lessen uit het boek, die door hun opzet erg voorspelbaar waren. Bovendien begonnen al die lessen met een opdracht die in groepjes moest worden uitgevoerd, en dat was op de dinsdag na het paasweekend geen aanbevelenswaardige werkvorm. Je hoefde weinig fantasie te hebben om te bedenken waar de leerlingen het in die groepjes vooral over zouden hebben.

In de Metro ging het om een kort stuk op de voorpagina (‘Nederlander leeft steeds ongezonder’) en een vervolgartikel midden in de krant met als kop: ‘Vet rond je navel, dat is oppassen’. Bij de kiosk op het station had Gerard nog even in zijn handen gestaan met nrc.next. Op de voorpagina stond ‘trek ff lkkr wat uit dan!’ en het bijbehorende artikel ging onder meer over strippen en masturberen voor de webcam bij msn-contacten. Dat artikel had hij kunnen kopiëren, maar het zou waarschijnlijk vooral tot geile praatjes, onbegrensd rumoer en opgefokte hilariteit hebben geleid. Nee, dan maar liever die ongezonde leefwijze, ook maatschappelijk relevant, zeker als je zag wat die kids in de pauze allemaal versnoepten en hoeveel geld ze spendeerden in de Snackcorner twee straten verderop. Een inhoudelijk relevante les tekstbegrip, dat had hij voor ogen.

‘Niet de sportpagina’s, Jimmy. Pagina één en dan het vervolg op pagina veertien. De rest lees je maar in de pauze.’

Jimmy wierp hem een vernietigende blik toe. Eigenlijk zou hij Jim moeten heten, want op vijftienjarige leeftijd was hij al bijna één meter negentig, en hij had het stevige postuur van iemand die regelmatig de sportschool bezoekt. Eigenlijk was hij de jonge pendant van zijn vader, die dan ook Jim als voornaam had. Jim Terhaaf, die ergens handel in dreef. Waarin wist Gerard niet. Wel dat het goed verdiende.

LEES VERDER OP PAG. 28

DADDY

VERVOLG VAN PAG. 27

Een paar weken geleden had Jimmy op zijn linkeronderarm fuck you laten tatoeëren. Gerard staarde nu naar die letters. Hij kon zich niet aan de indruk onttrekken dat de verwensing vooral voor hem was bedoeld. Vorig jaar had hij Jimmy ook al in de klas gehad, en hun onderlinge relatie was verre van positief, om het zachtjes uit te drukken. Steeds gedonder, altijd aangebrande conflicten, de ene brutaliteit na de andere onbeschofte opmerking. En Jimmy was typisch zo'n jongen die de hele klas meekreeg. Deze 3T-A was verder een redelijke groep, maar Jimmy wist te vaak de lont in het kruitvat te steken.
Gerard liep verder tussen de tafeltjes door. Latifa zat braaf te lezen, zoals ze alles braaf deed. Wat er op de briefjes stond die ze af en

'Gevallen, meneer?'

toe wisselde met Samira, wilde Gerard niet eens weten. Hij maande Merel een muziektijdschrift in haar rugzak te stoppen. Achterwaarts bewoog hij zich door het lokaal.
Tot hij plotseling struikelde. Nog net zag hij hoe Jimmy zijn been schielijk weer introk. Leunend op twee tafeltjes kwam Gerard overeind. Zijn stuitje deed gemeen pijn. Hij keek in het lachende, licht bepuiste gezicht van Jimmy.
'Gevallen, meneer?'

De hele klas lachte met Jimmy mee. Gerard liep naar zijn tafeltje voorin het lokaal. Hij zuchtte een paar keer diep. 'Goed,' zei hij toen, 'jullie hebben het artikel allemaal kunnen lezen. De eerste vraag die ik zou willen stellen, is…' Hij keek de klas rond. Enkele leerlingen staarden hem aan alsof ze hem zo ervan af konden brengen de vraag tot hen te richten. Anderen bladerden nog in de krant. Jimmy fluisterde Mehmet iets in zijn oor. 'Jimmy,' ging Gerard door. 'Wat is de belangrijkste boodschap van het artikel.'
Jimmy grinnikte even. 'Gelul,' zei hij toen.

Ze zaten tegenover elkaar. Gerard keek op zijn horloge. Kwart over vier. Desnoods bleef hij hier zitten tot de school werd gesloten. Jimmy hing half over het tafeltje heen. Gerard had geprobeerd een gesprek met hem te beginnen over wat hij eigenlijk wilde op school, welke opleiding hij later wilde volgen, hoe hij zijn toekomst zag, maar de reacties bestonden vooral uit schouder ophalen en een nors herhaald 'Weet ik niet'.

'Mag ik nou weg?'

Gerard ging verder over de les van die ochtend. Hij legde nog eens uit wat de bedoeling was. 'En het soort antwoorden dat jij gaf, kan ik echt niet accepteren.'
'Maar ik vond het ook bullshit,' zei Jimmy.
'Ik vroeg niet naar jouw persoonlijke mening, dat weet je verdomd goed. Het ging om wat er in dat artikel stond.'
'Dat begreep ik niet. Mag ik nou weg?'
'Je mag weg als je eerst je excuses aanbiedt.'
'Waarom moet dat?'
'Omdat je je onbeschoft hebt gedragen, omdat je voortdurend de les verstoort. Ik had heus wel in de gaten dat jij me hebt laten struikelen.'
Er verscheen een miniem lachje op Jimmy's gezicht. Gerard besloot weer een tijdje te zwijgen. Hij keek Jimmy aan, maar die sloeg zijn ogen neer.
'Ik moet nou echt weg,' zei Jimmy, en hij stond op.
Gerard ging ook staan. 'Zitten blijven!' Zijn stem sloeg bijna over. Hij voelde de ademhaling jachtig door zijn keel gaan.

Jimmy deed of hij hem niet had gehoord en maakte aanstalten het lokaal te verlaten. Gerard posteerde zich voor hem. Zijn benen waren wankel, het bloed steeg naar zijn hoofd. Ruim anderhalf jaar ergernis kwam bovendrijven. Wat er ook gebeurde, maar Jimmy zou eerst zijn excuses maken. Dat was het enige dat nu nog telde. Kalm blijven, kalm blijven, hield Gerard zich voor, maar het beeld van Jimmy vervaagde, en was een moment later weer haarscherp.
'Je moet…' begon hij.
Jimmy wilde hem wegduwen, maar Gerard bleef standvastig staan.
'Sodemieter nou op, man,' zei Jimmy, 'met dat gezeik altijd van je!' Het leek of hij door Gerard heen wilde lopen. Die probeerde in een plotselinge opwelling Jimmy van zich af te duwen met alle kracht die hij in zich had. Jimmy viel achterover en sloeg met zijn rechterarm tegen een tafeltje.

'Dat was wel een bijzonder ongelukkige manier van optreden,' zei Leo.
Gerard keek de vmbo-manager aan. 'Ik kon er niks aan doen. Hij viel.'
'Jij gooide hem achterover.'
'Dat zegt hij. Ik duwde hem terug naar zijn plaats. We waren nog niet uitgepraat en…'
'Een gebroken arm,' onderbrak Leo. 'Ik hoop dat ze er geen werk van maken, want dat zou geen goeie zaak zijn voor de school.'
'Hij gedroeg zich agressief,' zei Gerard, 'en ik reageerde daar alleen maar op.'
'Ja, ja, je reageerde alleen maar.' Leo keek hem schamper aan boven zijn leesbril. 'Dat was dan wel een beetje over the top, een beetje erg over the top, als je het mij vraagt. Nou ja, we moeten het beste er maar van hopen.'
'Dus we wachten af?'

Z'n vader schijnt nogal berucht te zijn

'Ja, ik weet niet wat zijn ouders gaan doen. Of ze een klacht indienen… Z'n vader schijnt nogal berucht te zijn. Die is hier al 's eerder stennis komen schoppen. Ik hoop niet dat dat nog 's gebeurt.'

Gerard had zich een paar dagen ziek gemeld. Toen hij de maandag na het incident weer op school kwam, had hij de indruk dat zijn collega's hem anders aankeken dan normaal. Niemand begon over Jimmy Terhaaf, ook niet in de koffiepauze, maar Gerard had vooral de indruk dat het onderwerp nadrukkelijk werd vermeden ten gunste van thema's als het weer, de eindexamens, het WK voetbal en de Nederlandse militaire missie naar Uruzgan.
Op dinsdag had hij 3T-A weer in zijn lokaal. Jimmy Terhaaf legde zijn oranje geschilderde gipsen arm met een forse bonk op het tafeltje. Het leek of hij er een nieuwe status aan ontleende. Maar hij was wel opvallend rustig. Waarschijnlijk de stilte voor de storm.
Toen de leerlingen na de bel de klas uitliepen, bleef Jimmy even dralen.
'Mijn vader wil u nog even spreken.'
'Eh… ja, dat is… eh, nou ja, normaal kan dat natuurlijk… ik bedoel… eh, ouders zijn altijd welkom, maar ik heb weinig tijd. Ik ben vorige week ziek geweest… ik heb veel nakijkwerk… allemaal vergaderingen.'
Jimmy zei niets. Hij keek alleen maar.

Dagenlang ging de gewone onderwijsroutine door. Gerard was blij dat hij zo'n veertig kilometer van de school woonde. Jim Terhaaf zou hem waarschijnlijk niet snel op komen zoeken, maar in de buurt van de school was hij natuurlijk kwetsbaar. Toen kwam onontkoombaar de avond van de tienminuten-oudergesprekken. Gerard had zijn eerste twee gesprekken afgewerkt. Terwijl hij zijn lokaal voor het derde gesprek binnenging, ving hij een glimp op van Terhaaf senior in het trappenhuis. De bezorgde moeder die daarna tegenover hem zat, begon steeds meer te vervagen. Haar stem klonk van ver weg. Af en toe ving Gerard een paar woorden op, en hij mompelde zelf gemeenplaatsen als 'Wanneer ze echt wil, dan kan ze heus wel beter.' Het zweet kroop kriebelend over zijn rug. Straks zou Jimmy's vader hier voor hem staan, en je hoefde weinig fantasie te hebben om te voorspellen wat er dan zou gebeuren. Het was duidelijk waarom er geen officiële klacht was ingediend: Jim Terhaaf zou op zijn eigen manier genoegdoening zien te krijgen.
'Ik geloof dat ik me niet zo lekker voel,' zei Gerard.

De vrouw tegenover hem – zelfs haar naam of die van haar dochter kon hij zich niet meer voor de geest halen – zei nog iets, maar hij verstond het niet. Zonder zich om haar te bekommeren, griste hij zijn jas van een stoel, pakte zijn tas, en liep het schoolgebouw uit. De frisse lucht deed hem goed. Hij ademde diep in en uit, en liep met enigszins stijve, maar redelijk stevige passen naar het fietsenhok, pakte zijn fiets en sloeg de weg in naar het station.
Ontsnapt! Het woord resoneerde in zijn hoofd, maar tegelijk wist hij dat dit maar tijdelijk was. Alleen maar tijdelijk kón zijn. Jim Terhaaf liet het er niet bij zitten, Jim Terhaaf zou terugkomen, zo'n man was het wel.
Gerard fietste in een flink tempo door. Het begon zachtjes te regenen. Heerlijk, die koele regendruppels op zijn gezicht. Straks de trein, daarna thuis, een borrel, twee borrels, misschien even lezen of tv kijken. Hopelijk zou hij vannacht wat beter slapen, hoewel dat niet erg voor de hand lag.
Nog even, en dan was hij bij het station, dat hij zag als een veilige vluchthaven. Vlak voor hem stopte een patserig grote auto met gierende remmen. Gerard remde ook af en kwam tot stilstand.

…een beer van een man, bijna een kop groter dan hijzelf…

Er stapte een man uit de auto. Aanvankelijk herkende Gerard hem niet. Hij had al bijna iets gezegd over asociaal rijgedrag.
Toen zag hij het: Jim Terhaaf, een beer van een man, bijna een kop groter dan hijzelf, en een zwaar, waarschijnlijk zeer gespierd lijf. Gerard probeerde tevergeefs een brok in zijn keel weg te slikken.
Terhaaf legde een enorme klauw op Gerards bovenarm, alsof hij wilde voelen hoe breekbaar hij daar was. Alleen al met die hand zou Terhaaf hem kunnen vermorzelen. In een fractie van een seconde zag Gerard een ambulance voor zich, een ziekenhuisbed, artsen, verpleegkundigen.
'Gerard Veldmeijer toch?'
Gerard knikte. Het aanstaande slachtoffer moest uiteraard eerst worden geïdentificeerd.
'De leraar van Jimmy?'
'Ja,' bracht Gerard er moeizaam uit.
'Nog bedankt,' zei Terhaaf, 'heel erg bedankt.'
Gerard probeerde het cynisme in de woorden van Jimmy's vader te proeven. De man kneep hem nu even in zijn arm. Straks zou die bankschroef verder worden aangedraaid.
'Met die jongen was geen land te bezeilen,' ging Terhaaf door. 'Altijd een grote bek, nooit was er wat goed… Het werd tijd dat iemand hem een lesje leerde. Heel goed, dat u dat heb gedaan. Mijn vrouw ook… we vinden het alletwee fantastisch.' Terhaaf gaf Gerard twee zachte klapjes tegen zijn wang voor hij weer naar zijn auto liep.
Bijna twintig minuten later, in de trein, trilden Gerards handen nog altijd.

Een klein overzicht van aanstaande sportevenementen

SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT

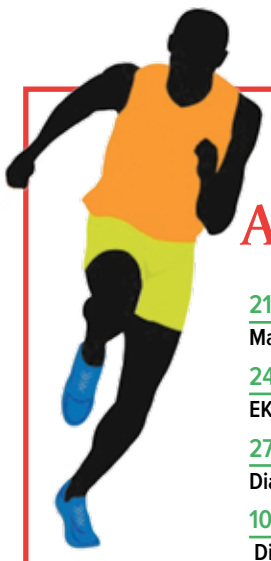

Atletiek

21 APRIL
Marathon van Londen

24-28 APRIL
EK Turnen MANNEN - Rimini

27 APRIL
Diamond League -0 Sjanghai)

10 MEI
Diamond League - Qatar

19 MEI
Diamond League - Rabat

25 MEI
Diamond League - Eugene

30 MEI
Diamond League - Oslo

2 JUNI
Diamond League - Stockholm

Formule 1

20-21 APRIL
GP van China - Sjanghai

4-5 MEI
GP van Miami - VS

19 MEI
GP van Emilia-Romagna

26 MEI
GP van Monaco

9 JUNI
GP van Canada (Montréal)

IJshockey

10-26 MEI
IJshockey I WK (Tsjechië)

Darts

18 APRIL
Premier League - Rotterdam

23 MEI
Premier League play-offs - Londen

24-26 MEI
Dutch Championship - Rosmalen

Voetbal

21 APRIL
finale KNVB Beker - Rotterdam

22 MEI
finale Europa League - Dublin

25 MEI
finale Champions League vrouwen - Bilbao

29 MEI
finale Conference League - Athene

1 JUNI
finale Champions League Londen

14-14 JUNI
EK 2024 - Duitsland

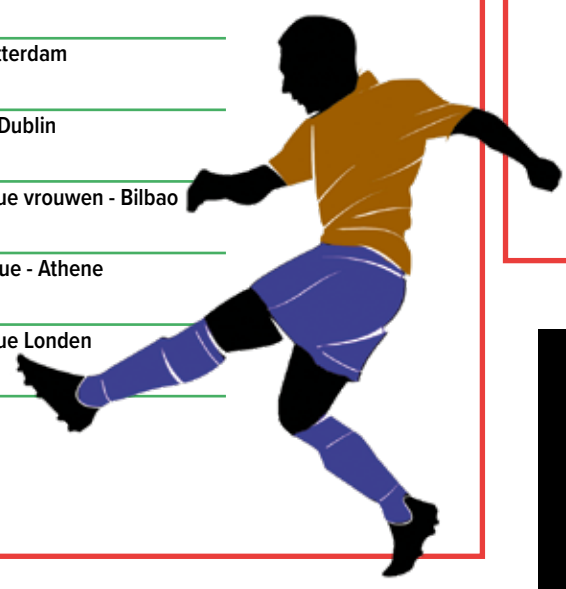

Wielrennen

21 APRIL
Luik-Bastenaken-Luik

23-28 APRIL
Ronde van Romandië - Zwitserland

28 APRIL - 5MEI
Vuelta Feminina - Spanje

4-26 MEI
Giro d'Italia

18 MEI
Veenendaal Classic

2-9 JUNI
Criterium du Dauphiné - Frankrijk

5-9JUNI
ZLM Tour - Nederland & België

9-16JUNI
Ronde van Zwitserland

29JUNI - 21JULI
Tour de France

Motorcross

28APRIL
MotoGP van Spanje - Jerez de la Frontera

5 MEI
MXGP van Portugal - Agueda

12 MEI
MXGP van Spanje - Intu Xanadu

12 MEI
MotoGP van Frankrijk - Le Mans

19 MEI
MXGP van Frankrijk - Saint-Jean-d'Angely

26 MEI
MotoGP van Catalonië - Barcelona

2 JUNI
MXGP van Duitsland - Teutschental

2 JUNI
MotoGP van Italië - Mugello

9 JUNI
MXGP van Letland - Kegums

16 JUNI
MotoGP van Kazachstan - Sokol

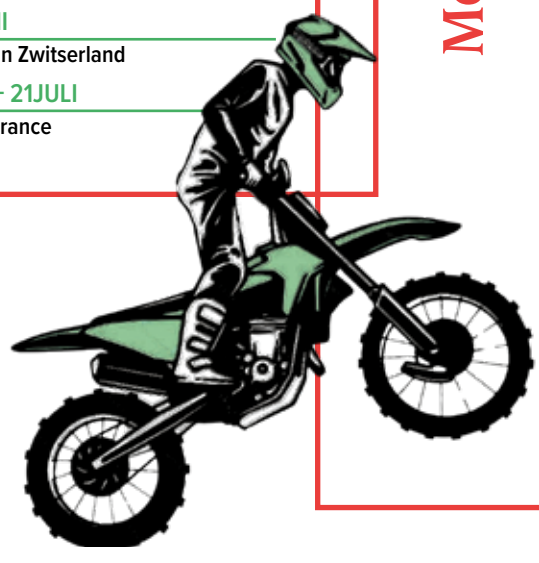

BONJO BAJES PUZZEL

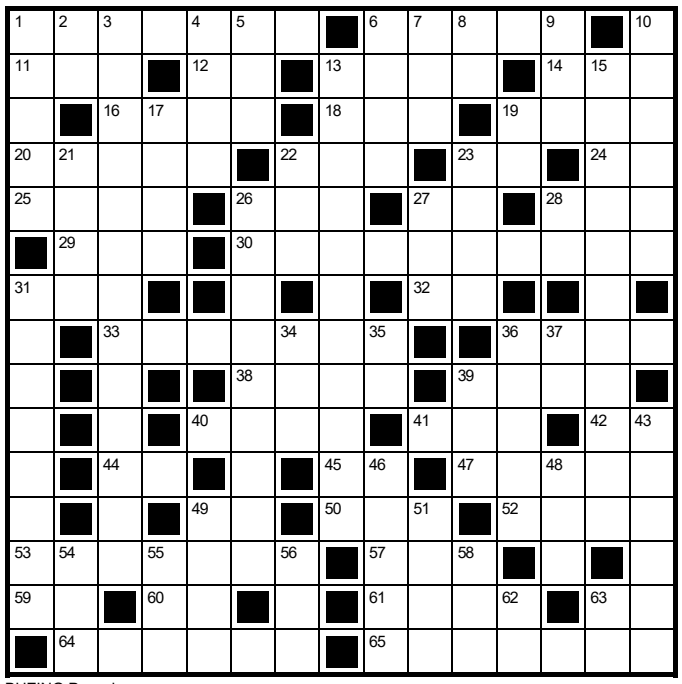

BUZING Puzzels

Horizontaal

1. Ongefrankeerd - **6.** Deel van trap - **11.** Paleis bij Apeldoorn - **12.** Aartsbisschop - **13.** Erg - **14.** Mobiele telefoon (afk.) - **16.** Zoutachtig - **18.** Pijn - **19.** Rekening - **20.** Onbedekt - **22.** Naaldboom - **23.** Doctor (afk.) - **24.** Regeringsreglement - **25.** Vleesstokje - **26.** Vragend vnw. - **27.** Gram (afk.) - **28.** Italiaanse omroep - **29.** Doctorandus (afk.) - **30.** De A van AI - **31.** Groot water - **32.** Soort verlichting - **33.** Kostte een PIW'er in Alphen de kop - **36.** Kledingstuk - **38.** Zoogdier - **39.** Bibliotheek - **40.** Vlug - **41.** Tweetal - **42.** Bezittelijk vnw. - **44.** Laagwater - **45.** Europese Kampioenschappen (afk.) - **47.** Vogelnaam - **49.** Binnen - **50.** Vochtig - **52.** Gast - **53.** Klokkenluider - **57.** Terneergeslagen - **59.** Zijne Excellentie - **60.** Bronzen Kruis (afk.) - **61.** Bijbelse figuur - **63.** Domina - **64.** Prima in orde - **65.** Handelsvoorwerp.

Verticaal

1. Gepeupel - **2.** Onderofficier - **3.** Algoritmes die digitaal vonnissen uitspugen - **4.** Afwas - **5.** Elasticiteit - **6.** Deel van de voet - **7.** Hert - **8.** Daar - **9.** Ik - **10.** Polijststeen - **13.** Waar je niet voor zit - **15.** Het EU-Parlement vergadert maandelijks in .... - **17.** Bedwelming - **19.** Nummer - **21.** Schuifbak - **22.** Directeur (afk.) - **23.** Gestold vleesnat - **26.** Navalny's laatste uitstapje - **27.** Plantaardig afval (afk.) - **28.** Regiment infanterie - **31.** Poetins favoriete moordwapen - **34.** Oostzuidoost - **35.** Inhoudsmaat - **36.** Snaarinstrument - **37.** Fries riviertje - **39.** Diploma - **43.** Wijsneus - **46.** Betaalplaats - **48.** Paard - **49.** Schrijfmiddel - **51.** Groei - **54.** Stel - **55.** Pensioenfonds - **56.** Grootste fractie in EU-parlement - **58.** Oude naam postbedrijf - **62.** Haars inziens - **63.** Lidwoord.

OPLOSSING VAN DE PUZZEL STAAT OP PAGINA 2.

BONJO WOORDZOEKER

ADIGE
AEGIR
AGENDA
ALLEE
BACON
CIDER
CONGO
DINAR
EERDER
ELEMENT
ELPEN
FLARD
FLUIT
GALBLAAS
GARAGE
GEBOUW
GEDOE
GEHOOR
GELAG
GENEZING
GOOIER
GREEP
GRILL
GRIJNZEN
HAZENRUG
HEIIG
HOOGTE
IEDER
INNIG
KEGEL
KRIBBE
LIEVER
MAKKER
MEDOC
OCEAAN
ONGEHAVEND
OPPASSER
PANDA
RATEL
REGENPAK
REKKE
REVUE
ROZIG
SPEEN
TAART
TALIE
TERGER
TOILET
TOPFIT
TRALIE
TRAPLOPER
VILLA
ZOWAT

C	O	N	G	O	T	K	G	M	G	F	L	A	R	D
S	P	E	E	N	O	R	S	E	A	R	U	E	R	G
T	P	V	H	Z	P	I	H	D	D	D	I	N	A	R
G	A	M	O	O	F	B	G	O	T	O	I	L	E	T
R	S	A	O	W	I	B	A	C	O	N	E	G	L	E
IJ	S	K	R	A	T	E	L	G	E	G	R	E	E	P
N	E	K	I	T	W	A	B	P	E	E	T	N	M	L
Z	R	E	V	U	E	H	L	K	T	H	A	E	E	G
E	L	R	O	A	R	E	A	I	A	A	E	Z	N	A
N	A	B	L	E	E	P	A	Z	E	V	G	I	T	R
N	E	L	V	I	N	A	S	C	E	E	I	N	I	A
G	I	E	L	E	E	N	O	I	R	N	R	G	N	G
V	I	A	G	E	N	D	A	D	D	D	R	C	N	E
L	R	E	K	K	E	A	E	E	E	F	L	U	I	T
T	R	A	P	L	O	P	E	R	R	O	Z	I	G	E

BUZING Puzzels

OPLOSSING VAN DE WOORDZOEKER STAAT OP PAGINA 2.

Bij Bonjo aangesloten organisaties

Aktiva
Alea Care
aXnaga
Bedrijfsadvieskantoor
Belangenvereniging Druggebruikers MDHG
Bond Belangenbehartiging Gedetineerden
Bureau Maatschappelijk Herstel & Reïntegratie
Bureau Nieuwe Kansen
Chito uit Ervaring
Cliëntenservicepunt De Woenselse Poort
Currentwerkt
De Harde Leerschool
De Regenboog
Deeper Justice
Detentieshop Benelux B.V.
Drugspastoraat Amsterdam
Een nieuwe start
Eigen Plan
Exter-Art
Forensisch Maatwerk
Het 8ste Wonder
Informatie SteunPunt
Jong en Geliefd
Kanscreator
Kriminaliteit & Strafrecht
Landelijk Gedetineerden Commissie
Mainline
Mijn Reclassering
Motiva Straatadvocaten
Naves mentorschap & advies
Never Lose Hope
Onterecht Gedetineerd
Peelgrijn educatieve onthemingstochten
Plantje voor Morgen
Platform Kocon
Platform Relaties van Gedetineerden
PrisonLAW
Re-Boost
Regenboogkind
RESO
Samen Door - Tragel
SimoneAtWerk
Stichting Agricola
Stichting Bakboord
Stichting Blocknotes
Stichting Dovo
Stichting Duizend Handen
Stichting Educatie Achter Buitenlandse Tralies
Stichting Eigen Kracht
Stichting Juradi
Stichting Juran
Stichting Moria
Stichting Paard in Nood
Stichting Profor
Stichting Re-Boost
Stichting SANG
Stichting The Young Ones
Stichting Tijdelijk Eigen Kamer
Stichting Visie R
Stichting Vrij
Stichting Vrouw en Welzijn
Straatconsulaat
Surant
Team Enkelband
TIME-WORK Arbeidsbemiddeling
Total Training Service
Ver. Vrijwillige Hulpverlening Gedetineerden Alkmaar
Vrijwillige Hulpdienst Eindhoven
Vrijwillige Hulpverlening aan (ex-)Gedetineerden
Yope
Zorgconcept

BONJO CONTACTBUREAU

ZO WERKT HET CONTACTBUREAU

1. Je stuurt je advertentie naar Bonjo contactbureau, Bos en Lommerplein 270, 1055 RW Amsterdam. 2. Bonjo stuurt de advertentie naar een beoordelingscommissie. Deze moet goedkeuring geven voor plaatsing. 3. Bij goedkeuring plaatst Bonjo je advertentie in de Bonjo en/of op de website. 4. Een reactie op een advertentie stuur je naar Bonjo contactbureau. Vermeld hierbij wel het advertentienummer anders kunnen wij je reactie niet doorsturen. Doe een postzegel op de enveloppe en stuur 'm op. 5. Als je reageert maar niet wilt dat je adres bekend wordt, vermeld je adres dan niet in je brief maar op een bijgevoegd papiertje.

Zonder je adres kunnen wij geen reacties naar je terug sturen. Een eerlijk verhaal scoort het best. Dus schrijf een brief met daarin je interesses, hoe lang je nog moet, wat je graag wilt en wat weer niet. Ieder die de site bezoekt weet dat hij/zij met een gedetineerde te maken heeft. Transparanter kan niet!

2094 Mick

Hey, leuk dat je mijn advertentie leest. Mijn naam is Mick. Ik ben 36 jaar en momenteel gedetineerd. Heb nog 22 maanden te gaan, dus lijkt m'n geweldig om met die leuke vrolijke spontane meid te schrijven, bellen en hopelijk meer. In het kort zal ik vertellen hoe ik er uit zie en wat m'n hobby's zijn. Ik ben 1,81 m en ik hou van tattoos. Ik heb tattoos op m'n benen, linker arm is helemaal vol, rechter arm voor de helft en ook m'n borst. Ik hou van sporten en verzorg mezelf goed. Heb donker haar met een knotje haha en groene ogen. Mijn hobby's zijn motor rijden en stoere mannendingen doen en als jij durft kunnen we samen parachutespringen, maar niets is verplicht haha. Mijn nationaliteit is Nederlands. Ik ben opgegroeid in een woonwagen en ik ben echt op zoek naar liefde, de spanning. Leeftijd maakt niet heel veel uit, 25 t/m 42, afkomst maakt ook niet uit. Ik ga voor het innerlijk, dus hou jij van een uitdaging en een lieve man schrijf me dan snel, - ik schrijf altijd terug. XXXX

2096 Faisel

Ik ben 23 jaar en van Marokkaanse komaf. Ik vind het belangrijk om goed voor mezelf te zorgen. Persoonlijke hygiëne vind ik belangrijk. Ik heb een gouden tand, flink gespierd, 70 kg. Ik train dagelijks. Ik hou van gezelligheid, leuke gesprekken en kan makkelijk praten. Lijkt het je wat, dan hoor ik snel van je.

2097 Schedric

Hallo lieve (jonge) dames, Ik ben Schedrik (Cedric), een goed verzorgde, respectvolle en spontane man van 47 jaar. Ongeveer 1,78 m, 80 kg, van Surinaamse afkomst en geboren en getogen in Rotterdam. Beetje 'Bounty'-bruin van buiten en wit (zoet) van binnen. Ben vader van drie prachtige dochters van 26, 23 en 13 en een kleinzoon van 2. Het contact met mijn meiden kan beter. Misschien heb je wat tips voor mij. Ik zit nog in voorarrest. Ik ben op zoek naar een maatje om mee te schrijven en mijn gevoelens te delen. Dat is hier in de bajes niet echt te vinden. Vrouwen hebben daarin meer gevoel en een luisterend oor. Ik ben vrijgezel en vrij gezellig. Hou van uit eten, koken, spontane uitjes en verassingen. Ook doe ik aan sport. Als jij mij wilt verrassen met een leuke reactie op mijn advertentie, dan ben je van harte welkom. Leeftijd +30 jaar. Dames, veel liefs en tot gauw.

2098 K

Hey jij daar, Ik ben een Antilliaanse jongen en net 25 jaar geworden. Ik zit nu 4,5 jaar vast en moet nog 11 maanden. Ik ben een leuke, rustige sociale jongen. Ik hou van gezelligheid. Ik ben netjes en verzorgd. Ik ben goed in koken. Ik sport nu vier maanden. Ik heb lang verzorgd rasta haar. Ik ben 1.65-1.70 m. Ik zoek een leuke dame om mee te schrijven en als het klikt contact buiten de gevangenis. Leeftijd: 18-34 jaar. Maakt niet uit waar je vandaan komt. Heb je interesse, dan hoor ik van je. Met vriendelijke groet, K.

2099 Man

Ha jij daar... ook het alleen zijn zo zat? Ik wel!!! 21 Februari ben ik 40 geworden. Vader van twee meiden van 18 en 13 jaar oud. In 2015 uit elkaar gegaan met de moeder van de kids. Heb dagelijks contact met de kids. Zit een straf van acht maanden uit, nog vier te gaan... Wie ben ik? Ik ben stukadoor, 180 cm, donker haar, blauwe ogen, goed verzorgd en een echte Bourgondiër. Hou van het leven en van genieten, reizen, muziek. Ben zorgzaam, lief... Wat zoek ik? Mijn voorkeur gaat uit naar een buitenlandse vrouw...omdat ik ben opgevoed met de oude stempel 'man-werken, vrouw-thuis. Zorgen voor de vrouw. Voel jij je aangesproken, twijfel niet. Leeftijd is voor mij onbelangrijk, Ik kijk naar 't innerlijk. Geloof me, je zal zeer zeker geen spijt krijgen. Ik ben het waard... Ben jij mij waard? Dikke XXXX, jouw man.

2100 Michel

Beste mevrouw, Ik ben op zoek naar een vriendin. Ik heb geen voorkeur voor een bepaalde cultuur of uiterlijk, ik ben geïnteresseerd in het innerlijk. In het gevoel van de mens zelf.
Ik ben een man van 63 jaar oud. Ik wil graag iemand om mij heen hebben, want ik zit veel alleen. Een vriendin met wie ik alles kan delen en samen iets op kan bouwen. Ik wil graag eerlijk zijn, ik verblijf in een tbs-kliniek. Als ik contact met je heb, dan ga ik graag dieper op de dingen in, bijvoorbeeld waarvoor ik in de tbs zit.
Mijn hobby's zijn werken in de tuin, horloges repareren en het restaureren van oude beelden. Ik maak iemand die het mooi vindt daar graag blij mee. Ik geef graag dingen weg. Ook houd ik van gezelligheid, eerlijkheid en betrouwbaarheid.
Ik zoek iemand met wie ik graag een relatie zou willen opbouwen. Om met je te knuffelen en zowel gezellige als serieuze dingen te bespreken. Je zult geen spijt krijgen als je reageert op mijn advertentie. Ik geef eerlijk en open contact terug. Groetjes Michel

2101 A.T.

Ola dames, kort maar krachtig... Ik ben 30 en ik schrijf deze advertentie voor de knappe dame die met mij in contact wilt komen. Ik vraag niets, maar jij mag mij wel alles vragen! Jouw afkomst maakt mij niet uit, ik discrimineer niet. Zolang je zelf vindt dat je er goed uitziet zonder make-up te gebruiken en je een prachtig innerlijk hebt. Uiterlijk maakt mij niet uit! Als je mij wil schrijven en foto's van je sturen, dan reageer ik op jouw brief. Jallah - rustig aan, A.T. out

2102 Justin

Hey dames, mijn naam is Justin, ik ben 30 jaar, 1,76 m, heb blauw groene ogen en ik ben van Nederlandse afkomst. Ik schrijf deze advertentie omdat ik alweer een aardig tijdje binnen zit, en het mij leuk lijkt om via deze weg een dame te leren kennen, en mee te schrijven, en wie weet wat daar uit mag komen!! Ik stond vorig jaar ook in de Bonjo, misschien dat jullie mijn advertentie al een keer voorbij hebben zien komen toen zat ik in de PI Zwolle, en nu in Drenthe. Ik ben spraakzaam, gezellig en sociaal. Ik ben opzoek naar een dame met een beetje pit, die lekker spontaan is en waarmee ik fijn kan schrijven.
Ik ben buiten tatoeëerder van beroep, maar helaas staat dat nu even stil ;-)
Ik zit ongeveer nog een half jaar binnen, maar ook ben ik af en toe op verlof, en werk ik toe naar mijn vrijheid. Ik ben een jongen die houdt van nieuwe uitdagingen, en altijd wel opzoek naar een beetje spanning, en altijd weer opzoek naar iets nieuws, en zo meer van de wereld te zien.
Ik ben sportief, zorgzaam, spontaan, en eerlijk. Ik zit behoorlijk vol met tattoos, van mijn enkels tot aan mijn nek zit ik vol, behalve in mijn gezicht, en ik zie er verzorgd uit.
Ben jij die dame die een jongen als ik zoekt, schrijf me gerust, en je krijgt altijd een brief terug. Ik doe altijd een foto van mezelf bij mijn brief, zodat je weet hoe ik er uit zie, en met wie je dus schrijft, ik hoop tot schrijfs. Liefs Justin

Schrijf jij mij??

2103 R

Hallo ik ben R. Ik ben 21 jaar oud, 2 meter lang, sportief gebouwd. Heb facings mooi recht en wit en een bruine huidskleur. Ik ben van Antilliaanse afkomst, heb zwart kort haar en donker bruine ogen. Ik zit al een jaar vast en moet nog 6 maanden. Ik ben een zelfstandige jonge man. Ik sport veel, kook graag. Ik hou van muziek en kom uit Den Haag. Ik hoop dat ik op deze manier een leuke mooie dame ontmoet en wie weet dat het serieus kan worden in de toekomst. Hopelijk spreekt mijn bericht jou aan, laat dan snel wat van je horen. Graag met een foto erbij.

2104 Mohammed

Hoi ik ben Mohammed, 28 jaar, 1.85 m lang, licht getint en ik heb zwart haar en bruine ogen. Ik zoek een dame om mee te schrijven, bellen en bezoek van te ontvangen. Ik sta open voor een relatie maar dat is zeker geen must. Een leuke vriendschap erop na houden vind ik ook mooi meegenomen. Ik heb niet per se een type en leeftijd speelt bij mij geen rol zolang je maar 18+ bent natuurlijk. Zoals het er nu uit ziet zit ik sowieso nog ff, hoelang precies weet ik nu nog niet.

2105 Zenith

Hallo leuke dame, penvriendin? Ik zoek een leuke vriendschap. Ik ben 52 maar zie er 10 jaar jonger uit. Nederlander, blank, met Zuid-Europees gelaat. Donker haar dat dunner wordt, blauwe ogen. Geen verslavingen, 1.80 m, slank, gezond. Soms overkomt je iets wat je niet verwachtte of opzocht, maar waar je wel mee moet dealen, hoe zuur het ook is. Ik ben een andersdenker, vrije geest, spiritueel, beschouwend, spiegelend en breed georiënteerd/geïnteresseerd, humanisme, filosofie, psychologie, sociologie etc. Schrijf je me? mvg (alias:) Zenith

2106 L

Hey, hoi, L hier op zoek naar een leuk iemand om mee te schrijven en leuke verhalen of grappen mee te wisselen. Zit je net zoals ik alleen op een cel of toch eenzaam thuis, schrijf mij dan gauw. Ik schrijf altijd terug!

U kunt ons gratis bereiken op:
0800-9336464 (0800-WEENING)

Wij bezoeken u in elke PI.
Ook pro deo.

Wij hebben specialisten op het gebied van:

- Diefstal
- Drugs
- Fraude
- Geweld
- Mensenhandel
- Moord & doodslag
- Terrorisme
- Wapen & munitie
- Zeden
- Detentierecht
- Cassatie
- Jeugdstrafrecht
- Ontneming
- TBS & PIJ

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

Maastricht | Utrecht | Roermond
Postbus 3084 | 6208 NB | Maastricht

strafrechtadvocaten.nl

L.M. Oldenburg
Strafrechtadvocaat

'ik vecht voor jou'

Gespecialiseerd in
• geweldsdelicten/levensdelicten
• zedenzaken, drugs
• jeugdzaken
• TBS zaken

oldenburg
Strafrechtspecialist

Tel: 06 247 35 843
info@oldenburgadvocaat.nl